

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

“Calitate în învățământul superior: internaționalizare și baze de date pentru dezvoltarea învățământului românesc” - POCU/472/6/8/126766/21.11.2018

Analiza bunelor practici de la nivel internațional privind etica și integritatea în învățământul superior

Revizuit

Autoare și autori (în ordine alfabetică):

Marcel Dîrja

Anca Meda Georgescu

Daniela Gheorghe

Ciprian Ion Preda

Andreea Simona Săseanu

Laura Tufă

Suport instituțional: *Marlena Rotar*

Daniela Anghel

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
SCOPUL ȘI OBIECTIVELE ANALIZEI.....	6
METODOLOGIE	6
I. Analiză la nivel european privind etica și integritatea academică în diferite țări	7
I.1. MAREA BRITANIE	7
I.1.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	7
I.1.2. Comisii de etică în universități	9
I. 2. DANEMARCA	12
I. 2.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	12
I. 2.2 Comisii de etică în universități	14
I.3. CROAȚIA	18
I. 3.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	18
I. 3.2 Comisii de etică în universități	19
I.4. SUECIA.....	21
I. 4.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	21
I. 4.2 Comisii de etică în universități	23
I.5. GERMANIA	26
I. 5.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	26
I. 5.2 Comisii de etică în universități	32
I.6. SPANIA	36
I.6.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	36
I.7. POLONIA	42
I.7.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	42
I.7.2. Comisii de etică în universități	44
I.8.LITUANIA.....	46
I.8.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	46
I.8.2. Comisii de etică în universități	49
I.9.OLANDA.....	51

I.9.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academic	51
I.9.2. Comisii de etică în universități	56
I.10. Finlanda	61
I.10.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	61
I.10.2. Comisii de etică în universități	64
I.11. AUSTRIA	66
I.11.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	66
I.11.2. Comisii de etică în universități	70
I.12. BELGIA	71
I.12.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academic	71
I.12.2. Comisii de etică în universități	77
I.13. SLOVENIA	80
I.13.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	80
I.13.2. Comisii de etică în universități	80
I. 14. BULGARIA	82
I.14.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	82
I.14.2. Comisii de etică în universități	84
I.15. UNGARIA	85
I.15.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică	85
I.15.2. Comisii de etică în universități	88
II. Pratici etice recomandate în cadrul asociațiilor independente în rețelele profesionale	89
II.1. ENAI - Rețea ENAI- Rețeaua Europeană pentru Integritatea Academică	89
II.2. COPE (COMMITTEE ON PUBLICATION ETHICS)	91
II.3. ALLEA – ALL European Academies	92
II.4. ENERI- European Network of Research Ethics and Research Integrity	94
II.5. CONSILIUL ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL (ISC-International Scientific Council)	94
II.6. IAP – THE INTERACADEMY PARTNERSHIP - SCIENCE HEALTH POLICY	96

III. Proiecte colaborative pe tema eticii și integrității academice	97
III.1. PRO-RES - Promoting Ethics and Integrity in Non-Medical Research	97
III.2.SOPs4RI- Standard Operating Procedures for Research Integrity	98
III.3. International Contract Cheating Project (ICOP)	99
III.4. TEXT Recycling Research Project	100
III.5. Path2Integrity	100
III.6. EnTIRE (Mapping Normative Frameworks for EThics and Integrity of Research)	101
III.7. INTEGRITY: empowering students through evidence-based, scaffolded learning of Responsible Conduct in Research (RCR).....	102
IV. Măsuri și politici la nivel internațional pentru adresarea plagiatului și a altor practici de vulnerabilizare a eticii publicațiilor	102
IV.1. Factori explicativi ai plagiatului.....	103
IV.2. Măsuri anti-plagiat promovate de inițiative, rețele și proiecte europene.....	107
IV.3. Zone „gri” ale eticii publicațiilor (I): Legitimitatea reciclării textelor	110
IV.4.Zone „gri” ale eticii publicațiilor (II): Predatory publishing - strategii de identificare și prevenție	113
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	114
BIBLIOGRAFIE	118

INTRODUCERE

Analiza de față reprezintă un efort complementar adus cadrului mai larg de identificare, evaluare și transfer a unor practici instituționale cu rolul îmbunătățirii managementului etic în mediul universitar european.

La nivel internațional există analize incipiente pornind din anii 2000 privind structura și evoluțiile practicilor care instituționalizează culturi ale evaluării etice (Strathern 2003; Macfarlane 2004; Halse & Honey 2007) privind o serie de tematici importante: relațiile dintre cadre didactice și studenți, etica practicii și evaluării profesionale, acordarea diplomelor universitare, stabilirea și implementarea standardelor de conduită în mediul universitar, acreditarea, organizarea, funcționarea și monitorizarea comisiilor de etică universitară etc.

Există o serie de documente relevante precum publicațiile și activitățile platformei ETINED (Ethics, Transparency and Integrity in Education), COMETH (pagina Comisiei Europene privind consiliile naționale de etică), ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education), ENERI (European Network of Research Ethics and Research Integrity), ENAI (European Network for Academic Integrity) cât și analize comparative ale unor proiecte internaționale ce au vizat practici diferite în stabilirea standardelor de conduită în mediul academic/universitar, precum: proiectul *Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe* (<http://plagiarism.cz/ippheae/>), proiectul *South East European Project on Policies for Academic Integrity* (SEEPPAI - <http://plagiarism.cz/seeppai/>), proiectul *SATORI Stakeholders Acting Together On the ethical impact assessment of - Research and Innovation*. Aceste rețele și proiecte au fost dezvoltate cu scopul de a urmări, comparativ, culturi ale eticii universitare și a propune măsuri de intervenție și analize de caz care reflectă Bune practici transferabile (cu limitele și posibilitățile lor contextualizate).

Multe analize ale impactului practicilor etice asupra calității învățământului superior (ETINED 2016, 2017), reflectă o serie de tendițe societale generale: dezvoltarea și implementarea unei culturi a auditului, marcată de monitorizare a proceselor, a utilității

instrumentelor și a efectelor politicilor în educație, cultură care evaluează constant și raportează având ca referințe standarde internaționale.

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE ANALIZEI

Analiza de față completează seria anterioară a studiilor comparative ale culturilor de evaluare a eticii, concentrându-se pe o formă relevantă de organizare instituțională și anume existența și funcționarea organismelor cu atribuții în etică universitară (și academică/ de cercetare) care sunt similare (în varii grade) cu Consiliul de Etică și Management Universitar (CEMU).

Obiectivele acestei analize sunt următoarele:

1. Documentare privind structura, organizarea și funcționarea organismelor de etică supra-universitare în țări europene, pentru sistematizarea unor date primare.
2. Analiza bunelor practici ale organismelor cu atribuții în etică identificate.
3. Analiza bunelor practici prezente în asociații și rețele profesionale europene (internaționale) și în colaborări internaționale în cadrul consorțiilor europene inter-universitare (proiecte de cercetare H2020, programe de dezvoltare de infrastructură socio-tehnologica).
4. Identificarea unor măsuri și instrumente anti-plagiat la nivel european.

METODOLOGIE

Metodologia utilizată este una centrată pe urmărirea dimensiunii identificate ca fiind relevante pentru analiza practicilor din cadrul organismelor cu atribuții în etică, pe următoarele dimensiuni:

- contextul apariției și istoricul organismului;
- organizarea și funcționarea lui;
- atribuții și responsabilități;
- practici interne și externe organismului care descriu particularitatea activităților sale.

Dimensiunile anterioare au fost operaționalizate în următorii indicatori, folosiți ulterior ca o grilă de analiză evaluativă a organismelor (comisii și comitete supra-universitare și comisii

de etică universitare), pentru colectarea informațiilor din sursele de informare (website-urile proprii, rapoarte de cercetare ale proiectelor *Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe*, *South East European Project on Policies for Academic Integrity*, *Stakeholders Acting Together On the -ethical impact assessment of -Research and -Innovation* etc., alte organisme care menționează conexiunile sale cu organismele identificate, rapoarte de evaluare ale asociațiilor profesionale cu atribuții în etică academică/universitară).

Organismele analizate și comisiile de etică universitare expuse în acest raport nu reprezintă toate cazurile prezente la nivel european, ci ele sunt selectate pentru a ilustra o serie de practici care pot furniza o bază de transfer de proceduri, procese, instrumente și de îmbunătățire a infrastructurii sociale care să conducă la comisii sustenabile și la practici adecvate în contextul social.

I. Analiză la nivel european privind etica și integritatea academică în diferite țări

I.1. MAREA BRITANIE

I.1.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. United Kingdom Ethics Committee Authority (UKECA), Autoritatea Comisiei de Etică

Organizare și funcționare

Autoritatea Comisiei de Etică UK. Reprezintă un organism al autorității centrale din Marea Britanie care auditează și monitorizează activitatea comisiilor de etică în cercetare de la nivelul universităților și centrelor de cercetare însă doar a comisiilor recunoscute, care intră sub incidența legală a UKECA. Mai există, în plus, o categorie de comisii de etică autorizate, dar care nu sunt recunoscute de UKECA, drept urmare nu pot revizui anumite tipuri de propuneri.

Atribuții și responsabilități¹

- verifică legitimitatea activității REC (comisiilor de etică în cercetare), triază tipurile de cercetări pentru care comisiile de etică la nivelul instituțiilor pot face evaluare etică
- centralizator al REC-urilor recunoscute oficial
- centralizator al aplicațiilor pentru evaluare etică
- distribuitor al aplicațiilor pentru evaluare etică către comisiile de etică considerate competente (în clasificarea făcută de UKECA există comisii recunoscute generale, în plus comisii specializate pe cercetări cu grupuri speciale, cum sunt copiii)
- revocă funcționarea sau existența unei comisii de etică
- monitorizează activitatea comisiilor de etică prin rapoarte de activitate pe care le auditează

Bune practici

Existența unei singure platforme unitare de încărcare a solicitărilor pentru evaluare etică, inter-regională (pentru toate regiunile UK) - **Integrated Research Application System (IRAS)** <https://www.myresearchproject.org.uk/> **Transferabilitate:** o aplicație similară inter-universitară.

2. Teaching Regulation Agency

<https://www.gov.uk/education/teaching-standards-misconduct-and-practice>

Organizare și funcționare

Este un organism non-ministerial, însă funcționează ca agenție guvernamentală executivă în cadrul Departamentului de Educație al administrației centrale.

Atribuții și responsabilități

- Reglementează activitatea profesorilor din UK
- Oferă orientare în etica profesională pentru predare

¹

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/213753/dh_133993.pdf

- Auditează cazurile de abatere de la conduită a profesorilor

Bune practici

Grad ridicat de transparență - detaliile auditărilor pot fi vizualizate online, documentele sunt publice și conțin numele explicite ale celor inculpați², jurnaliștii și media pot asista auditărilor.

Există în acest sens o serie de riscuri ale transparentizării totale a procesului, precum o expunere publică care, în condițiile unei culturi a evaluării etice în stadii incipiente, poate determina un regres în procesul de dezvoltare a mecanismelor de monitorizare și evaluare etică. Istoricul cultural al reglementărilor etice în UK plasează responsabilitate la nivel individual, oferind autonomie atât structurilor universitare în evaluare și monitorizare etică, cât și accentuând mai degrabă stadiul de formare și educație etică, nu atât modelul de sancționare a practicilor de abatere. Astfel, puținele cazuri de abateri au caracter de excepție și sunt utilizate pentru a fundamenta partea de orientare pentru evitarea abaterilor deontologice.

Instrumente de sesizare a unui caz de abatere folosind un istoric al evenimentelor, inclusiv evenimentul sesizat

I.1.2. Comisii de etică în universități

LSE - London School of Economics and Political Sciences

Deține mai multe comisii de etică, funcționând diferențiat pentru a adresa un set de probleme de etică ce ar putea să apară în relațiile interne din cadrul universității, în relațiile de finanțare și cu actorii externi universității și în practica de cercetare. Astfel, există 3 comisii în cadrul LSE:

2

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/799835/Official_Sensitive_For_Info_SoS_Decision_for_Miss_Rachel_Clint_17171_002_.pdf

1. Ethics Policy Committee

Este responsabil de implementarea codului de etică al universității și de monitorizarea activității care implică aspecte etice.

Organizare și funcționare

Comisia se reunește de 4 ori pe an și poate lua decizii și în afara programului oficial. Toți membrii semnează un Non-Disclosure Agreement iar rolul comisiei este consultativ.

Bune practici

Organizarea și revizuirea periodică a **registriului de risc etic** (un registru folosit pe baza situațiilor identificate în cadrul școlii, pentru a gestiona și adresa atât în cod, cât și în sesiunile de formare cu membrii școlii, cadre didactice, non-didactice sau studenți)

Organizarea unui **tutorial bazat pe codul de etică** (un ghid bazat pe exemple practice cu posibilități de testare a deciziei la nivel ipotetic pentru a identifica și experimenta cele mai bune decizii etice, cu scopul educației etice)

Au dezvoltat un document care vizează practicile și **politica avertismentului pentru integritate** (whistleblowing policy)³, document care cuprinde atât un checklist pentru verificarea situațiilor care necesită avertizarea, cât și strategii și proceduri de solicita evaluari și verificări etice într-o manieră integră și transparentă, cât și cine este îndreptățit să își asume poziții în avertizarea de integritate.

2. Ethics Grants and Donation Panel⁴

Este un comitet care decide dacă o anumită finanțare este acceptabilă pentru LSE. Membrii comisiei pun în balanță riscurile și beneficiile unui anumit grant sau donație înainte să decidă acceptarea lui oficială de către LSE.

Organizare și funcționare

Comisia se întrunește de câte ori apare posibilitatea unui grant sau a unei donații. Analizele sunt realizate pe fiecare caz. În condițiile imposibilității unei decizii, cazurile sunt transmise mai departe către departamentul de management etic al școlii (către comisia de etică).

³ <https://info.lse.ac.uk/staff/services/Policies-and-procedures/Assets/Documents/LsePubIntDisPro.pdf>

⁴ <https://info.lse.ac.uk/staff/divisions/Secretarys-Division/Ethics/Ethics-Grants-and-Donations-Panel-EGDP>

Bune practici

Elaborarea unui ghid pentru evaluarea practicilor de acordare a granturilor și a donațiilor - *Guidance for the Assessment of Grants and Donations*

Proceduri diferite de evaluare în funcție de quantumul sumelor oferite prin granturi și donații (implică influența quantumului asupra modalităților de judecată în dileme etice, în plus, implicații legale sunt diferite în cazul unor sume mai ridicate)⁵⁶

Evaluarea nevoii de training/ formare pentru membrii panelului și pentru membrii comunității școlii ca urmare a procedurilor stabilite prin coduri și ghiduri (cum e *Guidance for the Assessment of Grants and Donations*) e menționată explicit în procedurile de evaluare.

3. Research Ethics Committee

Atribuții și responsabilități

Este un comitet care adresează probleme de etică în cercetările atât ale cadrelor didactice, cât și ale studenților și adresează și aspecte ce țin de integritate academică, relațiile cu participanți și în interiorul echipelor de cercetare.

Organizare și funcționare

Comisia întrunește 6 membri care sunt numiți pe cel puțin 6 luni din departamente diferite ale Școlii, organizați, la rândul lor, pe două sub-grupuri de decizii care judecă individual cazurile. Comisia este una dintre cele mai active, având perioada maximă de aprobare pentru o solicitare de aviz etic de maxim 4 săptămâni, durata medie pentru un răspuns este de 10 zile în mod obișnuit.

Bune practici

Comisia are o procedură prin care constant este solicitat un evaluator extern pentru evaluarea unor cazuri particulare.

Comisia este responsabilă de stabilirea unor legături pentru susținerea și încurajarea trainingu-rilor în etică profesională și de cercetare în cadrul Școlii.

⁵ <https://info.lse.ac.uk/staff/services/Policies-and-procedures/Assets/Documents/proEthScr.pdf>

⁶ <http://www.lse.ac.uk/intranet/LSEServices/ethics/Procedures-for-the-ethical-screening-of-grants-and-donations.pdf>

LSE are un document policy cu proceduri pentru etica în cercetare, însă politica instituțională e a de sublinia, pe lângă asigurarea unor principii de bază (confidențialitatea, minimizarea daunelor etc.), dezvoltarea argumentelor și judecății etice (ethical judgement) în rândul cadrelor didactice, cercetători și studenți.

LSE își asumă în mod activ dezvoltarea unor proceduri care să nu împovăreze, ci să faciliteze parcursul unei cercetări, insistând pe importanța familiarizării cu și a utilizării unor orientări etice diferite și variate în evaluarea cazurilor.

I.2. DANEMARCA

I.2.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Danish Council of Ethics (Danemarca)⁷

Organizare și funcționare⁸

Înființat în anul 1987, Consiliul de Etică Danez este instituție independentă care oferă recomandări în diverse domenii parlamentului danez, cu precădere în domenii precum nanotehnologie, bioetică, științe medicale. Recomandările sunt îndreptate și către ministerul Sănătății, însă Ministerul nu are putere de decizie asupra activității consiliului și nici nu este obligat să ia în calcul recomandările acestuia. Consiliul are 17 membri pentru o perioadă de 3 ani, în regim fără plată. 9 Membrii sunt numiți de Ministerul Sănătății, Ministerul Mediului și Alimentației, Ministerul Educației Superioare și Științei, Ministerul Industriei, atât persoane obișnuite, cât și experți/specialiști. Consiliul este monitorizat de către Comitetul privind Consiliul de Etică Danez, propus de Parlamentul Danez. 8 membrii sunt nominalizați de către acest comitet.

Atribuții și responsabilități

- ia poziție față de anumite problematice sociale, tehnologice și științifice care implică aspecte de decizii etice
- oferă recomandări Parlamentului Danez și Ministerului Sănătății

⁷ <http://www.etiskraad.dk>

⁸ <http://satoriproject.eu/media/4.c-Country-report-Denmark.pdf> ,
<https://www.thedanishparliament.dk/en/committees/committees/the-committee-on-the-danish-council-of-ethics>

- consultare în probleme etice

Bune practici

- Realizarea unui checklist etic pentru membrii organizațiilor și autorităților publice locale și regionale pentru a monitoriza influența cetățenilor în intervențiile de sănătate publică
- Publicarea de materiale educationale pentru socializarea etică a diferitelor audiențe
- Realizarea de evenimente cu tematici de informare și educare în etica pentru diferite grupuri sociale (elevi, etc.)
- În structura consiliului, regula de includere a membrilor este de a avea și persoane obișnuite (în 2019 consiliul deține printre membrii săi un salvamontist și un preot) și specialiști/-e, pentru a echilibra balanța perspectivelor etice.

2. The Danish Committees on Scientific Dishonesty (1992-iunie 2017) / (iulie 2017-) The Danish Committee on Research Misconduct (Danemarca)

Înființat în 1992, istoria acestui organism, inițial DCSD (*Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed* sau UVVU), e marcată de o serie de momente-cheie care indică refinări în evoluția rolului și responsabilității unui consiliu de etică. În 1998 rolul comisiei s-a extins de la domeniul sănătății și la alte domenii. DCSD a devenit cunoscut după ce a evaluat o lucrare care avea practici selective în metodologia cercetării, însă nu s-a putut decide dacă rezultatul biasat era cauzat de lipsa de onestitate științifică, fiind atribuit în schimb lipsei de expertiză a autorului. În 2003-2004 a fost organizată o petiție de către aproximativ 300 de oameni de știință care au solicitat dizolvarea comisiei. În schimb, Ministerul Științei și Tehnologiei (sub a cărei egidă se afla), a cerut realizarea unui grup de lucru pentru a verifica practicile și metodele de analiză și investigare, cât și de diagnosticare ale comisiei. În același timp, Agenția Daneză de Cercetare a primit o contra-petiție pentru susținerea continuării activității comisiei.

În iulie 2017, DCSD s-a transformat în *The Danish Committee on Research Misconduct*⁹

Organizare și funcționare¹⁰

DCRM are 8-10 membri din discipline variate, membri din mediul academic numiți de Ministerul Educației Superioare și Științei, după un call deschis și după consultarea cu Independent Research Fund Denmark. Pentru fiecare membru există și un membru alternativ, rolul lui fiind să înlocuiască membrul principal în eventualitatea lipsei acestuia. Președintele comitetului este un judecător de la Înalta Curte numit de Ministru după nominalizarea de către tribunal. Astfel, structura organismului este una legală cu rol judiciar.

Atribuții și responsabilități

- investighează acuzațiile de abatere de la conduita de cercetare
- nu adresează alte tipuri de probleme etice, cele legate de conflicte științifice sau de calitate a cercetării nu intră în incidența comitetului

Bune practici¹¹

- În 2014, DCSD a publicat The Danish Code of Conduct for Research Integrity
- E protejată identitatea solicitanților și a celor acuzați în rapoartele de activitate

I. 2.2 Comisii de etică în universități

Danemarca are un sistem de evaluare etică care se bazează pe dezbaterea publică a unor principii divergente în soluționarea cazurilor și abordarea folosind orientări filozofice distincte pentru luarea deciziilor etice. În acest sens, sunt prezente în spațiile publice online articole care tratează diferite înțelegeri eticii cercetării,¹² și care se concentrează de adresarea zonelor ambivalente și incerte în practica universitară și științifică.

Comitetele de practică (Practice Committees)

Comitetele de practică sunt, de asemenea, un astfel de instrument dezvoltat de universitățile daneze pentru a adresa cazurile de abatere (gravă) de la conduită profesională și în cercetarea științifică, cât breșele în buna practică științifică, o distincție realizată de legislația

¹⁰ <https://ufm.dk/en/publications/2009/the-danish-committees-on-scientific-guidelines-for-good-scientific-practice> , <https://ufm.dk/en/research-and-innovation/councils-and-commissions/The-Danish-Committee-on-Research-Misconduct>

¹¹ <https://ufm.dk/en/research-and-innovation/councils-and-commissions/The-Danish-Committee-on-Research-Misconduct/annual-reviews/annual-reviews>

¹² [conflicting notions of research ethics](#)

daneză. În acest sens, Comitetul de Practică are rolul de a preveni și proteja etica cercetării și funcționează adiacent evaluării etice în mediul academic. Mai mult, ele constituie un instrument dezvoltat de universități pentru a uniformiza culturile distincte la nivelul fiecărei facultăți care în general au autonomie în gestionarea afacerilor interne.

În modelul dezvoltat de proiectul IPPHEAE folosind instrumentul de evaluare a maturității integrității academice (AIMM- Academic Integrity Maturity Model), Danemarca este situată pe locul 11 din cele 27 de țări evaluate, un scor apreciat ca fiind pozitiv. Principalul punct tare al sistemului danez a fost indicat ca fiind utilizarea generalizată a software-urilor pentru detectarea plagiatului. În schimb, apar mult mai multe puncte slabe: instrumentele de detectare a plagiatului nu sunt utilizate consistent, lipsa cercetării privind integritatea academică ca indicator al prioritarizării scăzute, cât și lipsa de consistență în aplicarea deciziilor legate de lipsa de onestitate academică (Glendinning 2013, p. 15).

Următoarele comisii universitare din mediul academic danez au fost analizate pentru a ilustra serie de practici utile în transformarea prevenției și evaluării etici universitare, cât și în dezvoltarea unor instrumente și programe pentru educație și formare a abilităților și competențelor etice.

1.Universitatea din Copenhaga

The Faculty of Humanities' Research Ethics Committee

Este comisia de etică în cercetare a Facultății de Umanioare a Universității din Copenhaga.

Atribuții și responsabilități.

Comisia funcționează ca un Board de revizuire instituțională¹³, fiind concentrată pe colectarea datelor obiective de la cercetători, cadre universitare sau studenți.

Bune practici

Comisia a dezvoltat un formular de aplicare pentru avizul etic care dezvoltă consistent întrebări despre **planul de gestiune a datelor generate/ colectate (data management plan)** prin cercetare într-o mai mare măsură decât evaluarea etică propriu-zisă făcută de

¹³ https://humanities.ku.dk/research/ethic_committee/Guidelines.pdf

autorii cercetării. Formularul cuprinde doar o secțiune de apreciere din punct de vedere etic făcută de managerul proiectului/ cercetător, secțiune de evaluare a riscurilor.

2. The Faculty of Social Sciences' Research Ethics Committee¹⁴

Atribuții și responsabilități.

O comisie care tratează cazurile de revizuire a cercetărilor pentru a respecta standardele internaționale de etică a cercetării, nu se ocupă și de avizul etic solicitat de jurnale științifice.

Organizare și funcționare.

Comisia de etică are 5 membri în componență, 4 numiți de către decanul Facultății de Științe Sociale, în așa fel încât fiecare dintre departamente să fie reprezentat, cât și un membru al facultății din Comitetul de Practică (Practice Committee)¹⁵. Instituția comitetului de practică are rolul principal de a ghida practica pentru o bună desfășurare a activităților în știință cu scopul menținerii integrității.

Bune practici

Decizia președinției revine membrilor comisiei, negociindu-se intern procedurile de stabilirea a lui/ei.

Implementarea unor practici nu doar pentru evaluarea eticii universitare, dar și pentru prevenirea problemelor de etică și integritate în activități și de protejare pe termen lung: comitele de practică (practice committees). Ele sunt valabile pentru toate universitățile daneze. Munca acestora e complementară activității desfășurate de Comitetele pentru Lipsă de Onestitate Științifică (**Danish Committees on Scientific Dishonesty (DCSD)**), care adresează cazuri mai grave. **Comitetele de practică adresează alte cazuri de Bune practici științifice, dezvoltând instrumente și strategii pentru a adresa cazurile gri de etică în practica științifică.**

Instituția avertizării de integritate (whistleblowing) este încă în discuție.

¹⁴ <https://socialsciences.ku.dk/research/ethic-committee/>

¹⁵ <https://forskerportalen.dk/en/practice-committees/>

3. Universitatea din Aarhus

Committee for Responsible Conduct of Research¹⁶

Comisia de conduită în cercetare a Universității din Aarhus care adresează abaterile grave de la cercetarea responsabilă și funcționează precum un board de revizuire instituțională (IRB).

Organizare și funcționare.

Comitetul are o serie de particularități în structura sa. În primul rând, membrii sunt exclusiv persoane aflate în poziții de senioritate care au o experiență de cercetare îndelungată și, mai mult, cu integritate academică ridicată. Nu sunt explicitate standarde legate de înțelegerea și operaționalizarea a ceea ce înseamnă integritate academică ridicată. Membri sunt numiți de către rector pe o perioadă de 3 ani. Președintele comitetului trebuie să fie un avocat.

Există o serie de comitete ad-hoc formate la decizia facultății/ universității în situațiile în care apar abateri de la conduită din partea studenților, cu cazurile evaluate pornind de la seturi de reguli și reglementări privind măsurile disciplinare pentru studenți.¹⁷

Bune practici

Membrii numiți ai comisiei au explicit reduse sarcinile în activitățile principale pentru a-și realiza activitățile în cadrul comisiei în așa fel încât munca pentru comisie să fie o fracțiune de normă complementară.

Comitetul poate solicita sfatul și expertiza cercetătorilor sau cadrelor universitare ale Universității din Aarhus pentru clarificări în cazurile adresate.

4. Universitatea Roskilde

The Committee for Research Ethics at Roskilde University este un comitet care are rolul de a adresa problemele și dilemele în buna practică științifică.

Atribuții și responsabilități

Comitetul are rol consultativ pentru rector și pentru consiliul academic în scopul de a proteja

¹⁶ https://medarbejdere.au.dk/fileadmin/www.au.dk/forskning/Ansvarlig_forskningspraksis/Aarhus_University_code_of_practice_25_marts_2015_english.pdf

¹⁷ <https://international.au.dk/about/organisation/index/rules-regulations/01/01-06-disciplinary-measures-for-students/>

acțiunile acestora de abateri de la conduită, ajută la clarificarea și dezvoltarea standardelor de bună practică, asigură o serie de recomandări în cazuri specifice și, nu în ultimul rând, ia măsuri să asigure că există discuții și dezbateri despre bune practice științifice.

Organizare și funcționare.

Membri sunt numiți de către Rectorul universității la recomandarea profesorilor și profesorilor asociați pentru o perioadă de 3 ani. Comitetul se întrunește de 2-4 ori pe an.

I.3. CROAȚIA

I. 3.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. The Committee for Ethics in Science and Higher Education (CESHE)

(Croatia)

Comitetul Național pentru Etică în Știință și în Educația Superioară este un organism national care este desemnat de Parlament pentru a rezolva cazurile de abatere de la conduită. Înființat în 2005 prin Legea Educației și Științei¹⁸, Comitetul a apărut din nevoia de centralizare a rezolvării acestor cazuri, înainte gestionate la nivelul universităților, însă cu multe inconsecvențe în proceduri și diferențe în decizii. În februarie 2017, membrii acestui comitet au fost dați în judecată individual de către un profesor universitar acuzat de plagiat¹⁹.

Organizare și funcționare

Există 9 membri în componența CESHE, desemnați de către Parlament pe o durată de 4 ani dintre cadre didactice universitare și cercetători din institute de cercetare. Funcționarea administrativă se realizează de către angajații Agenției pentru Știință și Educație Superioară

Atribuții și responsabilități

Adresează cu precădere acuzațiile de abatere de la conduită, în detrimentul altor probleme de etică

Promovarea principiilor etice în educație, făcând apel la codul de etică în cercetare al CESHE și la codurile de etică de la nivel universitar.

¹⁸ <http://www.enrio.eu/news-activities/members/croatia/>

¹⁹ <https://www.sciencemag.org/news/2018/02/croatia-s-top-judge-sues-national-ethics-panel-after-it-finds-him-guilty-plagiarism>

Bune practici

Evaluările cazurilor de abatere se bazează pe codul de etică în cercetare al CESHE (CESHE Code of Research Ethics)²⁰

Cu toate acestea, promovarea principiilor etice ia mai degrabă o formă negativă, prin poziționări publice față de abateri, nu și promovarea explicită practicilor pozitive.

I. 3.2 Comisii de etică în universități

O dimensiune a dezvoltării unei culturi a evaluării etice constituie relația dintre reglementările instituționale, mai exact formalizarea unor organizări a dezvoltării de registre și practici etice cu comportamentele și mai larg practicile individuale ale membrilor numiți pentru a constitui aceste paneluri etice, fie că sunt comisii de etică de la nivelul universităților, al facultăților sau organisme supra-universitare care evaluează instituții academice și de învățământ superior. În acest caz, inconsistențele dintre pozițiile deținute și practicile individuale (cazuri de membri ai panelurilor identificați cu plagiate²¹ etc.) reflectă o dezvoltare neorganică în preluarea unor practici de educare etică adecvate.

1. Universitatea din Zagreb

Comitetul de Etică al Universității din Zagreb, Departamentul de Studii Croate (Department of Croatian Studies)

Organizare și funcționare

Comitetul reprezintă o structură sub egida Departamentului de Studii Croate, însă obiectul său de activitate aderă la Codul de Etică al Universității din Zagreb.

Atribuții și responsabilități

În activitatea sa comisia are o serie de atribuții explicit menționate:

Promovează comportamentul etic în munca profesională și publică a membrilor universității

Asigură menținerea unor relații etice între angajați, între asociați externi și studenți, între personalul didactic și cel non-didactic, între angajați și studenți și între studenți.

²⁰ Dificultăți în identificarea procedurilor și proceselor pentru că multe din documente sunt în croată și nu există echivalente în engleză

²¹ <https://www.sciencemag.org/news/2018/02/croatia-s-top-judge-sues-national-ethics-panel-after-it-finds-him-guilty-plagiarism>

Asigură aplicarea Codului Etic al universității.

Bune practici

Deși nu are niște responsabilități măsurabile, atribuțiile comitetului subliniază importanța menținerii relațiilor etice între toate categoriile de membri ai Universității

Comitetul promovează pe pagina online a universității o serie de documente de referință:

- a) un checklist pentru verificarea individuală a plagiatului
- b) o serie de coduri locale și internaționale care ca sistem de ghidare și suport pentru decizii etice (Code of Conduct for Employees of the University Department for Croatian Studies, Code of Conduct for Students of the University Department for Croatian Studies 2003, Ethics Code of the University of Zagreb (2007), Ethics Code of the Committee for Ethics in Science and Higher Education, 2006, European Code of Conduct for Research Integrity 2011, Responsible Conduct in the Global Research Enterprise 2012)²²

Universitatea deține o pagină separată online cu o listă de resurse privind integritatea academică: Academic Integrity guidance²³, care cuprinde atât un ghid detaliat al celor care vor să raporteze un caz de abatere de la conduită, cât și o serie de documente de referință (coduri de etică, precum cele menționate anterior) și o lista cu 3 organisme la care oricine poate apela în situații necesare: Comisia de Etică a Departamentului de Studii Croate, Consiliul de Etică al Universității din Zagreb și Comisia de Etică în Știință și Învățământ Superior.

Instrument online pentru avertizorii de integritate ²⁴ care le protejează identitatea. Instrumentul însă stipulează o serie de detalii de responsabilitatea Universității pentru un răspuns livrat solicitărilor. Formularul pentru avertizare conține câteva secțiuni care identifică facultatea/ departamentul unde a avut loc incidentul, dacă reclamantul este sau nu angajat al Universității din Zagreb. Formularul²⁵ include câteva secțiuni care adresează

²² https://www.hrstud.unizg.hr/en/management/science-and-education-council/commissions/ethics_committee

²³ https://www.hrstud.unizg.hr/en/about_us/academic_integrity

²⁴ [Anonymous reporting of unacceptable behaviour at the University of Zagreb through the online system](#)

²⁵ Formulare de avertizare anonimă a actelor de abatere de la conduită pe pagina Universității din Zagreb: https://prijava-np.unizg.hr/?id=nova_prijava

incidentul reclamat: 1) descrierea evenimentului și încadrarea lui într-un comportament de discriminare pe criterii etnice, de vârstă, religie, sex, convingeri politice sau de altă natură, origine socială, proprietate, naștere, educație, statut social, apartenență la uniune sau statutul familiei, starea de sănătate, dizabilitate sau alte criterii, cât și justificarea oferită din partea reclamantului pentru încadrarea comportamentului ca fiind inacceptabil; 2) numirea persoanelor care s-au purtat inacceptabil; 3) dacă înainte de aplicația în curs reclamantul a raportat incidentul la consiliul de administrație al universității cu numirea persoanei către care a fost raportat 4) rezultatul evaluării de către consiliul de administrație/ universitate, în situația în care incidentul a fost raportat; 5) perioada în care a avut loc incidentul ; 6) verificarea existenței martorilor și solicitarea numelor acestora.

2. Universitatea din Split

Comisia de etică a Facultății de Economie, Afaceri și Turism

The Social Responsibility Policy of the Faculty of Economics, Business and Tourism²⁶ este un document care poziționează facultatea în raport cu ideea de a contribui la binele social atât prin activitățile instituționale, cât și prin îndrumarea studenților.

I.4. SUECIA

I. 4.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Central Ethical Review Board/ Ethics Review Appeals Board²⁷ (Suedia)

<https://www.onep.se/en/start>

Organism independent înființat în 2004 în urma unei legi în educație și cercetare care adresează o serie de probleme privind aspectele etice în cercetare. Funcționează împreună cu cele 6 organisme regionale de revizuire etică (Etikprövningsnämnderna²⁸) din Suedia, prezente în Gothenburg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå and Uppsala. Ulterior,

²⁶ <https://www.efst.unist.hr/Portals/0/Docs/oFakultetu/Politika-drustvene-odgovornosti.pdf>

²⁷ <https://www.onep.se/en/start/background-and-regulations/>

²⁸ <https://etikprovning.se/en/start/startpage/>

Comisia Centrală de Revizuire Etică (Central Ethical Review Board) și-a schimbat numele în Comisia pentru Petiții privind Revizuirea Etică (Ethics Review Appeals Board-ERAB).

Organizare și funcționare

ERAB deține în componența sa 7 membri, fiecare cu câte un membru substitut care participă la întâlniri în eventualitatea imposibilității participării unuia dintre membrii principali. În componența comisiei intră membri obișnuiți cu interese generale în etică (în prezent un preot și un polițist) și membri cu expertiză academică. Cel puțin unul dintre membrii trebuie să fie un expert în etică (ethics expert)

Atribuții și responsabilități

Gestionează solicitările de la persoane care nu sunt de acord cu deciziile Swedish Ethical Review Authority sau cu deciziile celor 6 comisii de etică regionale (Etikprövningsnämnderna) privind practicile de cercetare.

Supervizează monitorizarea implementării Ethical Review Act (document legislativ înființat în 5 iunie 2003 care instituie necesitatea revizuirii etice a cercetărilor)

Supervizează aderența cercetătorilor la codurile de Bune practici instituite prin lege, cât și prin recomandările **CODEX – rules and guidelines for research**²⁹ și din 1 ianuarie 2010³⁰ (în urma unei revizuirii a secțiunii 9 a statutului privind instrucțiunile pentru Ethics Review Appeals Board) - analizează cazurile de abatere de la conduita de cercetare.

Bune practici

Obligativitatea existenței unei persoane cu expertiză în etică printre membrii ERAB.

2.The Higher Education Appeals Board (Suedia)

<https://www.onh.se/in-english.html>

Comitetul pentru Petiții în Învățământul Superior este o autoritate publică centrală care evaluează contestațiile deciziilor realizate în instituțiile de învățământ superior.

²⁹ <http://www.codex.vr.se/en/index.shtml>

³⁰ <https://www.onep.se/en/start/background-and-regulations/>

Atribuții și responsabilități

Primește și soluționează petițiile de la persoane individuale sau de la instituții privind deciziile luate în instituțiile de învățământ superior privind teme precum:

Concursurile de angajare pe posturi (cu excepția atribuirii stagiilor doctorale).

Deciziile legate de îndeplinirea criteriilor minime pentru a participa la un curs.

Deciziile legate de transferul creditelor.

Respingerea aplicațiilor studențești.

Refuzul de a lăsa un student inclus într-un program de licență sau masteral de a-și susține disertația, în urma întreruperii temporare a ciclului de studii.

I. 4.2 Comisii de etică în universități

În modelul dezvoltat de proiectul IPPHEAE folosind instrumentul de evaluare a maturității integrității academice, Suedia deține locul 3 din cele 27 de țări evaluate. Principalele puncte forte ale Suediei au fost identificate ca fiind utilizarea generalizată a software-urilor pentru detectarea plagiatului, existența sondajelor care colectează date despre abatere de la conduita academică, existența unui board pentru evaluarea acuzațiilor de abatere, cât și dezvoltarea și susținerea programelor de formare în etică și integritate academică și Bune practici științifice.

Bunele practici în mediul academic sunt stipulate prin documentul Swedish Higher Education Act, inițiat de Ministerul Educației și Cercetării în 17 decembrie 1992.

1. Universitatea din Uppsala

Board for Investigation of Misconduct in Research³¹

Este comisia care se ocupă de evaluarea cazurilor de abatere de la conduită în cadrul Universității din Uppsala.

Organizare și funcționare

Comitetul are în componență cel puțin 5 membri (pot fi și mai mulți): un membru calificat din punct de vedere legal, un profesor, unul sau mai mulți reprezentanți ai studenților, un

³¹ <https://www.uu.se/en/research/ethics>

avocat și directorul Universității. Există cel puțin 5 membri substitut care pot prelua sarcinile membrilor principali în eventualitatea în care aceștia nu pot fi prezenți la întruniri. Comitetul poate apela la Central Ethical Review Board (comisia de evaluare supra-instituțională), dacă persoana acuzată sau cea care a făcut solicitarea inițială doresc/ solicită asta.

Comitetul are rol consultativ și declarațiile finale sunt adresate pro-rectorului Universității, care face decizia finală, în schimb dacă acuzațiile sunt confirmate deciziile legate de conținutul penalităților sunt luate tot de către acesta.

2. Universitatea din Stockholm

Universitatea oferă o serie de instrumente și strategii diverse pentru adresarea aspectelor de etică și integritate în mediul academic: suport administrativ pentru adresarea problemelor de natură etică în cadrul biroului de suport al cercetării, cursuri și formare în etică (modului Research Ethics in Human Science, în cadrul Departamentului de Filosofie) care tratează și argumente și cazuri de graniță, care nu pot fi la prima vedere încadrate într-un diagnostic clar, antrenând dezvoltarea unor abilități etice; resurse online introductive în probleme de conduită; un consiliu de etică care adresează abaterile de la conduită.

Research Support Office³² din cadrul Universității din Stockholm este biroul de suport administrativ și consultativ pentru desfășurarea în bune condiții a cercetării.

Atribuții și responsabilități

Biroul pentru Suport al Cercetării oferă consultanță cercetătorilor și cadrelor didactice privind documentele legislative, codurile de conduită profesională disponibile și la care Universitatea aderă pentru îndeplinirea standardelor etice. De asemenea, ajută la înțelegerea verificării/validării etice (**ethical vetting**)³³ și oferă suport în desfășurarea pașilor necesari pentru obținerea aprobărilor cercetărilor, cât și în ierarhizarea și prioritizarea standardelor etice în colaborările internaționale.³⁴

³² <https://www.su.se/english/research/research-ethics>

³³ <https://www.su.se/english/research/research-ethics/ethical-vetting-1.332303>

³⁴ <https://www.su.se/english/research/research-ethics/research-collaborations-1.332331>

Bune practici

Dezvoltarea unui **instrument online interactiv**³⁵ care să verifice dacă cercetătorii au nevoie de aprobare suplimentară de la un organism central privind etica cercetării. Conceptul implică în primul rând nevoia de a avea etape ale aprobării, nevoia de suport instituțional și strategii de învățare și transmitere a standardelor etice la nivel individual prin nivelul structural al procedurilor. Astfel, prin formele de organizare, bunele practici de conduită sunt vizibilizate și normalizate prin munca cotidiană în universități.

2.Ethics Council (Consiliul de Etică)

Este un consiliu consultativ pentru cazurile de abatere de la conduită stabilit în iulie 2014 sub autoritatea vice-cancelarului universității.

Organizare și funcționare.

Consiliul are în componența lui vice-cancelarii adjuncți ai universității, decanii Facultății de Umanioare și de Științe Sociale, pro-decanul Facultății de Științe, cât și reprezentantul profesorilor în Consiliul universitar.

Atribuții și responsabilități

Consiliul se ocupă de adresarea cazurilor de acuzații de abatere de la conduita profesională cât și alte aspecte ce țin de etică în mediul academic în Universitatea din Stockholm.

Bune practici³⁶

Consiliul are rolul de a promova informații cu privire la domeniul eticii la nivelul universității, cât și rolul de a organiza și susține training-uri și alte metode de formare în etică. În aceste sens Consiliul se ocupa de uniformizarea standardelor și criteriilor de evaluare a comportamentelor și activităților etice la nivelul Universității.

Consiliul monitorizează evoluțiile naționale și internaționale ale domeniului eticii (legislativ, practic și științific) pentru a încorpora cea mai nouă cunoaștere în ghidurile Universității.

35

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf4SiF9mQtwwAWYXvJgaz89aCudUY7tdMI9b0_C22hAdNF0Q/viewform

36 <https://www.su.se/english/about/news-and-events/ethics-council-established-at-the-university-1.204397>

3. Universitatea din Lund

Universitatea din Lund aderă la standardele explicitate prin documente precum CODEX și prin organismele principale supra-universitare precum Regional Ethical Review Board și the Central Ethical Review Board. Universitatea deține și un website specializat pe etica cercetării³⁷, însă modelul educativ este mai degrabă unul disciplinar și deontologic, nespecializat pe educația în etica gri, imprecisă.

Există un consiliu la nivel universitar care adresează disciplinar abaterile de la etica universitară, **Research Misconduct Review Board** **Comitetul pentru Abaterea de la Conduita în Cercetare**).

Bune practici

Research Misconduct Review Board (Comitetul pentru Abaterea de la Conduita în Cercetare) apelează la un **grup externi de experți specializați în abatere de la conduită (scientific misconduct/ dishonesty experts)** care sunt stabiliți la nivel guvernamental în cadrul Comitetului de Apeluri pentru Revizuire Etică (Board of Appeal for Ethics Review)³⁸ și sunt parte a rețelei European Network of Research Integrity Offices (ENRIO).

I.5. GERMANIA

I. 5.1 Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Consiliul German de Etică – The German Ethics Council (Deutscher Ethikrat) (Germania)^{39 40}

Consiliul german de etică a fost constituit la 11 aprilie 2008 ca răspuns la "Legea privind înființarea Consiliului de etică german" (Actul Consiliului Etic EthRG) și a succedat Consiliului Național de Etică stabilit de guvernul federal. În primii zece ani, Consiliul Etic

³⁷ <https://www.researchethics.lu.se>

³⁸ <https://www.onep.se/start/om-naemnden/expertgruppen-foer-oredlighet-i-forskning/>

³⁹ http://www.drze.de/in-focus/predictive-genetic-testing/modules/german-ethics-council?set_language=en

⁴⁰ <https://www.ethikrat.org/en/?cookieLevel=not-set&cHash=4cedc8fcdda0b368d4409bb0febbe036>
<https://www.ethikrat.org/en/the-german-ethics-council/>

german a publicat 14 avize pe teme precum intersexualitatea, diagnosticul preimplantat genetic, diagnosticarea genetică, starea de bine a pacienților, big data, etc.

Organizare și funcționare

<https://www.ethikrat.org/en/the-german-ethics-council/>

Consiliul Etic German este independent în activitatea sa și funcționează conform mandatului care îi este dat de Legea Consiliului Etic.

Consiliul german de etică este alcătuit din douăzeci și șase de membri specializați în probleme științifice, medicale, teologice, filosofice, etice, sociale, economice și juridice. Membrii săi includ cadre universitare din disciplinele de mai sus și, în plus, trebuie să includă persoane cu reputație care sunt în mod special familiarizate cu problemele etice ale științelor vieții. Membrii Consiliului nu pot aparține nici unui organ legislativ al Republicii Federale sau a unui Land, nici guvernului federal sau unui guvern al vreunui land.

Președintele Parlamentului german desemnează membrii Consiliului German de Etică, jumătate la propunerea Parlamentului și jumătate la propunerea guvernului federal. Consiliul are un președinte, Vicepreședinte și membrii pentru un mandat de patru ani cu posibilitate de a fi reinnoit o dată.

Ședințele plenare ale Consiliului se desfășoară o dată pe lună în Berlin. Aceste întâlniri pot fi organizate în mod public sau în sesiune închisă. Pentru a-și pregăti avizele, Consiliul instituie grupuri de lucru care pregătesc proiectele de texte ce urmează să fie prezentate în ședința plenară pentru discuții și eventual prezentate spre adoptare de către Consiliu. De asemenea, dacă se consideră necesar, Consiliul poate invita experți externi la grupurile sale de lucru. Cu toate acestea, această cooperare este limitată în timp și nu echivalează cu calitatea de membru în Consiliu. În consecință, cooperarea cu expertul respectiv se încheie după publicarea avizului.

Avizele Consiliului German de Etică sunt publicate. În cazul în care, în procesul de redactare, membrii au o opinie diferită, aceștia pot să exprime acest lucru în aviz.

Atribuții și responsabilități⁴¹

Consiliul german de etică abordează probleme de etică, societate, știință, medicină și drept, precum și consecințe probabile pentru individ și societate ce au legătură cu cercetarea și dezvoltarea, în special în domeniul științelor vieții și aplicarea lor pentru omenire. Sarcinile sale includ, dar nu se limitează la următoarele:

1. Informarea publicului și încurajarea dezbaterilor în societate, implicarea diferitelor grupuri sociale;
2. Pregătirea de avize și recomandări pentru acțiuni politice și legislative;
3. Cooperarea cu consilii naționale de etică și instituții similare ale altor state și organizații internaționale.

Bune practici

Pentru a informa publicul și pentru a încuraja dezbaterile în societate, Consiliul organizează evenimente publice și oferă informații despre activitățile sale pe site-ul său web, în newsletter-ul și raportul anual. În afară de o serie de evenimente publice numite "Forumul bioetic" și întâlnirea sa anuală, ambele desfășurate la Berlin, Consiliul organizează, de asemenea, evenimente publice în afara Berlinului.

În cazul în care, în legătură cu o anumită chestiune, există îngrijorarea că poate exista un conflict de interese, membrul în cauză îl notifică pe președinte sau pe vicepreședinții acestuia și discută problema cu președintele sau vicepreședinții. În cazul în care nu rezultă un acord cu privire la existența unui conflict de interese, Consiliul decide, în absența membrului în cauză, dacă acest membru urmează să participe la deliberările și voturile relevante.

Consiliul este sprijinit în îndeplinirea atribuțiilor sale de către un birou administrativ. Personalul biroului este supus instrucțiunilor specializate ale Consiliului și - în cazul activităților de zi cu zi - a președintelui sau a vicepreședinților și participă la toate întâlnirile/activitățile Consiliului.

Rezoluțiile pot fi adoptate în scris sau prin mijloace electronice

⁴¹ <https://www.ethikrat.org/en/the-german-ethics-council/#m-tab-0-ethicscouncilact>

Consiliul poate dispune efectuarea de investigații și rapoarte de expertiză și poate angaja servicii ale unor experți pentru activitatea sa. În plus, reprezentanții organelor constituționale autorizate să instruiască Consiliul, autoritățile publice și instituțiile, organizațiile și asociațiile și alți invitați pot fi invitați să participe la deliberări pe teme individuale.

2. German Council of Science and Humanities (Wissenschaftsrat) -Consiliul

German de Științe Reale și Științe Umaniste (Germania)

Wissenschaftsrat (Consiliul German de Științe Reale și Științe Umaniste) a fost înființat la 5 septembrie 1957 de către Guvernul Federal și guvernele landurilor. Este cel mai vechi organism consultativ pentru politica științifică din Europa. Potrivit primului cancelar federal al Republicii Federale Germania, Konrad Adenauer, la semnarea Acordului Administrativ privind înființarea Consiliului, a fost "prima dată când a fost creată o instituție pe teritoriul german, al cărei scop este să ofere o imagine de ansamblu a lucrărilor științifice în Republica Federală Germania și să transmită propuneri Guvernului Federale și guvernelor landurilor cu privire la progresul științei"⁴².

Organizare și funcționare⁴³

Comisia Științifică are 32 de membri. Aceștia sunt numiți de către Președintele Republicii Federale Germania, cu 24 de cercetători propuși în comun de Fundația Germană de Cercetare (DFG), Societatea Max Planck pentru promovarea științei (MPG), Conferința Rectorilor din Germania (HRK), Asociația Centrelor Naționale de Cercetare Helmholtz (HGF), Fraunhofer Gesellschaft (FhG), Asociația Leibniz (WGL) și opt personalități publice eminente, propuse în comun de către Guvernul Federal și guvernele landurilor.

Comisia Administrativă are 22 de membri, reprezentanții celor 16 landuri având câte un vot, iar cei 6 șase reprezentanți ai Guvernului Federal au un total de 16 voturi.

⁴² <https://www.wissenschaftsrat.de/en/about/history.html>

⁴³ https://www.wissenschaftsrat.de/en/about/organisation_structure_and_methods.html

Ca urmare, Adunarea Plenară deține 54 de membri cu un total de 64 de voturi. Toate rezoluțiile Consiliului sunt luate în Adunarea Plenară și trebuie adoptate cu o majoritate de două treimi. În consecință, există motivare puternică pentru a ajunge la consens.

Wissenschaftsrat este condus de către Președinte, care este ales pentru un an și poate fi reales, cu condiția să-și continue calitatea de membru în Wissenschaftsrat. Președintele reprezintă Wissenschaftsrat-ul în relațiile sale cu terți.

Adunarea Plenară adoptă programe anuale de lucru.

Prin urmare, comitetele și grupurile de lucru sunt alcătuite din membri ai ambelor Comisii și, de obicei, alți experți externi din Germania și din străinătate. Sarcina lor este de a pregăti proiecte de documente pentru discuții finale și evaluare de către Comisia Științifică și eventuala adoptare de către Adunarea Plenară. Comisia și Adunarea Plenară se întâlnesc de obicei de patru ori pe an.

Recomandările și rapoartele Wissenschaftsrat sunt publicate și pot fi obținute prin intermediul Secretariatului acestuia. Recomandări și rapoarte mai recente (în mod normal, datând din 1998 sau mai târziu) sunt, de asemenea, disponibile pe site-ul web.

Adunarea Plenară, ambele comisii și comitetele și grupurile de lucru, sunt sprijinite de Secretariat cu personalul de aproximativ 100 persoane, condus de Secretarul General al Wissenschaftsrat. Wissenschaftsrat își are sediul în Berlin. Secretariatul este situat în Köln.

Atribuții și responsabilități⁴⁴

Consiliul German de Științe Reale și Științe Umaniste (Wissenschaftsrat, WR) este unul dintre organismele de conducere în domeniul politicilor științifice din Germania. Acesta oferă consiliere Guvernului Federal German și Guvernelor landurilor (Länder) privind structura și dezvoltarea învățământului superior și a cercetării.

Consiliul elaborează recomandări privind dezvoltarea științei, cercetării și învățământului superior, contribuind astfel la asigurarea competitivității științelor și științelor umaniste germane la nivel național, european și internațional. Recomandările Consiliului includ considerații privind efectele cantitative și financiare și punerea în aplicare a acestora, ținând

⁴⁴ https://www.wissenschaftsrat.de/en/about/organisation_structure_and_methods.html

cont întotdeauna de cerințele vieții sociale, culturale și economice. Consiliul emite recomandări și pregătește rapoarte relevante, în primul rând, în două domenii ale politicii științifice:

- instituții științifice (universități, universități de științe aplicate și instituții de cercetare non-universitare), în special structura și performanța acestora, dezvoltarea și finanțarea,
- aspecte generale privind sistemul științei și învățământului superior, aspecte privind cercetarea și predarea, planificarea strategică, evaluarea și guvernarea domeniilor specifice și disciplinelor.

Consiliul German de Științe Reale și Științe Umaniste (Wissenschaftsrat, WR) este un instrument important de cooperare pentru avansarea, progresul științei în Germania. Cercetătorii și reprezentanți ai vieții publice lucrează la același nivel cu reprezentanți ai Guvernului Federal și ai guvernelor landurilor, menținând un dialog continuu între comunitatea științifică și factorii de decizie cu privire la problemele centrale ale sistemului științific german.

În acest fel, Wissenschaftsrat mediază interacțiunea nu numai între oamenii de știință și factorii de decizie, ci și - în conformitate cu structura federală a politicii germane - între Guvernul Federal și guvernele landurilor.

Wissenschaftsrat este finanțat de guvernul federal și de guvernele a 16 landuri. Consiliul este format din două comisii, Comisia Științifică și Comisia Administrativă, care se întrunesc în Adunarea Plenară pentru a lua decizii, în special cu privire la adoptarea de recomandări și rapoarte.

Învățământ superior

Wissenschaftsrat consiliează pe probleme ale organizării sistemului de învățământ superior din Germania și produce în mod regulat recomandări privind dezvoltarea sa sistematică. În special, acest lucru se face cu privire la universități și universitățile de științe aplicate, dar acoperă, de asemenea, noile forme de instituții de învățământ superior și zone de învățământ terțiar pe marginea sistemului academic, cum ar fi universitățile de educație cooperativă (Berufsakademien).

Recomandările de politică științifică elaborate de Wissenschaftsrat sunt bazate pe o analiză și o evaluare comprehensivă și evaluarea cadrului global, diferențierea sistemului de învățământ superior și evoluțiile socio-economice și demografice. De asemenea, acestea includ în mod sistematic o perspectivă comparativă internațională.

În ultimii ani, Wissenschaftsrat a analizat, din diverse perspective, aspecte legate de structura personalului din universități. Principalul accent a fost pus pe căile de calificare și perspectivele de angajare a tinerilor cercetători și cadre universitare, adică procesele de numire, egalitatea de gen și introducerea profesorilor juniori. Wissenschaftsrat pledează pentru o diferențiere a structurii cadrelor universitare, care ar trebui să reflecte o apreciere fundamentală și o îmbunătățire a calității predării academice și crearea unei noi culturi a predării.

Recomandările Wissenschaftsrat se referă, de asemenea, la clasificarea cursurilor universitare, variind de la aspecte cum ar fi studiile part-time și învățarea de-a lungul vieții, prin probleme structurale de bază (de exemplu, introducerea de noi structuri de curs și diplome, viitoarea structură/curriculă a formării cadrelor didactice sau reforma examenelor de la stat), la subiecte cum ar fi accesul la învățământul superior sau relația dintre învățământul superior și sistemul de ocupare a forței de muncă.

I. 5.2 Comisii de etică în universități

1. Technical University of Munich

În cadrul Universității Tehnice din Munich funcționează următoarele comitete:

- 1. Ethics Commission – Faculty of Medicine**
- 2. Research Institute for Ethics in Artificial Intelligence**
- 3. Research Integrity Office**

The Research Integrity Office se ocupă cu probleme în ceea ce privește bunele practici științifice și abateri științifice. Abaterile științifice includ afirmații false, manipularea datelor, suprimarea datelor, furtul intelectual, plagiatul sau impedimentul cercetării.

Ombudsperson

Ombudsperson oferă consiliere la TUM în materie de Bune practici științifice și poate fi abordat de către persoanele care sunt active în cercetare și în special de tineri oameni de știință (studenți, doctoranzi, candidați post-doctoranzi, asistenți de cercetare, etc).

Acestea tratează toate cererile cu strictă confidențialitate și

- consiliază cu privire la regulile de bună practică științifică, precum și în cazurile de conflict care apar, în special în perioada de calificare. La cererea părților implicate, lucrează la o soluție amiabilă;
- primesc informații despre încălcările bunelor practici științifice și examinează dacă acestea sunt justificate. După o evaluare adecvată a faptelor, sunt examinate posibilitățile de soluționare a conflictului. În acest sens, este posibil să se clarifice, de exemplu, într-o ședință a tuturor părților implicate, dacă și cum poate fi corectată o încălcare.
- inițiază proceduri formale dacă se suspectează o încălcare a bunelor practici științifice.

Investigation committee/Comitetul de investigații

În cazul în care evaluarea unui posibil caz de nerespectare conduce la o cauză probabilă de abatere științifică, Ombudsperson va înființa un comitet ad-hoc de anchetă, care să clarifice faptele și ia o decizie.

Dacă suspiciunea este confirmată, comisia de anchetă/comitetul de investigații evaluează sancțiunile corespunzătoare. De asemenea, transmite un raport final și oferă președintelui TUM recomandări pentru măsuri viitoare.

În Codul de conduită pentru salvagardarea bunelor practici academice de la TUM, se regăsește o listă de cazuri de conduită incorectă științifică care necesită constituirea unui comitet de investigare ad-hoc.

3. Free University of Berlin

În cadrul Universității Libere din Berlin se regăsesc 2 comisii universitare de etică:

1. Central Ethics Committee of Freie Universität Berlin

2. Complaint Center for Employees

- Freie Universität, în ansamblu, și-a stabilit regulile și obligațiile într-un Cod de Onoare. Persoanele de contact în cazuri de conflict sau întrebări legate de Bune practici științifice sunt Ombudsmanii departamentelor individuale din Freie Universität.
- Candidații doctoranzi și supervizorii din programele DRS se angajează să respecte aceste standarde și fiecare program numește un Ombudsman ca un contact pentru candidații doctoranzi în cazuri de conflict.

3. Humboldt University of Berlin

Ethics Commission (*Faculty of Humanities and Social Sciences*)

Pentru a evalua implicațiile etice ale cercetării efectuate la Facultatea de Științe Umaniste și Științe Sociale, Consiliul Facultății a înființat Comisia de Etică⁴⁵.

Dacă un proiect de cercetare necesită o evaluare de către Comisia de Etică, pe site există informații despre procesul de solicitare.

Ombudspersons' office at the Faculty of Life Sciences

La nivelul Centrului pentru absolvenți există ombudsman care poate fi implicat în toate cazurile de conflict sever în relația de supraveghere atât de către doctoranzi, cât și de supervizori.

Atribuțiile Office of the Ombudsman sunt îndeplinite de către ombudsperson din cele trei departamente ale Facultății, pentru a se evita conflictele de interese sau prejudecăți. Întrucât ombudspersons nu sunt deținători de birou și nu sunt implicați în nicio relație de supraveghere, ocupând în același timp funcții de conducere în cadrul Facultății și având experiența necesară, aceștia sunt capabili să acționeze în interesul doctoranzilor.

⁴⁵ https://fakultaeten.hu-berlin.de/de/ksb/die-fakultaet/rat_kommissionen/ethikkommission

Bune practici

Pagina web actualizată recent, conține informații privind procesul de aplicare, formularul de aplicare la proiecte, programul de întâlniri, membrii comisiei și datele lor de contact.

În cadrul Humboldt Graduate School există sesiuni de consultare privind conflictele.

4. Heidelberg University

Senatul Universității Heidelberg a înființat o „Comisie pentru salvagardarea bunelor practici academice și gestionarea încălcărilor eticii academice”⁴⁶ pentru a răspunde responsabilității universității în ceea ce privește cercetarea și sarcinile didactice și susținerea tinerilor cercetători. Vice-rectorul pentru Cercetare și Transfer este Președintele comisiei.

În plus față de președinte și 3 ombudsmeni, comisia este formată din trei profesori selectați de Senat (dintre care unul este calificat să funcționeze ca un judecător), precum și doi membri ai facultății, de nivel mediu.

OMBUDSMEN⁴⁷

În cazul suspectării unei abateri academice, unul dintre cei trei ombudsmeni desemnați de Senat - unul pentru științele umaniste și sociale, unul pentru științele naturii și unul pentru științele vieții - sau președintele comisiei, servește ca punct de contact inițial. Ierarhia nu este relevantă.

Ombudsmanii îi consiliază pe cei care raportează o suspiciune de conduită academică și investighează plauzibilitatea acuzației. Aceștia consultă membrii comisiei, cărora le prezintă cazurile spre deliberare.

⁴⁶ <https://www.uni-heidelberg.de/en/university/about-university/good-academic-practice/commission>

⁴⁷ <https://www.uni-heidelberg.de/en/university/about-university/good-academic-practice/ombudsmen>

5. University of Mannheim

Ethics Committee of the University of Mannheim⁴⁸

Comitetul de Etică al Universității poate sprijini începând cu etapa propunerii de proiect pentru a se asigura că cercetarea este etică.

Comitetul de etică al Universității din Mannheim oferă asistență oamenilor de știință și consultanță pentru evaluarea aspectelor etice și juridice în cercetarea umană, cercetarea cu date personale și în cazuri relevante privind cercetarea legată de securitate. Comitetul de etică decide asupra cazurilor relevante pentru securitate într-o componență extinsă.

Comisia are 9 membri, reprezentanți ai unor diverse facultăți – mandat de 4 ani.

Pe site are prezentat statutul și informațiile pentru aplicanți.

Permanent Commission to investigate allegations of scientific misconduct/ Comisia permanentă pentru investigarea acuzațiilor de abateri științifice

Comisia Senatului investighează cazurile în care, într-un context științific, în mod deliberat sau din neglijență, s-au făcut interpretări eronate, s-a încălcat proprietatea intelectuală sau au fost compromise alte activități de cercetare.

Comisia pentru investigarea acuzațiilor de conduită științifică este formată din trei profesori, un membru al mediului științific și un student. În plus, pentru o perioadă de doi ani, Senatul alege un om de știință ca persoană de contact (ombudsman) pentru membrii universității în cauză.

I.6. SPANIA

I.6.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Comitetul de etică al Consiliului Național de Cercetare din Spania- Ethics Committee of the Spanish National Research Council – CSIC (Spain)

Organizare și funcționare

Comitetul de Etică al Consiliului Național al Cercetării din Spania (Ethics Committee of the Spanish National Research Council – **CSIC**) a fost creat prin decretul regal 1730/2007, ca

⁴⁸ https://www2.uni-mannheim.de/1/universitaet/leitung_organe/staendige_kommissionen_ausschuesse/

un organism permanent și consultativ. Comitetul nu este un for decizional, are rol permanent și consultativ⁴⁹. Are ca obiect de activitate identificarea de problematice și formularea de recomandări în ceea ce privește etica în domeniul cercetării.

Principiile de funcționare și componența inițială a Consiliului au fost aprobate de către Comitetul Director în 28 iulie 2008. De atunci, comisia a fost înnoită o dată. În prezent, comisia are 11 membri. Consiliul Național de Cercetare din Spania este în subordinea Ministerului pentru Științe, Inovație și Educație Universitară din Spania.

Comitetul de etică al CSIC are două subcomitete pentru a îndeplini atribuțiile specifice misiunii sale:

- Subcomitetul de Bioetică, care asigură adecvarea practicilor și procedurilor utilizate în dezvoltarea activității științifice în domeniul științelor vieții, verificând adecvarea metodelor utilizate.
- Subcomisia pentru conflicte, care este responsabilă de colectarea de informații despre conflictele ridicate de personalul CSIC în exercitarea activității lor de cercetare sau despre cele legate de problemele care decurg din aplicarea Codului bunelor practici științifice ale CSIC.

Orice conflict etic care implică o abatere de la bunele practici științifice poate fi expus în mod expres Comitetului de etică, cu un suport și un mediu valabil.

Atribuții și responsabilități

Alături de investigarea, prevenția și promovarea integrității în domeniul cercetării, **CSIC** este responsabil și de medierea conflictelor de natură etică.

În acest scop, Comitetul a elaborat un Cod de Bune practici, Manualul conflictelor de interes și Declarația națională de integritate în cercetare.

Investigarea conflictelor

Comisia de etică a **CSIS** a elaborat o procedură privind managementul conflictelor de natură etică. Orice cetățean sau instituție poate aduce în atenția CSIS un asemenea caz, pe care, în

⁴⁹ <https://www.csic.es/en/csic/scientific-integrity-and-ethics-csic/csic-ethics-committee>

prima fază, îl analizează secretarul Comisiei, pentru a vedea dacă speța este de competența acestui for. În decurs de 7 zile, solicitantul va primi un răspuns cu privire la cererea sa.

În cazul în care Comisia decide că este de competența sa, Subcomisia specializată în medierea conflictelor va lua legătura cu părțile implicate, pentru a avea un punct de vedere complet asupra cazului. Experții comisiei vor elabora puncte de vedere și recomandări bazate pe aceste investigații, iar Comisia va ajunge la un punct de vedere comun pe care îl va pune la dispoziția părților, alături de recomandări pentru acțiuni viitoare.

Bune practici

Comitetul a elaborat un Cod de Bune practici, Manualul conflictelor de interes și Declarația națională de integritate în cercetare.

Mai mulți membri ai Comitetului director al CSIC țin prelegeri publice, de mai multe ori pe an, despre importanța integrității în cercetare, iar etica și integritatea în cercetare au intrat în curricula Studiilor de management a CSIC.

2. Rețeaua Comisiilor de Etică din Universități și Institute publice de Cercetare – Network of Ethics Committees in Universities and Public Research Centres in Spain (RCE)

<http://redcomitesetica.es/>

Scopul acestei pagini web este ca membrii comitetelor, pe de o parte, și comunitatea științifică în ansamblul său, pe de altă parte, să aibă la dispoziție informațiile relevante pentru nevoile lor:

- documente de interes (protocoale și materiale)
- regulamente, știri, informații despre reuniunile rețelei sau legăturile de interes.

I.6.2. Comisii de etică în universități din Spania

1. Universitate: UPF- Pompeu Fabra University

Comitetul instituțional pentru revizuirea etică a proiectelor (CIREP-UPF)⁵⁰

Organizare și funcționare Comitetul instituțional pentru revizuirea etică a proiectelor (CIREP-UPF) înființat în decembrie 2014, are 9 membri. Membrii se întrunesc într-o ședință lunară, de regulă, în ultima zi de joi a lunii.

Atribuții și responsabilități

Comitetul instituțional pentru revizuirea etică a proiectelor (CIREP-UPF) contribuie la îmbunătățirea, în cadrul comunității UPF, a standardelor etice și protecției datelor cu caracter personal în activitățile de cercetare și practicile academice legate de ființele umane. Printre altele, CIREP este responsabilă cu evaluarea proiectelor de cercetare supuse revizuirii eticii și își dă aprobarea prin emiterea de rapoarte favorabile obligatorii.

Bune practici

Realizarea unui ghid⁵¹/proceduri pentru analiza documentului. Durata estimativă a unei proceduri de revizuire din punct de vedere etic și protecției datelor este de 12 săptămâni.

2. Universitate: Autonomous University of Barcelona – UAB

Ombuds Officer

Ombudsman⁵² este ales de către Senatul universității cu majoritate absolută și ocupă funcția timp de patru ani, putând fi reales o singură dată.

Responsabilitățile Ombudsman-ului Universității Autònoma de Barcelona sunt: să primească plângerile și observațiile făcute cu privire la funcționarea universității, să garanteze respectarea a tot ceea ce este prevăzut în statutul UAB și să prezinte propuneri/rezoluții organismelor competente cu privire la aspectele care le sunt semnalate de către membrii comunității universitare, fără caracter obligatoriu. Ombudsmanul nu are un mandat imperativ și nu primește instrucțiuni de la nicio autoritate, acționează autonom și în conformitate cu propriile criterii, astfel cum sunt prevăzute în statutul UAB.

⁵⁰ <https://www.upf.edu/web/cirep>

⁵¹ <https://www.upf.edu/web/cirep/documents>

⁵² <https://www.uab.cat/web/about-the-uab/governing-and-representative-bodies/ombuds-officer-1345667138422.html>

Reclamații către ofițerul Ombudsmanului⁵³

Poate face reclamații către ofițerul Ombudsmanului:

- orice membru individual sau colectiv al comunității universitare;
- oricine, care nu este membru al Universității Autònoma de Barcelona și consideră că drepturile lui au fost încălcate de oricare dintre diferitele servicii pe care UAB le oferă publicului larg.

Reclamațiile trebuie depuse în scris folosind formularul online⁵⁴ și completând informațiile solicitate, inclusiv numele și prenumele, adresa, numărul de telefon, relația cu Universitatea Autònoma de Barcelona și motivele pentru prezentarea plângerii. Ombudsman nu acceptă reclamații anonime.

Bune practici

- Formular reclamație pe site, depunere online
- Rapoarte anuale pe site (în spaniolă)
- Ombudsman nu acceptă reclamații anonime.

3. Universitate: Universitatea Autonomă din Madrid

Comitetul pentru Etică în Cercetare - REC

Organizare și funcționare

Comisia⁵⁵ este formată din 12 membri, Președintele comisiei fiind prorectorul responsabil cu cercetarea.

Atribuții și responsabilități

REC (Comitetul pentru Etică în Cercetare)⁵⁶, se întrunește în mod regulat pentru a evalua proiecte de cercetare depuse la apeluri și emite rapoarte stabilite prin reglementări/regulamente. De asemenea, este însărcinat să vegheze la respectarea bunelor

⁵³ <https://www.uab.cat/web/about-the-uab/governing-and-representative-bodies/ombuds-officer-1345667138422.html>

⁵⁴ <https://www.uab.cat/web/formulari-sindic-greuges-1345675729336.html>

⁵⁵ http://uam.es/ss/Satellite/en/1234886352057/1242646806816/servicio/servicio/Ethic_Research_Committee.htm

⁵⁶ <http://www.uam.es/otros/ceiuam/>

practici de cercetare și să pregătească rapoarte pentru organele de conducere cu privire la probleme de etică, în ceea ce privește cercetarea și predarea.

Service: Ombudsperson – Avocat/mediator universitar⁵⁷

Ombudsperson este organismul responsabil pentru garantarea și apărarea drepturilor tuturor membrilor comunității universitare și pentru asigurarea respectării statutului universitar.

Atribuțiile Ombudsmanului includ:

1. Să acționeze din oficiu în fața oricăror nereguli sau deficiențe observate cu privire la respectarea drepturilor și libertăților membrilor comunității universitare.
2. Să acționeze la cererea părții în legătură cu reclamațiile și observațiile făcute de orice membru al comunității universitare..
3. Să solicite și să primească informații de la organele de conducere, organele de reprezentare și administrație ale Universității Autónoma de Madrid, în legătură cu reclamațiile sau observațiile făcute
4. În fața organismelor autorizate, să facă propuneri pentru rezolvarea problemelor aduse la cunoștința lor și să ofere formule de conciliere care să permită soluționarea rapidă și eficientă a problemelor.
5. Să elaboreze un raport anual asupra acțiunilor întreprinse, care să fie prezentat Senatului

Acțiunile Ombudspersonului nu sunt supuse unui mandat imperativ sau directive ale niciunei autorități academice sau a unui organ de conducere, reprezentativ sau administrativ (Secțiunea a treia din statutul UAM). Ombudsperson nu se ocupă de:

- Plângeri anonime
- Cereri fără motive, informații suficiente
- Cereri care pot dăuna drepturilor legitime ale terților

57

http://uam.es/ss/Satellite?c=UAM_Servicio_FA&cid=1242646808025&language=en&pagename=UniversidadAutonomaMadrid%2FUAM_Servicio_FA%2FUAM_servicio&pid=1234886352057&title=Service%3A+Ombudsperson

- Cereri referitoare la chestiuni care sunt în curs de procedură administrativă sau judiciară

4. Universitate: Complutense University of Madrid

The University Ombudswoman

Mediatorul universitar⁵⁸

Mediatorul universitar este organismul instituțional ales de Senatul academic pentru a se asigura că sunt protejate drepturile și libertățile tuturor membrilor Comunității universitare: profesori, studenți și personal auxiliar. Scopul este de a îmbunătăți calitatea și performanța la Universitate. Activitatea lor se desfășoară sub principiile independenței, autonomiei și confidențialității, fără a fi supus unui mandat obligatoriu în îndeplinirea rolului lor. Toate autoritățile universității trebuie să colaboreze profesional cu Mediatorul universitar în procesul activităților lor.

Atribuțiile și responsabilitățile Mediatorului/ Mediatoarei

Rolul Mediatorului Universității este de a îmbunătăți aspectele comunitare și calitatea în toate domeniile universității, cercetând, fie din oficiu, fie la cerere, reclamațiile și solicitările care sunt depuse la Oficiul Ombudsperson. Rolul Ombudsperson este, de asemenea, să acționeze ca mediator, atât timp cât ambele părți acceptă, să rezolve eventualele dezacorduri cu privire la problemele universitare care apar între membrii Comunității Universității.

I.7. POLONIA

I.7.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Committee of Ethics in Science (POLONIA)

Comitetul de Etică în Știință (CES, Komitet Etyki w Nauce, KEN) există încă din 1993.

Organizare și funcționare⁵⁹

Comitetul este afiliat la Facultatea de Științe Umaniste și Sociale a Academiei de Științe Poloneze.

⁵⁸ <https://www.ucm.es/english/the-university-ombudswoman>

⁵⁹ <https://institution.pan.pl/index.php/institution/science-ethics-committee>

Atribuții și responsabilități

Diagnoza conștiinței etice a comunității științifice poloneze și recomandări pentru îmbunătățirea acestora sunt sarcini principale ale CES (www.ken.pan.pl).

CES se întâlnește de obicei de două ori pe an. Nu are resursele necesare pentru a efectua o evaluare cuprinzătoare a diferitelor subiecte și a forma în mod activ propuneri. Prin urmare, sarcina sa principală este de a monitoriza situația și de a reacționa în cazurile în care aceasta constată cele mai sensibile situații.

Bune practici

Procedurile disciplinare au ca scop să stabilească dacă presupusa conduită incorectă/abatere a avut loc efectiv și să emită o declarație al cărei conținut va depinde de această decizie. Procedurile se desfășoară - în mod adecvat la locul de muncă al angajaților - în baza Legii Academiei Poloneze de Științe din 30 aprilie 2010, a Legii învățământului superior sau a Legii institutelor de cercetare din 30 aprilie 2010. Aceste reglementări prevăd metoda desfășurării procedurii, conținutul declarațiilor emise în proceduri, sancțiunile disciplinare modul de apel împotriva declarației comisiei disciplinare de primă instanță, posibilitatea reluării procedurilor și metoda de atacare a deciziei disciplinare înainte de instanță.

Trebuie să se asigure faptul că pe durata procedurilor, comisiile disciplinare nu includ persoane care au legătură cu acuzatul sau reclamantul sau sunt implicate în orice alt conflict de interese. Cu cea mai mare confidențialitate, managerul instituției comunică instant procedurile inițiate, supravegheților instituției care finanțează proiectul. În procesul de alocare a fondurilor către o cercetare științifică, agențiile trebuie să ia în considerare deciziile finale ale comisiei disciplinare în cazurile ce țin de încălcarea eticii în știință. Dacă supravegheții acestor agenții nu sunt informați în legătură rezultatul procedurilor disciplinare sau procedurile sunt ascunse ori semnalele despre conduita incorectă din unitatea științifică sunt ignorate și nu sunt inițiate acțiuni disciplinare sau de clarificare - unitatea nu va putea obține finanțare publică pentru cercetare până ce nu vor fi întreprinse acțiuni corective adecvate.

I.7.2. Comisii de etică în universități

1. Universitatea din Varșovia

La Universitatea din Varșovia funcționează mai multe comitete de etică:

Comitetul pentru Etica Cercetării de la Institutul de Sociologie, care, la emiterea avizelor, este ghidat de Regulile de Conduită în Știință elaborate de Academia Poloneză de Științe și reglementările privind etica cercetării sociale recunoscute de comunitatea sociologilor și cercetătorilor sociali, în special Codul etic pentru sociologi adoptat de Asociația Sociologică Poloneză;

Comitetul pentru Etica Cercetării de la Facultatea de Psihologie, care prezintă avize pe proiecte privind granturi, cercetări de teze doctorale sau cercetare ale căror rezultate vor fi publicate în reviste, respectând standardele incluse în Codul de etică profesională pentru psihologi, care este recunoscut de către comunitatea psihologilor;

Comitetul pentru Etica Cercetării de la Facultatea de Matematică, Informatică și Mecanică, numit la 8 iunie 2015, prezintă avize despre aspecte etice ale cercetării cu referire la colectarea, analiza și prelucrarea datelor reale și modelarea fenomenelor în domeniul medicinei, biologiei, bioinformatică și psihologie (comportamente umane).

În cazul unei încălcări a disciplinei, care este considerată, de asemenea, încălcarea standardelor profesionale și etice acceptate în știință, comitetul de disciplină al Universității poate solicita Comitetului de Etică în Știință la Academia Poloneză de Științe să prezinte un aviz în această privință. Comitetul pentru Etică în Știință este format din reprezentanți ai cercurilor științifice și ai instituțiilor de învățământ superior.

Bune practici

Pentru a promova standarde etice înalte și metode eficiente de soluționare a conflictelor și a disputelor, în 2011, rectorul Universității din Varșovia a adoptat un regulament pentru numirea unui Ombudsman universitar care asistă personalul, studenții, doctoranzii și unitățile organizaționale în soluționarea conflictelor și a disputelor. Mai mult, Ombudsmanul recomandă Rectorului soluții care vizează îmbunătățirea operațiunilor

universității. În activitatea lui, Ombudsmanul este ghidat de principiul confidențialității, imparțialității și neutralității. Ombudsmanul acționează în următoarele cazuri:

- 1) când un membru interesat al comunității universității raportează un caz;
- 2) la cererea studentului sau a studentului la doctorat;
- 3) la cererea Rectorului;
- 4) la cererea uneia dintre unitățile organizaționale ale Universității;
- 5) din proprie inițiativă.

Comunitatea universității este, de asemenea, asistată în soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor de către **Centrul de soluționare a conflictelor și a disputelor** care funcționează la Facultatea de Drept și Administrație a Universității din Varșovia. Centrul promovează medierea și alte metode amiabile de soluționare a litigiilor, folosind cunoștințele și experiența cercetătorilor din UW și sprijinul multor alți parteneri și instituții partenere.

2. University of Social Sciences and Humanities - (Szkola Wyższa Psychologii Społecznej) Warsaw | Poznań | Wrocław

Organizare și funcționare:

Universitatea de Științe Sociale și Umaniste are în structurile sale:

- O comisie de etică pentru cercetarea empirică (Komisja ds. Etyki Badań Empirycznych)
- Departamentul de psihologie care are o comisie de etică ce evaluează proiectele individuale.

Comisia de etică pentru cercetarea empirică (Komisja ds. Etyki Badań Empirycznych)

dă avizul atât asupra cercetării științifice, precum și a oricărei cercetări de afaceri finanțată din fonduri publice pentru educație în Polonia (National Science Centre, NCBiR - The National Centre for Research and Development), programe ale Comisiei Europene și fundații, companii și sponsori privați, precum și resurse proprii ale cercetătorului.

Comitetul de etică al Departamentului de Psihologie

Comitetul sprijină cercetătorii în asigurarea că standardele etice ale cercetării sunt menținute în ceea ce privește participarea umană și protecția informațiilor personale.

Comitetul evaluează și supraveghează proiectele de cercetare ale angajaților cu normă întreagă și doctoranzilor, ai căror conducători de teză sunt membri ai facultății cu normă întreagă. Comitetul nu evaluează proiectele din punct de vedere științific, ci doar din perspectiva eticii cercetării.

Cererile pot fi depuse în orice moment dar sunt procesate doar o dată pe lună (în fiecare a doua marți a lunii, cu excepția lunii august).

Cererile trebuie să fie transmise cu o săptămână înainte de ședința programată a Comitetului (exemplu, cu o săptămână înainte de prima zi de marți a lunii. Numai cererile complete, inclusiv o copie pe hârtie și o versiune digitală, vor fi analizate de către Comitet.

I. 8.LITUANIA

I.8.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

Principalele organisme care se ocupă cu evaluarea etică a cercetării în Lituania sunt: LBC - Comitetul de Bioetică Lituaniană; OMBUDSMAN - Oficiul Ombudsmanului pentru etică și proceduri academice în Republica Lituania.

1. COMITETUL DE BIOETICĂ LITUANIANĂ (LBC)

Funcționează ca un consiliu național pentru bioetică și are, de asemenea, o subcomisie pentru revizuirea etică a cercetării biomedicale. În 2001, *Legea privind etica cercetării biomedicale* a introdus un sistem pe două nivele. Prin urmare a luat naștere sub forma unei comisii de evaluare instituțională, ce a fost înființată în anul 2001 la Universitatea de Medicină din Kaunas (în prezent Universitatea de Științe ale Sănătății din Lituania). Cel de-al doilea comitet de etica în cercetare a fost înființat la Universitatea din Vilnius în 2008 și emite aprobări în vederea realizării proiectelor de cercetare biomedicală, inclusiv studiilor clinice privind medicamentele.

LBC colaborează cu Ministerul Sănătății. LBC oferă consultanță Ministerului Sănătății și altor organisme guvernamentale cu privire la problemele bioetice și totodată informează publicul larg.

LBC a înființat un grup de experți în domeniul cercetării biomedicale. Grupul este alcătuit din 9 membri, dintre care 4 reprezentanți ai universității respective, 4 membri desemnați de

Ministerul Sănătății și 1 membru reprezentând organizația pacienților. Statutul și calitatea de membru trebuie să fie aprobate atât de către Rectorul Universității, cât și de către Ministrul Sănătății. Grupul este responsabil pentru evaluarea proiectelor de cercetare biomedicală depuse la LBC și luarea deciziilor privind acceptarea lor. LBC emite aprobări pentru proiectele de cercetare biomedicală care urmează să fie realizate în mai multe regiuni.

Lituania a fost una dintre puținele țări din Europa de Est și Centrală, unde acest domeniu este reglementat de o lege specifică.

2. THE OFFICE OF THE OMBUDSMAN FOR ACADEMIC ETHICS AND PROCEDURES OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Oficiul Ombudsmanului pentru Etică și Proceduri Academice (Oficiul) din Lituania este o instituție de stat care urmărește să asigure funcțiile Ombudsmanului pentru etică și proceduri academice din Republica Lituania, inclusiv examinarea plângerilor, inițierea investigațiilor pentru încălcarea eticii și procedurilor academice și supravegherea respectării prevederilor și procedurilor de etică academică. În îndeplinirea funcțiilor sale, Oficiul urmărește:

- să pună în aplicare în mod eficient prevederile legislației Uniunii Europene;
- să îmbunătățească legislația;
- să promoveze respectarea eticii și procedurilor academice în instituțiile de învățământ superior și de cercetare;
- să promoveze principiile responsabilității academice și cercetării etice;
- să promoveze practici de aplicare a măsurilor preventive împotriva plagiatului, a copierii neautorizate și a altor utilizări neautorizate ale rezultatelor proprietății intelectuale dezvoltate de alte persoane, precum și contrafacerea, fraudarea și manipularea datelor de cercetare;
- să integreze etica academică în cadrul învățământului superior și al cercetării;
- să controleze presiunile puse asupra problemelor din domeniul eticii și al procedurilor academice. (Office of Ombudsman for Academic Ethics and Procedures of the Republic of Lithuania, 2015).

Domeniul de activitate al Ombudsmanului este de a asigura îndeplinirea sarcinilor atribuite Ombudsmanului.

Sarcinile Ombudsmanului:

- ✓ promovarea conformității instituțiilor de învățământ superior și de cercetare cu etica și procedurile academice;
- ✓ supravegherea și controlul respectării de către instituțiile de învățământ superior și de cercetare a codurilor de etică academică;
- ✓ cooperarea cu instituțiile de învățământ superior și de cercetare în rezolvarea problemelor legate de încălcarea eticii și procedurilor academice;
 - ✓ asigurarea investigării eficiente și confidențiale a încălcărilor eticii și procedurilor academice;
 - ✓ supravegherea și controlul îndeplinirii prevederilor tratatelor internaționale ale Republicii Lituania, legislația Uniunii Europene, legile Republicii Lituania și alte legislații care reglementează etica și procedurile academice;
 - ✓ contribuția adusă calității învățământului superior și cercetării prin cultivarea principiilor răspunderii academice și a practicilor de cercetare etică prin aplicarea măsurilor preventive împotriva plagiatului, a copierii neautorizate și a utilizării neautorizate a rezultatelor proprietății intelectuale dezvoltate de alte persoane, precum și a contrafacerii, și manipularea datelor de cercetare.

Pentru îndeplinirea **sarcinilor** atribuite, Ombudsmanul:

- ✓ ia în considerare plângerile reclamanților și, din proprie inițiativă, efectuează investigații asupra acțiunilor persoanelor fizice și juridice care încalcă etica și procedurile academice: principiile integrității academice, libertatea academică, imparțialitatea în evaluarea cercetării, drepturile de participare la concursuri precum și plângerile privind abuzul șefilor instituțiilor de învățământ superior și de cercetare și al șefilor diferitelor departamente;
- ✓ oferă recomandări instituțiilor de învățământ superior și de cercetare privind dezvoltarea, implementarea și îmbunătățirea codurilor de etică academică și a altor măsuri de etică academică;

- ✓ formulează propuneri către Seimas, guvern și alte instituții competente cu privire la măsurile care să asigure respectarea eticii și procedurilor academice;
- ✓ colectează, analizează și rezumă datele privind încălcarea eticii și procedurilor academice, Legea învățământului superior și cercetării sau statutelor și codurilor de etică academică ale instituțiilor de învățământ superior și de cercetare;
- ✓ colaborează cu instituții, birouri și organizații lituaniene și străine, precum și cu organizații internaționale și alte persoane fizice și juridice în analizarea cazurilor de încălcare a eticii și procedurilor academice;
- ✓ utilizează rețele academice pentru a face schimb de informații privind încălcările eticii academice; plagiat și alte încălcări ale drepturilor de proprietate intelectuală legate de utilizarea neautorizată a cercetării sau lucrărilor de artă, precum și de cazuri de contrafacere, fraudă și manipulare a datelor de cercetare;
- ✓ promovează și sprijină inițiativele persoanelor fizice și juridice și ale societății, care contribuie la implementarea măsurilor de promovare și asigurare a calității învățământului superior și a cercetării bazate pe principiile eticii academice;
- ✓ informează societatea despre activitatea Ombudsmanului și examinează plângerile sau investigațiile în curs.

1.8.2. Comisii de etică în universități

Lituania este una dintre puținele țări din Europa de Est și Centrală unde s-a implementat si un sistem de revizuire etică a **cercetării biomedicale**, domeniu reglementat de o lege specifică. Sistemul este format dintr-un organism național - Comitetul lituan de bioetică (LBC) și comitetele regionale de etică a cercetării (REC-uri regionale). Acest sistem este pus în aplicare de Legea eticii cercetării biomedicale. Revizuirea etică a cercetării biomedicale a fost inițiată de două comisii de etică de cercetare la sfârșitul anilor optzeci, începutul anilor 90, înființate la Universitatea Medicală Kaunas (în prezent Universitatea de Științe a Sănătății din Lituania) și la Institutul de Oncologie din Vilnius (actualmente Institutul Național al Cancerului).

Funcționare

Una dintre **principalele funcții** ale LBC este revizuirea etică a cercetării biomedicale, inclusiv studiile clinice cu medicamente. Pentru aceasta, LBC a înființat un grup de experți în cercetare biomedicală, format din 9 membri, dintre care 5 experți vor fi profesioniști în științe biomedicale și 4 - profesioniști care au o diplomă în domeniul științelor sociale sau umaniste. Grupul este responsabil pentru evaluarea proiectelor de cercetare biomedicală depuse la LBC și luarea deciziilor privind acceptabilitatea lor etică și legală. LBC emite aprobări pentru proiectele de cercetare biomedicală care vor fi realizate în mai multe regiuni. (CEC-urile regionale au dreptul să emită aprobări pentru proiectele de cercetare biomedicală care se desfășoară numai în regiune, care a fost atribuit mandatului său printr-un Decret special al ministrului sănătății). Conform Legii de etică a cercetării biomedicale și Legii farmaciei, pentru a începe un studiu clinic asupra medicamentului, sponsorul (investigatorul) obține un aviz favorabil al LBC- este responsabilă pentru emiterea unui „aviz unic” pentru toate studiile clinice de droguri efectuate în țară -precum și aprobarea SMCA.

REC-urile regionale au baza la universitățile cu nivel de educație medicală terțiară. Comitetul de etică a cercetării biomedicale Kaunas a fost înființat la Universitatea Medicală Kaunas (în prezent Universitatea de Științe a Sănătății din Lituania) în anul 2001. REC-urile sunt compuse din 9 membri: 4 reprezentanți ai diplomei universității respective, 4 membri desemnați de Ministerul Sănătății și 1 membru reprezentând organizația pacienților. Calitatea de membru și statutul trebuie aprobate atât de rectorul universității, cât și de ministrul sănătății. CEC-urile regionale sunt responsabile atât la Universitate, cât și la LBC.

LBC este un coordonator al rețelei comitetelor de etică de cercetare. Legea este desemnată să efectueze coordonarea formală și să monitorizeze activitățile CEC-urilor regionale. În timp ce monitorizează, LBC organizează seminarii și oferă linii directe pentru REC-uri regionale, examinează rapoartele privind activitățile CEC-urilor regionale.

Comisia de etică examinează cazurile de încălcare a Codului de către membrii comunității VMU, compoziția acestora fiind aprobată de rector și constituită pe o perioadă de doi ani, iar

activitatea acesteia este reglementată de Codul deontologic și de dispozițiile Comisiei de etică.

I.9.OLANDA

I.9.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academic

1. VSNU - The Association of the Universities in the Netherlands (OLANDA)⁶⁰

Anul înființării: ideea înființării a apărut în anul 1940

Momente importante

- 1956 a luat naștere Cosiliul Academic
- 1985 după democratizarea educației și câștigarea autonomiei de către universități a luat naștere Asociația de universități de cercetare din Oland
- 1983 odată cu apariția unor noi reglementări s-a întărit ideea existenței organismului, aceea de a încuraja și sprijini cercetările fără să pună în pericol competitivitatea dintre universități
- 2005 stabilirea țelului organizației, anume definirea și stabilirea punctelor comune ale universităților și promovarea intereselor acestora.

Atribuții și responsabilități

Rolul esențial al organizației este acela de a oferi o înaltă educație academică, de a efectua cercetări științifice de o înaltă calitate în vederea contribuției la construirea unei societăți bazate pe cunoaștere. Cu ajutorul organizației, Olanda atinge și menține o poziție internațională proeminentă.

Organizare și funcționare

Organismul este condus de către consiliu care ia în mod oficial decizii pe baza recomandărilor grupurilor de conducere. Consiliul este format din președinte și 3 vicepreședinți ai celor 3 grupuri de cercetare care se întâlnesc de 10 ori pe an. Cele 3 grupuri sunt organizate astfel:

⁶⁰ <https://www.vsnul.nl>

- Grup de conducere pentru educație, cercetare și valorificare (SOOV)
- Grup de conducere a operațiunilor și finanțelor (SBF)
- Grup de coordonare pentru strategie, afaceri publice și guvernare

Aceste grupuri de conducere sunt formate din 14 membri. Fiecare universitate este reprezentată în fiecare grup de conducere de către titularul de portofoliu al consiliului sau executiv. Aceste grupuri își exprimă ideile și opiniile în numele asociației, fac recomandări importante pentru consiliu și se reunesc de 5 ori pe an.

Rapoarte de activitate

Cafe VSNU - întâlnire de discuții politice organizate de 3 ori pe an. Într-un cadru informal sunt discutate probleme de actualitate cu care se confruntă învățământul superior și acțiunile derulate în acest sens.

VSNU PUBLICATION - unde se regăsesc reviste online, publicații online, calendare și rapoarte anuale referitoare la activitatea organismului.

Cod de conduită: a fost adoptat de către toate universitățile și aplicat începând cu octombrie 2018. Codul conține 5 principii care stau la baza integrității în cercetare: onestitate, scrupulozitate, transparență, independență, responsabilitate. În cod aceste 5 principii sunt elaborate în 61 de standarde pentru Bune practici de cercetare.

2.The Netherlands Organisation for Scientific Research – NWO⁶¹

NWO - The Netherlands Organisation for Scientific Research (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) s-a format în anul 1950. În prezent profesorul Stan Gielen este președinte din octombrie 2016.

NWO este consiliul național de cercetare al Țărilor de Jos. NWO finanțează mii de cercetători de vârf din universități și institute și conduc cursul științei olandeze prin intermediul unor programe de subvenții și de cercetare. NWO promovează calitatea și inovația în domeniul științei.

Pe tot parcursul anului, NWO organizează evenimente în special pentru profesioniștii din domeniul științei. Dar, de asemenea, organizează evenimente care deschid lumea științei către publicul larg.

⁶¹ <https://www.nwo.nl/>

Atribuții și responsabilități

Ca organism independent de directivă (înființat în 1950) cu autoritatea de a distribui resurse publice, NWO intră în responsabilitatea Ministerului Educației, Culturii și Științei. Sarcinile și responsabilitățile sunt stabilite în Legea NWO. Regulamentele NWO definesc modul în care este structurată structura descentralizată, modul în care procesul de luare a deciziilor se desfășoară și ce principii sunt utilizate pentru aceasta. Regulamentul NWO privind acordarea de fonduri descrie cine poate solicita finanțare de la NWO și cadrul procesului de evaluare și managementul de proiect. NWO folosește un cod de bună guvernare (codul olandez "Goed Bestuur") ca îndrumare pentru a da socoteală structurii sale de guvernare publică.

Sisteme interne de gestionare și control al riscului

NWO utilizează un sistem de planificare și control; în primăvară, consiliul executiv discută cu diferitele consilii, pe baza conturilor anuale prezentate și a estimărilor pe termen lung, a rezultatelor din anul trecut și a planurilor pentru anii următori. În primăvară, Consiliul Executiv stabilește cadrul financiar pentru următorii ani; pe baza acestui cadru diferitele consilii fac un buget definitiv pentru anul următor, care este prezentat Consiliului de administrație în luna septembrie. Apoi, bugetul general NWO se face și se prezintă ministrului OCW până la data de 1 noiembrie.

NWO dorește să faciliteze știința, contribuind la provocările economice și sociale. NWO este convins că provocările urgente cu care se confruntă Țările de Jos trebuie abordate împreună cu întregul domeniu științific. Agenda Națională de Cercetare Olandeză constituie cadrul pentru această abordare comună.

Contribuția NWO la Agenda Națională de Cercetare Olandeză

Realizarea Agendei Naționale de Cercetare Olandeze în 2015 a fost răspunsul la necesitatea unei legături și coerențe sporite în cadrul sistemului olandez de cercetare și inovare și a unei relații mai strânse între acest sistem și societate. Baza agendei naționale de cercetare olandeze este formată din întrebările cetățenilor olandezi către știință. Agenda Națională de Cercetare Olandeză intenționează să construiască punți între diferitele agende științifice, de inovare și de politici și să faciliteze colaborarea între diverși actori din întregul lanț de

cercetare și inovare. La cererea Ministerului Educației, Culturii și Științei, NWO își va asuma responsabilitatea pentru finanțarea, evaluarea calității și monitorizarea calității cercetării care decurge din Agenda Națională de Cercetare Olandeză.

NWO va stabili un program care să se bazeze mai mult pe dinamica și procesul de autoorganizare care sa dezvoltat în jurul rutelor Agendei Naționale de Cercetare Olandeze. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă că numai părțile care s-au implicat în modelarea rutelor până în prezent pot forma consorții și pot elabora propuneri. Unele rute sunt atât de largi și ambițioase încât nu pot fi finanțate din resursele disponibile. Prin urmare, pot fi prezentate și propuneri legate de o parte a traseului și sunt posibile noi combinații de întrebări fundamentale. Pentru a garanta o flexibilitate optimă, singura condiție este ca propunerile de cercetare să vizeze (părți) una sau mai multe rute ale Agendei Naționale de Cercetare Olandeze.

În completarea Agendei Naționale de Cercetare Olandeză descrise mai sus, NWO va crea programe în jurul unui număr limitat de teme sociale care sunt importante pentru Țările de Jos și care stabilesc legătura dintre diferitele agende: Agenda Națională de Cercetare Olandeză, Agende de Cunoaștere și Inovare sectoarele de top și agendele de politici ale ministerelor guvernamentale. Aceste programe de cercetare vor avea o dimensiune comparabilă cu cea a programelor de gravitație.

Programele pentru Agenda Națională de Cercetare Olandeză trebuie să fie stabilite din întreaga gamă a științei. În plus, aceste programe vor oferi un spațiu pentru o abordare cu lanț larg, în care sunt conectate, acolo unde este relevant, cercetări fundamentale, strategice, orientate spre practică și aplicații. De asemenea, partidele non-științifice pot fi implicate în realizarea cercetării în cadrul programelor naționale de cercetare din cadrul Olandei. Aceasta înseamnă implicarea diverselor științe, sectoare și părți ale lanțului de cunoștințe care sunt relevante pentru această temă. În finanțarea acestor programe, NWO se va concentra, în principal, pe știința fundamentală.

3.National Board for Scientific Integrity (LANDELIJK ORGAAN WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT: LOWI) OLANDA - Organismul Național pentru Integritate Științifică (LOWI)

Organizare și funcționare

LOWI este membru al Rețelei Europene a Birourilor de Integritate în Cercetare (ENRIO).

Organizația Națională pentru Integritate Științifică (LOWI) este un organism consultativ independent, înființat la 1 mai 2003 ca inițiativă comună a Academiei Regale de Arte și Științe din Olanda (KNAW), Asociația Universităților Olandeze Cooperante (VSNU) și organizația olandeză pentru Cercetare științifică (NWO).

LOWI sfătuiește consiliile instituțiilor afiliate cu privire la presupusele încălcări ale integrității științifice.

Membrii LOWI sunt nominalizați prin deciziile acestor comisii la recomandarea LOWI după consultarea cu consiliile de administrație ale KNAW, VSNU și NWO. Membrii sunt numiți pentru o perioadă de 3 ani și sunt apoi eligibili pentru realegere de două ori.

Atribuții și responsabilități

Gestionarea organizațiilor în care se desfășoară activități de cercetare este responsabilă pentru formarea tinerilor cercetători care implică standarde profesionale, de comportament și pentru a promova discuțiile despre dileme și tentații în practica științifică.

Decanii facultăților și directorilor institutelor de cercetare și școlilor de cercetare trebuie să asigure implementarea adecvată a procedurilor și reglementărilor stabilite. Consilierul confidențial raportează Consiliului de administrație respectiv comisiile KNAW sau NWO despre constatările sale în caz ca au raportat cazuri de (suspectate) încălcări ale integrității științifice. Ca urmare, aceste comisii stabilesc dacă au avut loc astfel de încălcări indiferent dacă au avut loc sau nu, este necesar să fie investigate. Aceștia sunt, de asemenea, responsabili pentru aplicarea sancțiunilor față de cei care au demonstrat că au comis abateri științifice vinovate.

KNAW, NWO și VSNU au stabilit că este de dorit să aibă un Instituția Națională pentru Integritate Științifică (LOWI). Bazat pe LOWI poate juca un rol în auto-obligarea instituțiilor și a organizațiilor de cercetare să îndeplinească litigiile care afectează

integritatea științifică a cercetătorilor și organizațiile de cercetare. Universități și organizații de cercetare au responsabilitatea și autoritatea de a se plânde în mod independent pentru a face față încălcărilor integrității științifice.

LOWI constă dintr-un comitet de bază format din trei persoane desemnate de consiliu a KNAW, în conformitate cu consiliul general de la NWO și de la președinția VSNU.

LOWI acordă consiliului executiv al universității, respectiv consiliul de la KNAW sau NWO, sfaturi privind plângerile privind încălcarea integrității științifice. LOWI se ocupă de plângeri după ce au sosit.

Stabilește în instituția în care a avut loc această încălcare suspectată. Acesta gestionează are loc numai cazurile care sunt raportate de către o parte interesată: reclamantul sau acuzatul sau consiliul de administrație al instituției sau organizației de cercetare.

Decizia LOWI are statutul de sfat.

LOWI promovează publicații privind codurile profesionale și regulile de conduită în cercetarea științifică și identificarea și prevenirea încălcării integrității științifice.

LOWI nu discută probleme substanțiale cu presa sau cu alte părți terțe.

Sfatul acestora este publicat anonim pe site-ul LOWI la 3 săptămâni de la decizia finală a consiliului și în orice caz la 3 luni de la data consilierii LOWI. Prin urmare, sfatul anonim este accesibil publicului.

I.9.2.Comisii de etică în universități

1. Codurile de etică-Olanda Academy of Management (AOM)

Codul de etică al Academiei de Management (AOM) stabilește principii care stau la baza conduitei profesionale și prevede standarde etice care se aplică membrilor cu roluri oficiale ale AOM și celor care participă la activități sponsorizate de AOM. Principiile sunt orientări pentru fiecare zi ale activității profesionale. Ele constituie declarații normative pentru academicieni, cercetători și manageri și oferă îndrumări cu privire la problemele pe care membrii AOM le pot întâmpina în activitatea lor profesională. Standardele *etice generale* aplicate sunt: **responsabilitate, integritate și respect pentru demnitate și drepturile omului.**

Standardele etice profesionale prevăzute de cod sunt în număr de cinci și se referă la:

- **Pentru studenți.** Relațiile cu aceștia necesită respect, corectitudine și grijă, împreună cu angajamentul față de predarea excelenței. Acestea se realizează prin:

- 1.Excelența în predare. Este de datoria membrilor AOM care sunt educatori, să dețină cunoașterea domeniilor lor, să dedice suficient timp pregătirii, comunicării în clasă și gradare în timp util.

2. Arătarea respectului față de studenți. Este de datoria membrilor AOM care sunt educatori să se arate adecvați, să manifeste respect pentru sentimentele, interesele, nevoile, contribuțiile, libertatea intelectuală și drepturile studenților.

3. Menținerea obiectivității și corectitudinii. Este de datoria membrilor AOM care sunt educatori să trateze studenții în mod echitabil. Imparțialitatea, obiectivitatea și corectitudinea sunt necesare în toate relațiile cu studenții.

- 4.Consilierea studenților. Este de datoria membrilor AOM să fie de ajutor și sensibili în consilierea acestora.

- **Pentru avansarea cunoștințelor manageriale.** Prudență în proiectarea cercetării, utilizarea subiectului uman, confidențialitatea și raportarea rezultatelor este esențială. Atribuirea corectă a muncii este o necesitate. Acestea se realizează prin:

1. Realizare și raportare.Este de datoria membrilor AOM care efectuează cercetări, a proiecta, a implementa, a analiza, a raporta și a prezenta rezultatele lor riguros.

2. Planificare și implementare. Este de datoria membrilor AOM să minimizeze posibilitatea de a induce în eroare și, atunci când este posibil, se va consulta cu experți sau organisme autoritare cu privire la etica de cercetare dacă o practică este neclară.

- 3.Participanți. Este de datoria membrilor AOM să păstreze și să protejeze confidențialitatea, demnitatea, bunăstarea și libertatea participanților la cercetare.

- 4.Diseminarea. Este de datoria editorilor și a revizorilor de reviste să exercite privilegiul pozițiilor lor într-un mod confidențial, imparțial, prompt, constructiv și sensibil.

- 5.Granturi și contracte. Este de datoria membrilor AOM să se reprezinte pe ei înșiși și pe cei propuși pentru proiecte, cu exactitate și să gestioneze acele proiecte așa cum a fost promis.

• **Pentru Academia de Management și un mediu profesional mai larg.** Sprijinirea misiunii și a obiectivelor AOM, serviciul către AOM și instituțiile sale și recunoașterea demnității și a valorii personale ale colegilor sunt necesare. Aceste obiective se realizează prin:

1. Partajarea și difuzarea informațiilor. Pentru a încuraja schimbul semnificativ, membrii AOM ar trebui să încurajeze un climat de liber schimb și critici constructive în cadrul AOM și ar trebui să fie dispuși să împărtășească concluziile și informațiile cercetării pe deplin cu alți membri.

2. Participarea academiei. AOM este o asociație voluntară a cărei existență și funcționare depind de cooperarea, implicarea și conducerea membrilor săi.

3. Angajamentul față de standardele profesionale de conduită. Prin acest cod, AOM oferă o etică continuă de îndrumare pentru membrii săi.

• **Pentru manageri și practica managementului.** Schimbul de idei și informații între comunitățile academice și organizaționale este esențială. Consilierea cu organizațiile de clienți are potențial pentru îmbogățirea predării și practicilor managementului, pentru traducerea teoriei în practică și pentru promovarea cercetare și servicii comunitare. Aceste obiective se realizează prin:

1. Acreditare și capacități. Este de datoria consultanților să-și reprezinte acreditările și capacitățile într-o manieră precisă și obiectivă.

2. Obligațiile față de clienți. Consultanții au obligația de a-și îndeplini obligațiile față de potențiali clienți într-o manieră responsabilă profesional și în timp util.

3. Relații cu clienții. Consultanții trebuie să îndeplinească atribuții de confidențialitate și eficiență ca parte a relațiilor cu clienții lor.

4. Remunerarea. Este de datoria consultanților să negocieze o remunerare clară și acceptată reciproc pentru serviciile lor.

• **Pentru toți oamenii cu care se trăiește și se lucrează în comunitatea mondială.** Sensibilitate față de alți oameni, față de diversele culturi, la nevoile celor săraci și defavorizați, la problemele etice și la dilemele etice noi. Se realizează acest obiectiv prin:

1. Vedere despre lume. Membrii Academiei au datoria de a-și lua în considerare responsabilitățile față de comunitatea mondială. În rolul lor de educatori, membrii Academiei pot juca un rol esențial în încurajarea unui larg orizont pentru luarea deciziilor prin vizionarea problemelor dintr-o multitudine de perspective, inclusiv ale celor care sunt cei mai puțin avantajați.

Așadar, **violarea standardelor de etica presupune:**

- nerespectarea relațiilor umane: discriminare, hărțuire sexuală sau oricare alt tip de hărțuire, conflictul de interese, asumarea rolurilor nepotrivite, divulgarea informațiilor confidențiale, exploatarea relațiilor, castiguri financiare personale.
- încălcarea confidențialității și a intimității: câștiguri personale din divulgarea informațiilor, transmiterea electronică a informațiilor confidențiale.
- declarații publice: încălcarea principiului prin declarații false, înșelătoria sau susținute de oricine în afara persoanei autorizate de AOM.
- cercetare și publicare: falsificarea rezultatelor cercetărilor, relația cu sponsorul, lipsa citării corecte și complete în publicarea lucrărilor, plagiatul, traducerea manuscriselor și recunoașterea contribuției coautorilor.

2. Universitatea din Twente-Olanda-Codul de conduită pentru comportament acceptabil și inacceptabil

Respectul, integritatea, onestitatea și considerația față de ceilalți fac parte din normele de comportament etic ce sunt așteptate în acest tip de mediu. În acest cod de conduită, un comportament inacceptabil înseamnă intimidare, hărțuire sexuală, agresiune, violență, intimidare și discriminare. Această politică preventivă privind un comportament inacceptabil face parte din politica universității care se traduce în următoarele:

1. **Comportament inacceptabil:** comportament direct sau indirect prin care integritatea personală sau a altei persoane sunt afectate verbal, non-verbal sau altfel fizic, online, de telefon sau prin text, text online, vorbire, imagine sau mesaj video. Alte forme de comportamente inacceptabile includ intimidarea, hărțuirea sexuală, agresiunea, violența, bullying și discriminare.

2. **Hărțuirea sexuală:** orice avansuri sexuale nedorite sub formă de solicitări sexuale, favoruri sau alte comportamente verbale, non-verbale sau fizice cu conotații sexuale care vizează sau are ca rezultat, demnitatea persoanei fiind afectată, în special atunci când se creează o situație amenințătoare, ostilă, ofensatoare, umilitoare sau dureroase. Hartuirea sexuala verbala și hărțuirea sexuală non-verbală se constituie, de exemplu, în observații, mesaje, imagini sau gesturi, trimiterea nesolicitată sau vizualizarea intenționată a imagini sau texte pornografice în vizualizare simplă a altora (de exemplu, pe internet) dar și holbând sau punând întrebări intime. Hărțuirea sexuală fizică variază de la apucând pe cineva sau împiedicând calea cuiva către agresiune sexuală și viol.

3. **Intimidarea:** comportament care vizează sau duce la afectarea demnității victimei și care creează un mediu amenințător, ostil, insult, umilitor sau dăunător.

4. **Agresiunea și violența:** în general, sub trei forme: agresiune verbală (porecle, strigare sau argumente foarte aprinse), agresivitate fizică (lovitură, scuipat, mușcătură, trantire), agresiune psihologica (amenințări verbale sau scrise, intimidare, șantaj sau umilință).

5. **Bullying:** este comportamentul repetat inacceptabil de către una sau mai multe persoane împotriva unei alte persoane sau un grup de persoane și poate lua tot felul de forme. Acestea variază de la remarci rautacioase, observații, critici deschise și intimidare, la farse si violență fizica, bârfe, izolare și intimidare cibernetică.

6. **Discriminare:** orice formă de comentariu, acțiune sau decizie cu privire la o persoană sau, după caz, orice formă de distincție făcută pe baza de religie sau credințe filozofice, situație familială, afinitate politică, rasă, sex, orientarea sexuala, starea civilă, culoarea pielii, originea, naționalitatea, defectele fizice sau psihice, vârsta sau orice motive menționate la articolul 1 din constituția olandeză.

7. **Iregularități:** o altă formă de comportament inacceptabil se referă la nereguli. Acestea sunt suspiciuni bazate pe motive rezonabile de infracțiune, o încălcare gravă a acesteia reglementări interne sau externe, înșelăciunea contabilului numit pentru universitate, un pericol semnificativ pentru sănătatea publică, siguranța sau mediul înconjurător sau reținerea intenționată a informațiilor despre aceste fapte.

Codul se aplică întregului personal, personalului vizitator, studenților, persoanelor care nu sunt angajate în cadrul universității, dar numiți profesori de către Consiliul Executiv, personal contractat de terțe părți și vizitatori la Universitatea din Twente, care se află în clădiri sau în spațiile Universității din Twente, în comportamentul lor **față de:** personalul Universității din Twente, personalul vizitator, studenți, personalul contractat de terți care lucrează în clădiri sau în spațiile din Universitatea din Twente, vizitatori la Universitatea din Twente. Există un consilier de confidențialitate care sfătuiește și sprijină personalul care se confruntă cu un comportament inacceptabil. Consilierul confidențial are o poziție independentă și se bucură de protecție din partea angajatorului.

Consilierul confidențial are următoarele îndatoriri:

- furnizarea de informații despre un comportament inacceptabil;
- asigurarea unei asistențe adecvate pentru cei care depun o plângere cu privire la comportamente inacceptabile
- asigurarea că informațiile sunt tratate în mod confidențial;
- căutarea unei soluții informale;
- asistarea reclamantului la depunerea unei plângeri formale.

I.10.Finlanda

I.10.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

Principalele organisme care se ocupă cu evaluarea etică a cercetării în Finlanda sunt (Keiski R, 2012, p.17); TENK - Finnish National Board on Research Integrity; ETENE - The National Advisory Board on Social Welfare and Health Care Ethics; TUKIJA - National Committee on Medical Research Ethics; KYTÖ - Cooperation Group for Laboratory Animal Sciences; BTNK - National Advisory Board on Biotechnology; GTLK - The Board for Gene Technology.

1. Finnish National Board on Research Integrity (TENK)⁶²

Acest organism, sprijinit de Ministerul Educației și Culturii din Finlanda, a fost fondat în anul 1991.

Atribuții și responsabilități

Acesta se ocupă cu realizarea de propuneri și rapoarte în legătură cu problemele ce vizează etica și le trimite către autoritățile guvernamentale și legislative.

Este un organism cu experiență care lucrează în vederea soluționării problemelor etice legate de cercetare. Oferă publicului informații cu privire la etica cercetării.

Organizația are următoarea ierarhie: președinte, vice-președinte, membrii în număr de opt și un secretar general.

Conlucrează și cu alte organisme precum: National Advisory Board on Social Welfare and Health Care Ethics – ETENE, National Committee on Medical Research Ethics – TUKIJA, Office of the Data Protection Ombudsman.

Consiliul național finlandez pentru integritatea cercetării (TENK) a fost înființat în 1991 pentru a aborda aspecte etice legate de cercetare și de progresul eticii de cercetare în Finlanda. TENK face parte din Ministerul Educației și Culturii și este finanțat de la bugetul de stat, dar este pe deplin independent de acest minister. TENK este format din 10 membri finlandezi, inclusiv un consilier juridic. Toți au drept de vot. Membrii săi trebuie să reprezinte cele mai importante discipline legate de etica cercetării și integritatea cercetării. Ministerul Educației și Culturii numește membrii TENK pe baza unei propuneri a comunității științifice pentru un mandat de 3 ani care poate fi prelungit pe o perioadă nedeterminată.

Misiunile TENK sunt promovarea bunelor practici științifice și acționarea ca un al doilea organism în examinarea problemelor care implică integritatea cercetării.

Atribuții și responsabilități TENK (ENRIO, 2019):

- promovarea integrității cercetării și prevenirea fraudei în domeniul cercetării;

- ⁶² <https://www.tenk.fi/en>

- organizarea de seminarii și promovarea educației;
- coordonarea evaluărilor etice în domeniul resurselor umane;
- emiterea de declarații despre abaterea de la conduita responsabilă a cercetării;
- oferirea de consultanță în situații problematice.

Federația Universităților de Științe Aplicate (FUAS), care cuprinde Universitățile de Științe Aplicate Hâme, Lahti și Laurea, a hotărât să înființeze propriul comitet de etică. FUAS are aproximativ 20.000 de studenți și aproximativ 1.200 de angajați cu normă întreagă.

Rolul comitetului este de a monitoriza integritatea lucrărilor studenților și de a-i determina să respecte principiile etice.

Membrii fiecărei universități de științe aplicate membre sunt reprezentați în comisie, iar majoritatea acestora sunt doctori în domeniu. Sunt reprezentate toate domeniile educației (tehnologia, serviciile sociale și sănătatea, administrația și comerțul, resursele naturale, cultura și arta, sectorul turismului și cel de catering). Un membru al studenților este selectat din fiecare organism al universităților. Comitetul se reunește de 2-3 ori pe an. În realizarea unui comitet de etică, TENK pune accentul pe familiarizarea cu conținutul domeniilor de cercetare, deoarece examinarea etică preliminară implică examinarea modului în care se desfășoară cercetarea și expertiza în metodele de cercetare.

Obligațiile esențiale ale comitetului sunt emiterea de declarații, stimularea dezbaterii etice și menținerea unei baze de date comune.

Unul dintre modurile în care membrii comisiei susțin dezbaterea etică la universitățile de științe aplicate este organizarea unei zile anuale de cercetare a FUAS în domeniul eticii, cu o temă legată de problemele etice actuale. Problemele etice legate de teze și activitățile de cercetare și dezvoltare au reprezentat subiecte cheie.

Elementele centrale din activitatea comitetului de etică sunt monitorizarea dezbaterii naționale privind integritatea cercetării, participarea la formare și crearea de rețele. Noul sistem de consultanță pentru integritatea cercetării din universități este o modalitate excelentă de a împărtăși experiențele, de a obține sprijin și de a învăța de la colegi.

În conformitate cu orientările TENK privind revizuirea etică preliminară, supervizorii tezei de licență sunt responsabili pentru respectarea principiilor etice. Dacă, totuși, o teză ca parte

a unei diplome de licență necesită o revizuire etică preliminară, elevul ar trebui să solicite acest lucru împreună cu supraveghetorul lor. (RR, 2018)

I.10.2.Comisii de etică în universități

1.Comitetul etic al Universității din Jyväskylä, Finlanda

Comitetul etic al Universității din Jyväskylä este numit de rector. Este însărcinat să ofere informații despre problemele legate de etică, în special etica de cercetare, să stimuleze și să mențină discuțiile pe teme legate de etică în cadrul comunității academice. Comitetul etic oferă, de asemenea, declarații cu privire la proiectele de cercetare în care participanții umani sunt studiați într-un mod care poate pune în pericol sănătatea sau drepturile lor legale. Universitatea din Jyväskylä se angajează să respecte „principiile etice ale cercetării în domeniul științelor umaniste și științelor sociale și comportamentale și a propunerilor de revizuire etică” redactate de Consiliul consultativ național pentru cercetarea eticii în Finlanda (TENK), precum și organizarea de recenzii etice în conformitate cu propunerea TENK. Pentru gestionarea comportamentului incorect și a fraudei în științe, rectorul este responsabil.

2. Codul de etică pentru prevenirea și prelucrarea conduitei incorecte la Universitatea din Oulu, Finlanda

Codul este perceput și numit adesea ca **un set de instrucțiuni**, scopul acestor instrucțiuni fiind acela de a preveni comportamentul necorespunzător (fraudă) în studii și de a oferi orientări pentru procesarea cazurilor de conduită incorectă în studii. Codul se aplică tuturor studenților de la Universitatea din Oulu și studenți aflați în schimb de experiențe și, după caz, studenți care își completează studii universitare deschise sau studii în învățământ continuu. De asemenea, universitatea promovează anumite principii etice, regăsite în codul de etică, sub forma libertăților și responsabilităților:

- Libertatea academică este dreptul fundamental al universităților și al profesorilor-cercetători și studenți.
- Libertatea de gândire este nucleul întregii activități academice.

- Libertatea de a studia- cuprinde dreptul studentilor de a participa la predare, de a-și planifica studiile, de a face opțiuni legate de studiu, de a învăța noi lucruri, de a căuta informații.
- Responsabilitatea academică înseamnă obligația studentului de a studia activ și de a-și lua responsabilitatea pentru progresul învățării și studiului. Finalizarea calificărilor presupune câștigarea creditului, dar principalul obiectiv ar trebui să fie învățarea, înțelegerea și dezvoltarea unui expert în domeniul propriu.
- Responsabilitatea de a nu înșela și a nu promova comportamentele incorecte atât în cercetare, cât și în pregătirea care are loc la universitate. Realizarea de Bune practici științifice necesită angajament din partea întregii comunități universitare față de principiile sale. Plagiul studentesc sau alte comportamente incorecte în studii nu încalcă doar imaginea profesorilor și instructorilor, ci încalcă întreaga comunitate a universității și principiile etice ale acesteia. Etica face parte din formarea universitară. Profesorii au rolul de a sprijini învățarea studenților și dezvoltarea gândirii științifice în concordanță cu principiile academice etice și să intervină în comportamente incorecte în studii ori de câte ori acestea au fost detectate. Profesorul trebuie să discute regulat despre principiile binelui în practica științifică cu studenții. O atenție specială se acordă îndrumării studenților internaționali, deoarece nu toate culturile au aceleași reguli etice ca Finlanda.

Forme de încălcare a codului de etică în cercetarea științifică

Încălcarea bunelor practici științifice duce către o conduită incorectă a cercetării sau o ignorare a desfășurării cercetării într-un mod responsabil. **Comitetul Consultativ Finlandez pentru integritatea cercetării** împarte comportamentele incorecte ale cercetării în patru subcategorii:

1. **Fabricarea** se referă la raportarea observațiilor inventate către comunitatea de cercetare.
2. **Falsificarea (prezentare greșită)** se referă la modificarea și prezentarea observațiilor originale în mod deliberat, astfel încât rezultatele bazate pe aceste observații să fie denaturate. Falsificarea rezultatelor se referă la modificarea sau

selecția nefondată a rezultatelor cercetării. Falsificare, de asemenea se referă la omiterea rezultatelor informațiilor care sunt esențiale pentru concluzii.

3. Plagiul sau împrumuturile necunoscute se referă la reprezentarea materialului unei alte persoane ca fiind unul singur, fără referințe adecvate. Aceasta include planuri de cercetare, manuscrise, articole, alte texte sau părți din acestea, materiale vizuale sau traduceri. Plagiul include copierea directă, precum și copiere adaptată.

4. Însușirea necorespunzătoare se referă la prezentarea ilegală a rezultatului, ideii, planului unei alte persoane, observație sau date ca fiind cercetare proprie.

Sanțiuni pentru comportamentele neadecvate în studii și luarea deciziilor

În funcție de gravitatea comportamentului incorect, rectorul va lua o decizie cu privire la avertizarea studentului sau pentru a propune excluderea temporară a acestuia către Consiliul Universității. Decizia de suspendare temporară se face de către Consiliul Universității. Studentul poate fi suspendat pentru maximum un an.

I.11. AUSTRIA

I.11.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Agenția austriacă pentru integritatea cercetării – Austrian agency for research integrity (Austria)

Organizare și funcționare

Agenția austriacă pentru integritatea cercetării a fost inițiată în 2008 de 12 universități austriece, precum și de Academia de Științe a Austriei, Fondul de Știință și Tehnologie din Viena (**WWTF**), **IST Austria** și Fondul științific austriac (**FWF**).

În prezent are un total de 37 de instituții membre, în special toate universitățile austriece (22), universități de științe aplicate (4) și diverse instituții de cercetare (6) și agenții austriece de finanțare a cercetării (5). Agenția este finanțată exclusiv din taxele de membru care sunt determinate de mărimea instituției.

Atribuții

Agenția austriacă pentru integritate cercetării este responsabilă pentru investigarea, în mod profesionist, a presupuselor cazuri de abuz de cercetare în Austria, evaluând gravitatea fiecărei încălcări și propunând măsuri consecvente, primele două sarcini fiind atribuite Comisiei pentru Integritate în Cercetare, un organism independent.

Mai mult, agenția urmărește să prevină practicile de cercetare discutabile și inacceptabile (în cel mai bun caz abateri de cercetare) și să sporească gradul de conștientizare prin oferirea de prelegeri și ateliere de lucru privind "bunele practici științifice" instituțiilor membre.

În plus, agenția oferă consiliere membrilor săi în toate aspectele legate de integritatea cercetării. În ceea ce privește conduita necorespunzătoare a cercetării, agenția va publica recomandări cu privire la ceea ce ar trebui considerat drept conduită necorespunzătoare și cum ar putea fi detectată și prevenită.

2. Comisia pentru Integritatea Cercetării

Comisia pentru Integritatea Cercetării (Comisia) este singurul organ din cadrul Agenției Austriece pentru integritatea cercetării - Austrian Agency for Research Integrity (OeAWI), care este autorizat să investigheze, să emită avize și să medieze în cazuri presupuse de abateri de cercetare. Comisia și-a început activitatea în iunie 2009 și este independentă de toate celelalte organe ale asociației sau ale organizațiilor (non-membre).

Organizare și funcționare

Comisia este alcătuită din 8 membri: 7 experți internaționali în domeniul integrității cercetării provin din afara țării - prin aceasta subliniază independența sa - și 1 provine din Austria cu expertiză a dreptului austriac, care, spre deosebire de ceilalți membri, nu are drept de vot. Membrii Comisiei trebuie să reprezinte disciplinele umaniste, științele sociale, științele naturii și tehnologiei, științele vieții, medicina și dreptul. Toți sunt nominalizați și desemnați de consiliul OeAWI pentru o perioadă de 2 ani, până la maximum 6 ani.

Atribuții și responsabilități

Domeniul de aplicare al Comisiei este la nivel național. Poate investiga abaterile de cercetare din cadrul instituțiilor de cercetare membre și non-membre (publice și private) din

Austria. De asemenea, Comisia poate iniția o anchetă privind abaterile de cercetare din proprie inițiativă în organizații membre și nemembre din Austria. Atribuția Comisiei, adică autoritatea sa de investigare și de avizare, nu se limitează la cauzele în primă instanță, deoarece poate, de asemenea, să emită avize în a doua instanță.

În primul rând, Comisia poate fi invitată de către o organizație membră (oricare dintre ele), dar și de orice persoană fizică care este afectată de abateri de cercetare care au legătură cu Austria. Cele de mai sus înseamnă că o organizație membră, dar și (orice persoană din) o organizație non-membru (în interiorul și în afara Austriei) poate invita Comisia. Cu toate acestea, cazul în sine trebuie să aibă legătură cu Austria.

Comisia nu este obligată să se ocupe de solicitările unei organizații terțe, dar, în general, va face acest lucru în cazurile de acuzații grave și fondate de abateri de cercetare care au legătură cu Austria. Comisia poate face față cererilor anonime.

Comisia nu va gestiona presupusele cazuri de abateri de cercetare ale studenților la nivel de licență sau masterat.

Practici

Comisia începe cu o examinare preliminară a competenței. Atunci când se consideră competent, atribuie cazul membrului a cărui arie de expertiză are cea mai strânsă legătură cu acest caz. Acest membru de conducere obține mai întâi opinii, declarații și/sau documente suplimentare de la persoanele implicate. În cazul în care o evaluare suficientă a faptelor nu este posibilă pe baza materialelor prezentate, Comisia poate organiza o audiere cu părțile implicate și, de asemenea, poate obține avizele experților. La finalizarea investigației, membrul conducător va compune un aviz sumar, care va fi prezentat celorlalți membri spre aprobare. Audierile Comisiei nu sunt publice. În timpul procedurii Comisiei, toți cei implicați au obligația de confidențialitate.

Pentru Comisie, pentru a concluziona dacă există abateri de cercetare, orientările OeAWI pentru o bună practică științifică sunt decisive, împreună cu orientările mai detaliate ale instituției de cercetare, dacă este cazul. În conformitate cu orientările OeAWI pentru o bună practică științifică, abaterile de cercetare se referă la încălcarea intenționată, conștientă sau grav neglijentă a standardelor bunei practici științifice, inclusiv fabricarea, falsificarea,

plagiatul, refuzul nejustificat al datelor, deteriorarea reputației unui alt cercetător, furnizarea de informații inexacte într-o propunere de subvenționare, represalii împotriva unui avertizor de integritate și implicarea într-un abateră de cercetare a unui alt cercetător. În general, presupusa abatere de cercetare trebuie să fi avut loc în ultimii 10 ani. Excepții sunt posibile, de ex. în cazurile de plagiat. Cerințele de conduită necorespunzătoare nu includ erori oneste sau diferențe de opinii.

Activitatea Comisiei pentru Integritate în Cercetare se desfășoară în baza Regulamentului de procedură ce reglementează principiile generale și procedurile de investigare ale Comisiei. Astfel, comisia este convocată cel puțin de două ori pe an, iar procedurile Comisiei nu sunt publice; dar poate permite persoanelor implicate studierea documentelor, atâta timp cât scopul anchetei nu este în pericol. Pentru a proteja persoanele implicate, confidențialitatea trebuie menținută de către toate persoanele implicate în anchetă. Comisia subliniază obligația de confidențialitate pentru toate persoanele și instituțiile implicate în anchetă.

Astfel, la nivelul anului 2017, Comisia pentru Integritate în Cercetare a solutionat 24 anchete (e-mailuri, apeluri telefonice și consultări personale) la Biroul de Administrație al Agenției pentru Integritate în Cercetare. Au fost probleme legate de: autorat și plagiat; interogări cu privire la Investigațiile Comisiei; întrebări despre publicații, anularea titlurilor academice; ateliere de lucru privind protecția datelor; avizele etice; analiza datelor; preocupări legate de etica cercetării, prezentarea inexactă a datelor, datelor dreptul de utilizare a materialelor vizuale; procesul de aprobare a tezelor de doctorat; date acces; salariul de dumping; plagiat; cererile de informații de contact referitoare la birourile din integritatea cercetării în străinătate; mai multe diplome academice.

În toate aceste chestiuni Comisia și-a asumat un rol consultativ sau a servit ca mediator între părțile aflate în conflict.

O universitate a abordat Comisia solicitând asistență în căutarea unor experți care ar putea să ofere ajutor în rezolvarea unei acuzații de plagiat. Comisia a oferit lista potențialilor experți.

I.11.2. Comisii de etică în universități

1. Universitate: University of Vienna

Ethics Committee of The University of Vienna

Comisia de etică din cadrul Universității din Viena a fost înființată în 2011. Comisia include experți din diverse discipline academice. Comisia de etică are sarcina de a asigura respectarea principiilor etice în cercetare. Aceasta presupune revizuirea aplicațiilor de etică, care sunt prezentate pentru proiectele de cercetare planificate.

Cercetătorii de la Universitatea din Viena se pot folosi de serviciile Comisiei dacă activitățile lor de cercetare ating aspecte relevante din punct de vedere etic și doresc să se asigure că cercetarea lor nu are efecte neetice și/sau adverse asupra persoanelor, animalelor sau mediului implicate în cercetare.

Organizare

Comisia de etică este format din 11 membri din următoarele domenii:

- Științele vieții
- Științele naturii
- Științe sociale / afaceri și economie
- Psihologie
- Drept
- Filosofie și educație
- Sport și asistență medicală
- Senat
- Rectorat
- Consiliul de administrație

Atribuții și responsabilități

Proiectele de cercetare care urmează să fie evaluate de Comisia de etică a Universității din Viena trebuie să îndeplinească una dintre următoarele condiții:

- proiecte derulate în cadrul Universității;
- proiecte derulate în cadrul Universității, finanțate de terți;
- teză de doctorat

- lucrare de diplomă/disertație (depunerea este posibilă numai de către conducătorul științific sau de către un organism de drept al studiului).

Comisia de etică a Universității din Viena NU poate participa la următoarele proiecte:

- proiecte care nu se derulează în cadrul Universității din Viena și, prin urmare, nu îndeplinesc criteriile menționate mai sus;
- proiecte care au început deja sau au fost încheiate;
- proiecte pentru care sunt responsabile alte comitete de etică (de ex. Comitetul de etică al Universității Medicale din Viena).

2. Universitate: Medical University of Vienna

The Ethics Committee of The Medical University of Vienna

Atribuții și responsabilități

Comisia de etică al Universității Medicale din Viena este înființat în conformitate cu dispozițiile relevante din Declarația de la Helsinki, Arzneimittelgesetz (Actul farmaceutic austriac), Medizinproduktegesetz (Legea austriacă privind produsele medicale), Wiener Krankenanstaltengesetz (Legea spitalelor din Viena), Kranken und Kuranstaltengesetz (Legea spitalelor austriece) și Universitätsgesetz (Legea universităților).

Comisia examinează proiectele de cercetare clinică derulate la Universitatea Medicală din Viena și la AKH. De asemenea, oferă opinii cu privire la întrebările de etică medicală transmise de către membrii universității sau de către AKH.

I.12. BELGIA

I.12.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academic

Principalele organisme care se ocupă cu etica cercetării în Belgia sunt:

- Belgian Association of Research Ethics Committees – BAREC
- Belgian Advisory Committee on Bioethics – BACB

1. BAREC – Belgian Association of Research Ethics Committees

Belgian Association of Research Ethics Committees, cu acronimul BAREC, este o asociație din Belgia ce a luat naștere din inițiativa comitetelor belgiene din domeniul eticii implicate în cercetarea medicală, dar și de sănătate. **(BAREC, 2016)**

Toate actele, facturile, reclamele, publicațiile și alte documente emise de asociațiile fără scop lucrativ trebuie să menționeze numele asociației, precedată sau imediat urmată de expresia „asociație sau acronim non-profit” precum și adresa sediului social al organizației.

Asociația este guvernată de legea din 27 iunie 1921 privind asociațiile și fundațiile internaționale non-profit.

Asociația este compusă din membri cu drepturi depline, membri aderenți și membri onorifici. Asociația trebuie să fie compusă din cel puțin 8 membri cu drepturi depline. Primii membri sunt fondatorii. Calitatea de membru deplin poate fi atribuită de Consiliul de Administrație oricărei persoane care:

- se angajează să continue scopurile și obiectivele asociației;
- are cunoștințe recunoscute și experiență dovedită a activelor de exploatare și misiuni ale comitetelor de etică în sectorul sănătății, în special comisiile de etică implicate în experimentele de evaluare legate de persoana umană și care a fost desemnată în acest scop de către comitetul de etică al unui spital acreditat în Belgia. **(BAREC, 2016).**

Din anul 1994, toate spitalele din Belgia au fost obligate din punct de vedere legal să aibă câte un comitet de etică. Decretul regal din 12 august 1994 atribuie comitetelor trei sarcini și anume:

- sarcina de revizuire (adică revizuirea etică a protocoalelor experimentale)
- o sarcină ce este consultativă privind aspectele etice ale practicii spitalicești prin formularea de consultări;
- o sarcină de susținere, în principal prin furnizarea de consultări de etică. **(SAGEPUB, 2004)**

Atribuții și responsabilități

Asociația belgiană de etică a cercetării oferă sprijin, asistență, reprezentare și pentru a promova interesele morale și materiale al comitetelor de etică medicală, activă în domeniul

sănătății, în special în domeniul sănătății comitetele de etică medicală implicate în evaluarea experimentelor pe persoană umană. (AFMPS, 2016)

Împreună cu Codul european de conduită pentru integritatea cercetării, Codul de etică pentru cercetarea științifică din Belgia se aplică ca bază, cât și ca referință pentru evaluarea rapoartelor ulterioare. (UH, 2017)

Obiective

- să sprijine și să susțină comitetele belgiene din domeniul eticii implicate în domeniul sănătății, în special acele comitete de etică ce sunt implicate în evaluarea cercetării în materie de sănătate ce implică oamenii, materialele sau datele. Asociația urmărește îmbunătățirea protecției oamenilor în toate aspectele cercetării menționate mai sus;
- să procure și să furnizeze comitetelor de etică informații și training-uri pentru a sprijini și a facilita munca acestora pe toată durata, pentru a spori calitatea revizuirii și pentru a dezvolta și îmbunătăți o bază comună pentru o evaluare foarte coerentă a cercetării fără erori;
- stimularea dezbaterilor pe teme relevante și actuale și a schimburilor reciproce de cunoștințe și expertiză între comitetele de etică;
- să dezvolte acțiuni comune pentru realizarea obiectivelor asociației;
- să înainteze și să promoveze dialogul și cooperarea cu orice alt partener sau orice organizație care ar putea contribui la îmbunătățirea calității cercetării și a protecției participantului la cercetarea în cauză;
- să reprezinte comitetele de etică menționate mai sus pe diferite platforme și să le dea o voce între diferiții actori implicați în cercetare;
- să promoveze și să apere rolul comitetelor de etică în cercetare, în special în ceea ce privește protecția participanților la cercetarea dată. (BAREC, 2016)

2. BACB - Belgian Advisory Committee on Bioethics⁶³

Organizare și funcționare

Belgian Advisory Committee on Bioethics (Comitetul consultativ belgian pentru bioetică), cu acronimul BACB, a fost înființat prin acordul de cooperare din data de 15 ianuarie 1993 (versiunea Franceză - Olandeză) semnat de guvernul federal, Comunitatea franceză, flamandă, germanofonă, cât și de Comisia mixtă pentru Problemele Comunitare. (HEALTH, 2019)

BACB este alcătuit din 43 de membri (dintre care 8 sunt în calitate de consilieri) și 35 de membri supleanți. Membrii Comitetului sunt numiți pentru o perioadă de maxim 4 ani. Termenul prezent al membrilor (versiunea Franceză și Olandeză) este cuprins între 20 mai 2019 și 19 mai 2023.

Se pune accentul pregnant pe o reprezentare echilibrată a diverselor mișcări ideologice și filosofice, la un număr echilibrat de bărbați și femei și, de asemenea, la un număr egal de membri vorbitori de limbă olandeză, cât și de franceză, în componența BACB. Același lucru este valabil și pentru un echilibru între membrii comunităților științifice și medicale, cât și cei din comunitățile filosofice, juridice și științifice ale vieții.

Comitetul are un Birou ce este compus din 4 vicepreședinți aleși dintre membrii săi; fiecare vicepreședinte acționează ca un președinte timp de un an.

75% dintre costurile operaționale ale BACB sunt suportate de autoritățile federale din Belgia; celelalte 25% sunt împărțite în mod egal între Comunități și Comisia mixtă pentru chestiunile comunitare. (HEALTH, 2019)

Comitetul dispune de un secretariat compus din 6 funcționari publici detașați de personalul administrativ al semnatarilor acestui acordului. Acești funcționari publici sunt recrutați în urma unei cereri de candidați publicate în Belgisch Staatsblad / Moniteur belge. Secretariatul îndeplinește atât sarcini tehnice, cât și pe cele administrative.

Comitetul este obligat să își dea avizul la cererea președinților diferitelor parlamente sau a oricărui membru al guvernelor lor din țară. Institutele de cercetare, spitalele, instituțiile de

⁶³ <https://www.health.belgium.be/fr/comite-consultatif-de-bioethique-de-belgique>

învățământ și comitetele etice locale conectate la spitale sau universități sau aprobate de oricare dintre Comunități pot să prezinte o cerere în acest sens.

Atribuții și responsabilități

De la primul său aviz din mai 1997, BACB a emis un număr de 74 de avize. 22 dintre opinii se referă la provocările ART (Assisted Reproductive Technologies). 10 din cele 22 de opinii au fost emise în mod direct în pregătirea și în perioada în care au fost pregătite, dezbătute și adoptate aceste legi ART. (ACADEMIA, 2018)

În ceea ce privește informațiile, BACB furnizează anual câte un raport, organizează evenimente publice și furnizează informații prin intermediul site-ului său web și al centrului său propriu de documentare. În ceea ce privește consilierea factorilor de decizie, BACB produce majoritatea opiniilor sale la cererea președinților parlamentelor sau a unui anumit membru al guvernelor, un institut de cercetare, un spital, o instituție de învățământ superior și comitete etice recunoscute o universitate sau de un spital. Poate să emită avize din proprie sa inițiativă.

BACB reacționează cu preponderență la cerințele externe, așa cum se reflectă în numărul redus de opinii din proprie inițiativă referitoare la Assisted Reproductive Technologies. Factorii de decizie domină stabilirea agendei ART, iar lanțul de aprovizionare, cât și cerere de expertiză confirmă acest lucru: BACB acționează ca un furnizor, ceea ce poate duce la o influență directă sau indirectă. (ACADEMIA, 2018)

Gândirea etică din spatele sfaturilor emise de către BACB au fost luate în considerare de autoritățile belgiene în elaborarea unei anumite legislații. Printre legislația în cauză se numără Legea privind eutanasierea din anul 2002, Legea privind cercetarea în domeniul embrionilor în vitro din data de 11 mai 2003, Legea privind experimentele experimentale umane din data de 7 mai 2004, Legea privind procrearea medicală asistată din data de 6 iulie 2007, precum și Legea privind bio-banca din data de 19 decembrie 2008. (UNESCO, 2010)

Comitetul este complet independent de autoritățile ce l-au creat.

Comitetul are o misiune dublă:

- să ofere opinii cu privire la problemele ridicate de aplicațiile de cercetare și cercetare în domeniile biologiei, medicinei și sănătății. Aspectele etice, sociale și juridice ale

acestor probleme sunt studiate, în special din perspectiva respectării drepturilor omului;

- să informeze atât publicul, cât și autoritățile guvernamentale cu privire la aceste aspecte.

Pentru a îndeplini această misiune, Comitetul pentru bioetică este obligat din punct de vedere juridic să:

- facă un raport anual al activităților sale (versiunea în Franceză);
- organizeze conferințe publice bienale (evenimente cu acest prilej);
- gestioneze un centru de documentare.

Sarcinile de informare ale Comitetului includ următoarele:

- informarea presei asupra opiniilor Comitetului pentru bioetică;
- publicații de specialitate;
- dezvoltarea resurselor educaționale;
- rularea și actualizarea acestui siteului web în permanență (HEALTH, 2019)

Bune practici

BACB poate să ofere consultanță din proprie inițiativă, cu privire la o chestiune care intră în sfera sa de competență. În cele mai multe cazuri, BACB încredințează sarcina de a pregăti avizul unei comisii selectate. Componenta acestuia din urmă reflectă pe cea a Comitetului.

Comisiile selectate se pot baza pe experți externi pentru anumite audieri specifice, precum și pe experți permanenți. Comisia selectată transmite un raport al activității sale Comitetului împreună cu un proiect de aviz. Discuțiile din sesiunea plenară a comitetului urmăresc să îmbogățească dezbaterea. Este posibil să se propună amendamente, pe care comisia selectată să le ia în considerare în avizul său final.

Reuniunile Comitetului și ale comitetului selectat nu sunt deschise publicului. În principiu, Comitetul își exprimă avizul în termen de șase luni de la data cererii. (HEALTH, 2019)

Membrii Comitetului consultativ belgian pentru bioetică consideră că, pentru a insufla o atitudine optimă și constructivă în societate, dezvoltarea canalelor de informare nu este suficientă.

Comitetul consideră că, într-un mod prioritar, populația ar trebuie să fie pregătită pentru o pandemie, chiar dacă nu este posibil să se confirme cu certitudine că acest lucru va avea loc și, dacă este cazul, când va avea loc. Se pare că se recomandă implicarea populației în toate planurile politice și la toate nivelurile administrative (comunale, provinciale, regionale, comunitare, cât și federale) (HEALTH, 2009).

I.12.2. Comisii de etică în universități

1. Universitate: University of Liege

Board of Ethics and Scientific Integrity – University of Liege

Universitatea din Liège promovează cercetări de calitate și își afirmă cu tărie dorința de a depune toate eforturile pentru garantarea celor mai Bune practici ale cercetătorilor săi în ceea ce privește etica și integritatea științifică.

Organizare

Consiliul de etică și integritate științifică este format din 10 membri.

Atribuții și responsabilități

Consiliul de administrație al Universității din Liege a adoptat o procedură în caz de încălcare a integrității în cercetare și a constituit un consiliu ad-hoc. Procedura implementată își propune să permită gestionarea încălcării bunelor practici legate de etica și integritatea științifică imediat ce acestea sunt, în esență, inacceptabile și, în plus, dacă pot interfera cu obținerea de cunoștințe științifice și diseminarea acestora și, în sfârșit, dacă ar risca să dăuneze intereselor personale demne de protecție.

Procedura propusă (confidențială) oferă o intervenție succesivă și/sau cumulativă a unui membru al Consiliului de Etică și Integritate Științifică (C.E.I.S.), de către C.E.I.S. în ansamblu, de către o Comisie (ad hoc) responsabilă de stabilirea faptelor (C.C.E.F.) și de către rector. Aceste persoane și organisme pot coopta experți după bunul lor plac.

Comisiile de etică trebuie contactate în următoarele cazuri:

- Cercetări care implică materiale biologice - comisia de etică a spitalului-facultății
- Cercetări care implică animale - comisia de etică pentru protecția animalelor

- Cercetări în științele sociale - comisia de etică în științele sociale
- Cercetare în psihologie - comisia de etică în psihologie

Bune practici

Relația cu semenii este importantă pentru a permite cercetătorilor să fie inspirate de cele mai Bune practici pentru a înțelege problemele care ar putea ivi în cazul efectuării unor cercetări. Pentru aceasta, Universitatea din Liege:

- Organizează în martie ziua „etică și societate”, cu prezentări oferite de către invitați pe diferite teme;
- Organizează conferințe, workshop-uri, despre etică și integritate în educația doctorală și instruire în cercetare.

3. Universitate: University of Ghent

CRI - Comission for Research Integrity – Ghent University

Protecția integrității cercetării este necesară. Judecarea dacă problemele legate de integritatea cercetării au fost încălcate este o sarcină dificilă. Prin urmare, în 2010, Consiliul guvernatorilor a înființat o Comisie pentru Integritatea Cercetării (CIC).

În urma procedurii, o comisie de anchetă a CIC stabilește dacă a existat sau nu o încălcare a „Codului deontologic pentru cercetarea științifică din Belgia” și / sau dacă practica de cercetare respectă reglementările în vigoare impuse de Universitatea din Ghent referitoare la probleme de integritate în cercetare (politică de publicare, reglementări de autorizare (facultate) etc).

Organizare

Președintele desemnează un comitet de anchetă pentru fiecare caz sub auspiciile CRI, iar comitetul este format din următorii membri:

- președinte
- 12 membri
- 1 expert juridic

Comitetul de anchetă este sprijinit de un secretar permanent, care nu este considerat membru al comisiei.

- membrii trebuie să fie profesioniști sau personal emerit cu o vastă experiență în cercetare;
- membrii au o experiență în cercetare și sunt familiarizați cu domeniul de cercetare actual și metodele sale;
- membrii trebuie să aibă o reputație impecabilă în ceea ce privește integritatea cercetării. Dacă un candidat membru al CRI a fost vreodată implicat într-o procedură sau anchetă în ceea ce privește integritatea cercetării, indiferent de capacitatea sau statutul său în acel moment sau dacă există îndoielile cu privire la integritatea sa științifică, acestea trebuie dezvăluite la momentul propunerii candidaturii;
- membrii trebuie să fie capabili și dispuși să își asume un angajament semnificativ și trebuie să acorde prioritate participării la reuniunile din agenda lor;
- președintele va fi, de preferință, un fost membru ZAP (personal profesoral) care are o viziune cuprinzătoare asupra cercetării și a comunității de cercetare de la Universitatea din Ghent.

Atribuții și responsabilități

Există mai multe comisii de etică în cadrul universității.

Comisia de etică din cadrul Facultății de Psihologie și Științele Educației

Comisia de etică (CE) al Facultății de Psihologie și Științele Educației își propune să promoveze conștientizarea etică și reflecția etică pe parcursul întregului proces de cercetare. Comisia etică aplică o abordare procedurală a eticii cercetării prin furnizarea unui protocol etic general. Comisia etică aplică, de asemenea, o abordare reflexivă asupra eticii cercetării, permițând cercetătorilor să motiveze și să reflecteze, de ce fac anumite alegeri în timpul procesului de cercetare.

a. Comisia de etică din cadrul Facultății de Științe politice și sociale

b. Comisia de etică din cadrul Facultății de Arte și Filozofie

Principala responsabilitate a Comisiei de Etică a facultății este de a stabili dacă cercetările efectuate la facultatea de Arte și Filozofie sunt în conformitate cu reglementările și legislațiile etice.

Comisia este alcătuită dintr-un președinte, 4 membri și un secretar.

Comisia de etică din cadrul Facultății de Economie și Afaceri.

I.13. SLOVENIA

I.13.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

Slovenia nu are încă o structură națională (instituțională)⁶⁴ privind integritatea cercetării. În general, nu există o transparență privind procedurile locale respectate și argumentele care stau la baza deciziilor luate. Guvernul și Comisia pentru femei în domeniul științei (începând din 2018: CEOS) au întreprins inițiative pentru crearea unei structuri naționale (instituționale) privind integritatea cercetării în Slovenia.

I.13.2. Comisii de etică în universități

1. Comitetul de etică a cercetării al Universității din Ljubljana, Slovenia⁶⁵

Organizare și funcționare

Universitatea din Ljubljana a adoptat Codul de etică pentru a oferi standarde de comportament etic pentru a ghida profesorii, cercetătorii și doctoranzii privind posibilele probleme etice. Toate deciziile cu privire la activitatea lor de cercetare academică (indiferent de sursa de finanțare) necesită respectarea principiilor etice ale UL, adoptate în Codul de etică al UL, conform Codului de etică și Codul de etică pentru cercetători de la UL, precum și Codul deontologic pentru cercetători din UE.

Fiecare persoană va acționa în mod responsabil, va identifica problemele etice posibile și va obține instrucțiuni de la superiorii săi (un mentor, un supraveghetor de proiecte de cercetare, un președinte sau un decan) sau acceptul de la comitetul de etică al facultății de care aparține. Codul de etică pentru cercetători de la UL abordează probleme generale de etică care apar în toate activitățile de cercetare. Fiecare cercetător ar trebui să respecte standardele etice care să corespundă domeniului său specific de cercetare (de exemplu medicină, muncă socială, studii sociologice, lucrări de testare pe animale etc.).

⁶⁴ <http://www.enrio.eu/country-reports/slovenia/>

⁶⁵ https://www.uni-lj.si/research_and_development/ethics_in_research/

Pe lângă comitetele de etică la unele facultăți din cadrul UL, există câteva comitete de etică la nivel național (de exemplu, Comitetul Național de Etică Medicală al RS, Departamentul pentru Siguranța Alimentelor, Sectorul Veterinar și Protecția Plantelor) care abordează problemele etice din domeniul relevant de cercetare și, dacă este necesar, cercetătorul poate obține avizul de la organismul sau organizația relevantă.

La nivelul facultăților:

a. Comisia de etică de la Facultatea de Științe Sociale

Atribuții și responsabilități:

Comitetul de etică din cadrul facultății evaluează dacă cercetarea respect regulile și standardele etice. Evaluarea este deosebit de relevantă pentru cercetările care include utilizatorii de date, precum și pentru părțile interesate de activități sociale, securitate socială și alte domenii conexe.

b. Facultatea de Sport – Comisia de etică în domeniul sportului

Atribuții și responsabilități:

Oferă sfaturi cu privire la activitățile sau proiectele de cercetare care aduc prejudicii integrității ființelor umane în domeniul sportului și al culturii fizice;

Tratează problemele de colectare, stocare și transmitere a datelor;

Ia în considerare și oferă decizii cu privire la problemele etice apărute din punct de vedere al metodelor de predare și formare.

c. Comisia de etică a Facultății de Educație

Atribuții și responsabilități:

Se ocupă cu evaluările etice ale activităților și proiectelor de cercetare din domenii precum: științele educației, educația profesorilor, pedagogia socială, pedagogia specială și reabilitarea, terapia limbajului, supraveghere și consultanță în organizarea personală, științe cognitive și alte domenii științifice conexe.

d. Comisia de etică în cercetare la Facultatea de Științe Sociale

Atribuții și responsabilități:

Examinează aplicațiile pentru evaluarea etică a proiectelor de cercetare. Comitetul discută cererile profesorilor, cercetătorilor și colaboratorilor de cercetare la FSS și

ale studenților, la propunerea mentorului. Comitetul oferă un aviz asupra proiectelor de cercetare care implică cercetarea pe subiecți umani, folosind metode din domenii precum științe umaniste și științe sociale.

I. 14. BULGARIA

I.14.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

1. Committee on Academic Ethics - Comisia pentru Etică Academică⁶⁶

Organizare și funcționare

La data de 21 martie 2018, Adunarea Națională a adoptat o lege de modificare și completare a Dezvoltarea Actului Personalului Academic în Republica Bulgaria (DASRBA). Accentul este pus pe crearea unor condiții pentru aplicarea obiectivă și imparțială a cerințelor naționale minime pentru activitățile academice, didactice și/sau artistice-creative sau sportive ale aplicanților pentru diplome academice și posturi academice în universități și organizații științifice.

Pe baza celor două regulamente noi actualizate – Regulamentul privind punerea în aplicare a DASRBA și Regulile Comisiei de Etică Academică au fost adoptate.

Implementarea DASRBA după adoptarea acestuia în 2010 fără cerințe științifice pentru solicitanții de diplome academice și de posturi universitare a condus la o creștere semnificativă a numărului de absolvenți și implicit a numărului de diplome academice acordate fără a contribui la creșterea rezultatelor științifice și importanța acesteia la scară instituțională și națională.

Se preconizează că Comisia de Etică Academică din cadrul Ministerului Educației și Științei ar trebui să examineze semnalele care i-au fost transmise în legătură cu încălcările procedurilor de atribuire a diplomelor universitare sau a posturilor academice, precum și semnalele de plagiat în cadrul lucrărilor de disertație și a publicațiilor prezentate pentru publicare, lipsa de fiabilitate a datelor științifice sau conflictele de interes în conformitate cu DASRBA. Regulamentele adoptate definesc organizarea Comisiei și funcțiile sale principale.

⁶⁶ <https://www.mon.bg/en/100000>

Comisia pentru Etică Academică este numită de Ministerul Educației și Științei cu scopul de a investiga încălcările legate de sistemul de atribuire a diplomelor și în ocuparea funcțiilor academice, investigarea conflictelor de interese în formarea echipelor de cercetare și de a detecta plagiatul în instituțiile de învățământ superior.

Comisia pentru Etică Academică are un președinte și 4 membri.

Atribuții și responsabilități

Ministerul Educației și Științei a înființat Comisia pentru Etică Academică, care rezolvă abaterile semnalate din mediul academic. Comisia pentru Etică Academică este responsabilă pentru tratarea cazurilor de abateri în mediul academic în ceea ce privește sistemul de atribuire a diplomelor, conflictul de interese între echipele de cercetare și detectarea cazurilor de plagiat.

Comisiile de etică organizează seminarii și instruirii, dar nu există informații cu privire la frecvența întâlnirilor.

Monitorizare și evaluare

Realizarea unui studiu privind impactul politicilor de plagiat în învățământul superior din Bulgaria. S-au realizat chestionare și interviuri pentru a explora modul în care integritatea academică și plagiatul sunt percepute și manipulate în instituțiile de învățământ superior din Bulgaria.

Rezultate

Ministerul Educației și Științei asigură accesul național la informații din domeniul științific de cea mai bună calitate, denumite resurse "bibliometrice" și instrumente analitice. Este instituția care se concentrează asupra implementării politicile erei digitale privind accesul și păstrarea informațiilor științifice prin construirea și menținerea bazelor de date online de înaltă performanță. În plus, s-a înființat organizații "Consortiul bulgar de informații", o organizație care reprezintă instituții academice și biblioteci, cu scopul de distribuire a resurselor.

I.14.2. Comisii de etică în universități

1. Comisia de Etică Sofia University „St. Kliment Ohridski”

Organizare și funcționare

Comisia de etică este un organism consultativ permanent constituit în conformitate cu Codul de etică al Universității din Sofia. Codul de etică prevede principia și reguli etice-cheie pentru activitățile de cercetare și predare realizate în cadrul universității. Odată cu acceptarea Codului deontologic, membrii comunității academice își exprimă acordul de a respecta bunele practici academice și standardele etice stabilite în cadrul Comunității științifice europene.

Comisia de etică este formată din șapte membri (președinte, vicepreședinte, 5 membri-personal academic din diferite facultăți), un reprezentant al Consiliului Studenților și un membru al personalului administrativ al Universității, precum și un secretar. Solicitățile adresate Comisiei de Etică trebuie depuse la Secretariatul Universității.

Atribuții și responsabilități

Atribuțiile Comisiei de etică includ:

- Să ofere sfaturi și consiliere cu privire la aspecte etice legate de cercetarea științifică;
- Să favorizeze conștientizarea problemelor etice prin inițiative informaționale și educaționale adecvate;
- Să revizuiască sesizările și contestațiile în cazuri de conduită incorectă în cercetare.

2. Comisia de Etică a „St Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo”

Organizare și funcționare

Comisia de etică⁶⁷ este formată dintr-un președinte, un vicepreședinte și 11 membri (câte un reprezentant de la fiecare facultate, filial și colegiu, un reprezentant al studenților și un reprezentant din cadrul personalului administrativ. Comisia este aleasă de Consiliul Academic al VTU pe o perioadă de 4 ani.

⁶⁷ <http://www.uni-vt.bg/eng/pages/?page=5797>

I.15. UNGARIA

I.15.1. Organisme cu atribuții în etică și integritate academică

Nu există informații relevante privind astfel de structuri.

Este de interes prezentarea organismelor cu atribuții în etica cercetării științifice.

I.15.1*. Organisme cu atribuții în etica cercetării științifice medicale

1. Ethics Committees of The Medical Research Council of Hungary (ETT) – Comisiile de etică ale Consiliului de Cercetare Medicală din Ungaria

Organizare și funcționare

Există trei comisii de etică centrală în Ungaria care fac parte din Consiliul de Cercetare Medicală (ETT). ETT este organul consultativ al ministrului sănătății format din membrii independenți ai comitetelor sale, precum și de un consiliu (președinția) condusă de președintele ETT. Facilitățile de lucru ale acestor organisme (președinție și comitete) sunt asigurate de către secretariatul sprijinit de Ministerul Resurselor Umane.

Orice cercetare (inclusiv studiile clinice) efectuate pe subiecți umani trebuie să primească autorizare de la o autoritate competentă; această autorizare este emisă de către un comitet de etică.

Comisiile de etică ale Consiliului de Cercetare Medicală din Ungaria sunt:

1. National Ethics Committee for Clinical Pharmacology (KFEB) – Comitetul de Etică Națională pentru farmacologie clinică (KFEB)

Organizare

Comitetul este alcătuit dintr-un președinte, un vice-președinte, un secretar și 27 de membri, precum și 4 invitați permanenți. Comitetul se întâlnește o dată sau de două ori pe lună.

Atribuții și responsabilități

Având sediul în Budapesta, Comitetul de etică națională pentru farmacologie clinică este singurul comitet de etică din Ungaria care evaluează protocoale de studiu clinice unice și multicentrice bazate pe medicamente experimentale, cu excepția studiilor nonintervenționale.

2. National Ethics Committee for Human Reproduction (HRB) - Comitetul Național de Etică pentru Reproducere Umană⁶⁸

Organizare

Comitetul este alcătuit dintr-un președinte, un vicepreședinte, un secretar și 27 de membri, precum și 4 invitați permanenți. Comitetul se întâlnește o dată sau de două ori pe lună.

Atribuții și responsabilități

Evaluează studiile clinice unice și multicentrice pentru reproducerea umană, genetica umană și produse de terapie avansată (terapia celulară și genică). De asemenea, evaluează acele protocoale de cercetare care vizează modificarea genomului uman, sunt legate de reproducerea umană și sunt legate de examinările prenatale.

3. National Scientific and Ethical Committee (TUKEB) – Comitetul Științific și Etic Național⁶⁹

Organizare

Comitetul este alcătuit dintr-un președinte, un vice-președinte, un secretar și 27 de membri, precum și 4 invitați permanenți. Comitetul se întâlnește o dată sau de două ori pe lună.

Atribuții și responsabilități

Evaluează studiile clinice multicentrice care nu intră în atribuțiile Comitetului Național de Etică pentru Reproducere Umană și a Comitetului de etică națională pentru farmacologie clinică. În cazul studiilor cu dispozitive medicale și cele non-intervenționale, cazurile clinice unice intră, de asemenea, în competența TUKEB. Acest comitet evaluează, de asemenea testarea clinică a dispozitivelor medicale, cercetarea privind dezvoltarea și caracteristicile bolilor genetice prin terapia genică somatică, epidemiologie genetică.

Comitetele de etică regională oferă doar recomandări legate de fezabilitatea unui studiu privind produsele medicamentoase.

⁶⁸ <https://ett.aeek.hu/hrb/>

⁶⁹ <https://ett.aeek.hu/tukeb/>

4. Regional Scientific and Ethical Committees (RKEBS) - Comitetele Științifice și Etice Regionale

Atribuții și responsabilități

Există 10 astfel de comitete pe teritoriul Ungariei. Acestea evaluează cercetarea biomedicală cu acoperire locală sau regională, (de ex. proiecte de cercetare unicentrice sau studii clinice (care nu implică medicamente experimentale), proiecte ale studenților absolvenți, masteranzi și doctoranzi. RKEB-urile nu revizuiesc proiectele privind reproducerea umană, genetica umană, produse medicale avansate sau cele pentru dispozitive medicale. RKEB-urile sunt supervizate de către președintele ETT. Lista, precum și competențele RKEB-urilor sunt incluse în anexa 1 la Ordinul nr. 23/2002 al ministrului sănătății.

Comisiile etice regionale funcționează la nivelul universităților și spitalelor. Acestea au un rol limitat: investighează situația locală, verifică îndeplinirea corectă a protocolului și apără drepturile pacientului, dar nu pot schimba deciziile comisiilor centrale de etică (TUKEB, KFEB, HRN).

5. Institutional Research Ethics Committees (IKEBS) – Comitetele de Etică în Domeniul Cercetării Instituționale (IKEB)

Atribuții și responsabilități

Fiecare instituție în care se efectuează studii clinice trebuie să cuprindă un IKEB. IKEB-urile nu sunt autorizate pentru a evalua protocoalele de cercetare, ci doar pentru a controla dacă studiile efectuate într-o instituție respectă condițiile de derulare, fac față bunelor practici clinice și sunt adecvate pentru a îndeplini planul de cercetare.

De asemenea, IKEB-urile verifică dacă resursele umane și tehnice locale sunt adecvate pentru un anumit studiu. Acestea sunt înregistrate la Comitetele științifice și etice regionale și sunt în contact permanent cu liderul instituției și cu RKEB-ul din regiune, având competența de a oferi sfaturi comisiilor centrale de etică privind eligibilitatea unui anumit studiu.

Comisiile de etică sunt definite în Legea sănătății ca și comitete independente. Membrii KFEB, TUKEB și HRB sunt numiți de Ministrul Sănătății.

I.15.2. Comisii de etică în universități

1. Comisia de Etică și Disciplină de la nivelul Universității Semmelweis din Ungaria

Organizare

Comisia este alcătuită dintr-un președinte și 10 membri. Comisia este aleasă pe o perioadă de 2 ani.

În cadrul universității, la nivelul fiecărei facultăți se constituie o Comisie de etică și disciplină responsabilă pentru rezolvarea problemelor de etică de la nivelul fiecărei facultăți.

Atribuții și responsabilități

Comisia de etică și disciplină a Universității Semmelweis din Ungaria are următoarele atribuții:

- de a lua decizii cu privire la problemele etice care apar la nivelul Universității;
- de a contribui la aplicarea drepturilor pacienților;
- de a aproba, în cazuri excepționale, transplanturile de organe și de țesut reglementate de lege;
- de a hotărî cu privire la problemele care țin de competența Comitetului, competențe stipulate în Regulamentele și Codul deontologic al Universității.

2.Comisia Centrală de Etică - Universitatea EÖTVÖS LORÁND –Budapesta

Organizare și atribuții

Comisia este alcătuită dintr-un președinte, 4 membri și 3 supleanți.

Există o comisie de etică la nivelul fiecărei facultăți. Aceasta este alcătuită dintr-un președinte, 2 membri și 2 supleanți aleși de către Consiliul facultății. Comisia de etică a facultății este responsabilă pentru rezolvarea problemelor de etică de la nivelul fiecărei facultăți. În cazul în care problema adresată nu este de competența acestei comisii, cazul este preluat de Comisia Centrală de Etică.

Consiliul de etică al Universității este organismul care examinează contestațiile depuse împotriva deciziilor facultăților sau ale Comisiei Centrale de Etică.

Consiliul de etică al Universității este format din 5 membri, 1 președinte, 2 membri și 2 membri supleanți aleși, la solicitarea rectorului, de către Senatul universității.

3.Comisia de Etică a Științei – Academia Maghiară de Științe

Organizare

Comisia este alcătuit dintr-un președinte și 21 membri.

Atribuții și responsabilități

Comisia de Etică Științifică ia decizii legate de problemele de etică științifică pentru a proteja libertatea cercetării științifice. Membrii comisiei sunt numiți de departamentele științifice, un membru activ sau corespondent /departament și unul neacademic. Aceeași persoană poate fi aleasă nu mai mult de două ori.

Comisia de etică științifică poate, de asemenea, să acționeze asupra unor cazuri specifice dacă atât reclamantul, cât și persoana reclamată declară în scris că se vor supune procedurilor comisiei.

Membrii Academiei, studenții doctoranzi și persoanele incluse în Codul deontologic al Academiei sunt obligați să se supună procedurilor comisiei. Comisia poate, de asemenea, să audieze și să țină cont de avizul experților în astfel de cazuri.

II. Practici etice recomandate în cadrul asociațiilor independente în rețelele profesionale

II.1. ENAI - Rețea ENAI- Rețeaua Europeană pentru Integritatea Academică

Rețeaua Europeană pentru Integritate Academică (ENAI) este un proiect colaborativ care susține schimbul de idei, resurse și practici privind integritatea în mediul academic, organizând conferințe, evenimente și inclusiv acordând o serie de premii pentru progres în crearea și dezvoltarea culturii academice integre.

Rețeaua are o serie de practici care urmăresc atât normalizarea integrării integrității academice în munca zilnică intelectuală, cât și transferul preocupării pentru asigurarea practicilor etice și în alte sfere ale vieții (ex. Gameficarea integrității academice).

ENAI este organizat în mai multe grupuri de lucru care funcționează ca fundament pentru transferul de Bune practici și dezvoltă o serie de mecanisme alternative și complementare ghidurilor etice, a codurilor de conduită și a educației formale pentru susținerea culturilor etice, care nu sunt în general prezente în recomandările habituale:

Existența unui grup de lucru pentru victimele abaterilor de conduită academice care adresează consecințele unor situații de plagiat asupra unui grup extins, inclusiv de potențiale persoane afectate: persoana plagiată, cei care detectează plagiatul și cărora li se recunoaște munca de a redresa situația (prin retrageri, avertizări, notificări).

Gameificarea integrității academice- transformarea problemelor de decizie etică în mediul academic în forme de jocuri cu miză de câștiguri și pierderi pentru ilustrarea riscurilor transferate în mediul real.

Folosirea glossarelor pentru suportul dezvoltării unui vocabular în integritate academică și pentru explorarea învățării de practici etice noi.

Ghidul ENAI (2019) este unul dintre documentele de bază ale rețelei și are în vedere, în primul rând, adresarea cunoașterii despre plagiat, cât și variile înțelgeri ale integrității academice. În plus, ENAI propune variate forme de instruire și susținere a dezvoltării culturii academice, fie printr-o serie de instrumente specifice, fie prin organizarea de evenimente. Grupul țintă al ENAI se concentrează pe întreaga comunitate academică: studenți, cadre didactice, cercetători, doctoranzi și personalul auxiliar, variile comitete cu rol în etica academică adiacente organizațiilor din învățământul superior, personalul din administrație și management. Acest ghid reprezintă un document prin care sunt evidențiate definițiile termenilor legați de integritatea academică pe o serie de dimensiuni relevante: Orientări cu privire la cultură și practicile instituționale; scrierea și publicarea academică; fraudă academică.

Din principalele instrumente pe care ENAI le folosește în educarea și suportul acordat membrilor, putem observa că orientarea ENAI pe piața integrității academice este de a susține mai degrabă dezvoltarea individuală a eticii membrilor organizațiilor și mai puțin presiunile organizaționale asupra membrilor de a avea comportament etic. În continuarea acestei idei, infrastructura etică recomandată de ENAI susține formele de educare, suportul

instituțional pentru desfășurarea etică a cercetărilor și pentru supravegherea etică, cât și existența planurilor de evaluare și monitorizare; codurile și comisiile de etică, managementul adecvat al datelor și dezvoltarea unor forme de suport și gestiune a practici de avertizare (informare) privind abaterile de la conduita academică pentru a trata echitabil toate persoanele implicate într-o avertizare de integritate (whistleblowing); realizarea planurilor de evaluare și gestionare a riscurilor (etice).

II.2. COPE (COMMITTEE ON PUBLICATION ETHICS)⁷⁰

Comitetul pentru Etică în Publicațiile Științifice (Committee on Publication Ethics, COPE) este o organizație non-profit care are ca obiectiv definirea bunelor practici în domeniul eticii publicațiilor științifice și de a asista editorii revistelor științifice în acest scop.

COPE oferă instruire și suport redactorilor, editurilor și tuturor persoanelor implicate în etica publicării, cu scopul de a implementa practicile etice în cultura publicațiilor științifice.

Organizația a fost înființată în 1997 de către un grup de editori de reviste medicale din Marea Britanie. Primele ghiduri COPE au fost dezvoltate în urma unei întâlniri COPE din aprilie 1999 și au fost publicate sub forma unui Ghid de Bune practici editoriale în raportul anual COPE, în 1999. Pe baza acestui ghid a fost elaborată și publicată, în noiembrie 2004, prima ediție a Codului de Bune practici pentru editori, pe primul website al COPE și în cadrul unui editorial publicat în BMJ. Acest Cod a fost înlocuit în 2017 de o descriere a bunelor practici de bază ale COPE (Core Practices), conținând instrucțiuni detaliate pentru redactori și editori în vederea asigurării unei înalte calități a publicațiilor științifice.

Structură și organizare

În prezent, COPE are 12705 membri. Calitatea de membru al COPE presupune achitarea unei taxe anuale, care variază în funcție de tipul de participare.

Din punct de vedere organizațional, COPE este condusă de un comitet director, cu 12 membri aleși de consiliul general al organizației. Consiliul general al COPE este divizat în multiple subcomisii cu activități specifice.

⁷⁰ <https://publicationethics.org>

Activități specifice

COPE pune la dispoziția membrilor 10 colecții de ghiduri ce alcătuiesc **Core Practices**:

- Acuzații de comportament științific impropriu;
- Criterii pentru autori și contribuitori;
- Reclamații și plângeri;
- Conflicte de interese;
- Date și reproductibilitate;
- Supraveghere etică;
- intelectuală;
- Managementul revistelor;
- Procesul de peer-review;
- Discuții și corecții post-publicare.

COPE publică un buletin lunar și organizează seminarii anuale. De asemenea, a creat un instrument de audit pentru membri, precum și documentație sub formă de grafice, documente, ghiduri și module de eLearning.

Ca practică de organizare pentru susținerea comunicării legate de probleme de etică în publicații, COPE deține un instrument colaborativ al comunității de membri, acela de FORUM, care funcționează prin trimiterea de cazuri de soluționat care implică dileme etice sau abateri de la conduită adecvată în publicare prin platforma online a COPE, cu scopul de a fi prezentate și discutate în unul din cele 4 forumuri anuale. Mai mult, baza de date cu cele 600 de cazuri ale COPE reprezintă un instrument folositor pentru exerciții de soluționare în probleme precum: diferența între autorat și contribuție, acuzații de abatere de la conduită, limitele intervenției editoriale în a stabili abaterile de la conduită, situații acceptabile de reciclare a textului, practicile jurnalelor prădătoare (predatory journals).

II.3. ALLEA – ALL European Academies

ALLEA (Toate Academiile Europene) este Federația Europeană a Academiilor de Științe și Științe Umaniste. A fost înființată în 1994 și reunește aproape 60 de Academii de Științe din peste 40 de țări din regiunea Consiliului Europei. ALLEA este

finanțată prin cotizații anuale ale academiilor membre și rămâne complet independentă de interesele politice, religioase, comerciale sau ideologice.

Academiile membre operează ca organizații ce desfășoară activități de cercetare.

ALLEA încearcă să contribuie la îmbunătățirea condițiilor-cadru în care știința poate excela. În colaborare cu Academiile membre, ALLEA este în măsură să abordeze întreaga gamă de aspecte structurale și de politică cu care se confruntă Europa în domeniul științei, cercetării și inovării. În acest sens, este ghidată de o înțelegere comună, legată de factori istorici, sociali și politici, precum și de motive științifice și economice.

ALLEA a participat, la 13 ianuarie 2017, la Berlin, împreună cu alte rețele europene: (Reteaua Europeană pentru Comisiile de Etică în Cercetare (EUREC) și cu Reteaua Europeană a Birourilor de Integritate în Cercetare (ENRIO)) la cel de-al doilea atelier de lucru al Retelei europene în etică și integritate în cercetare (ENERI), ca parte a eforturilor sale de a promova etica și integritatea cercetării în spațiul european. Acest nou proiect, finanțat prin programul Orizont 2020 al Comisiei Europene, reunește actorii-cheie în etica și integritatea cercetării în mediul științific european pentru a crea o rețea și o platformă europeană comună care promovează educația și formarea în acest domeniu și încurajează dezvoltarea și respectarea normelor comune în comunitatea științifică.

Principalele probleme de pe ordinea de zi au constat în elaborarea unui program de formare privind etica și integritatea cercetării adresate cercetătorilor și oamenilor de știință și crearea unei baze de date a unor experți eminenți în domeniu. **ALLEA**, prin intermediul Științei și Eticii Grupului de Lucru Permanent (**PWGSE- ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics**), contribuie la proiect, realizând expertize și oferind consultanță în materie de politici și probleme emergente în domeniul tehnologiei.

ALLEA a publicat în 2017 European Code of Conduct for Research Integrity pentru toate academiile membre (inclusiv România) și care este unul dintre cele mai ușor de diseminat coduri de etică în cercetare, cuprinde o versiune trans-națională de înțelegere

a desfășurării etice a unei cercetări, cât și o serie de Bune practici în cercetare legate de: mediul cercetării; training, supervizare și mentorat; proceduri de cercetare; reguli; practici ale gestiunii datelor; munca colaborativă; revizuire, evaluare și editare.

II.4. ENERI- European Network of Research Ethics and Research Integrity

ENERI reprezintă o rețea de rețele de suport și de stabilire de schimburi privind etica cercetării și integritatea cercetării (RE & RI) rezultată în urma unui proiect H2020 finalizat în 2019. ENERI urmărește nu numai să sporească gradul de conștientizare a standardelor etice în rândul comunității de cercetare, ci și să ia în considerare diversitatea părților interesate în acest proces (În acest sens ENERI a susținut un **stakeholder workshop**). Ca obiectiv pe termen lung, proiectul urmărește să îmbunătățească eficacitatea cercetării și a științei prin crearea unei culturi de onestitate în cadrul instituțiilor și al oamenilor de știință. Proiectul se bazează pe activitatea rețelelor, proiectelor și infrastructurilor existente, care au dezvoltat deja inițiative privind diseminarea, formarea și consolidarea capacităților pe teme de etică și integritate. (ALLEA, 2017).

ENERI a dezvoltat o serie de instrumente utile, precum un manual de RE & RI⁷¹, un set de criterii pentru evaluarea expertizei în RE & RI⁷², precum și propunerea construirii unei baze de date UE cu experți RE & RI (open EU database of RE and RI experts)⁷³

II.5. CONSILIUL ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL (ISC-International Scientific Council)

Este o organizație non-guvernamentală, care reunește 40 de uniuni și asociații științifice internaționale și peste 140 de organizații științifice naționale și regionale, inclusiv consilii academice și de cercetare.

ISC a fost creat în 2018 ca rezultat al fuziunii dintre Consiliul Internațional pentru Știință (ICSU) și Consiliul Internațional al Științelor Sociale (ISSC).

⁷¹ <http://eneri.eu/e-manual/>

⁷² <http://eneri.eu/criteria-for-expertise-in-reri/>

⁷³ <http://eneri.eu/eneri-stakeholder-workshop/>

Este singura organizație non-guvernamentală internațională care reunește științele naturale și sociale și cea mai mare organizație științifică globală de acest tip.

Viziunea Consiliului este de a promova știința ca un bun public global. Cunoștințele, datele și expertiza științifică trebuie să fie accesibile și beneficiile sale să fie împărtășite în mod universal.

Misiunea Consiliului Științific Internațional este de a acționa ca o voce globală pentru știință. Ca parte a acestei misiuni, ISC:

vorbește despre valoarea tuturor deciziilor luate în cunoștință de cauză cu privire la știință și dovezi;

stimulează și sprijină cercetarea științifică internațională pe teme de interes mondial;

promovează progresul continuu al rigorii, creativității și relevanței științifice în toate părțile lumii.

Activitățile Consiliului - consiliul convoacă expertiza științifică pentru a conduce la coordonarea acțiunilor asupra unor probleme de importanță științifică.

Cu o gamă largă de programe, rețele și comitete internaționale de cercetare co-sponsorizate, activitățile Consiliului acoperă o gamă largă de aspecte, de la sustenabilitate la nivel mondial, sărăcie, sănătate și bunăstare urbană și de reducere a riscurilor de dezastre la date, sisteme de observare și consiliere științifică guverne.

Structura Consiliului - colaborează îndeaproape cu membrii naționali și regionali pentru a asigura relevanța activității și priorităților în toate părțile lumii. O adunare generală a tuturor membrilor este convocată la fiecare trei ani.

Aderarea la Consiliu - calitatea de membru al Consiliului constituie baza activității sale. Prin activitățile sale, Consiliul dorește să creeze posibilitatea de participare la discuții și activități științifice importante, de a prezenta contribuțiile științifice la nivel internațional și de a se conecta la rețelele influente din întreaga lume. (ISC, 2019).

II.6. IAP – THE INTERACADEMY PARTNERSHIP - SCIENCE HEALTH POLICY

Începând cu anul 1993, IAP pentru Știință, cunoscut până în prezent ca Grup InterAcademy, a valorificat puterea din comunitatea științifică mondială pentru a aborda provocările globale și a contribui pentru o lume mai reușită.

Știința IAP reunește 107 de academii membre, pentru a consilia publicul și factorii de decizie globali cu privire la aspectele științifice ale problemelor critice, cum ar fi sărăcia, dezvoltarea durabilă, schimbările climatice, biotehnologia și sănătatea globală. De asemenea, funcționează pentru îmbunătățirea educației științifice și a alfabetizării științifice în țările membre din întreaga lume.

În prezent, IAP este membru a peste 140 de academii de științe, medicină și inginerie din întreaga lume; acestea includ atât academii/instituții naționale, cât și grupuri regionale/globale de oameni de știință. O serie de alte organizații științifice participă la reuniunile și activitățile IAP fie ca observatori, fie ca parteneri.

IAP colaborează îndeaproape cu akademiile membre pentru a consolida rolul pe care știința îl joacă în societate și pentru a consilia funcționarii publici cu privire la aspectele științifice ale problemelor globale critice

IAP contribuie la crearea akademiilor de știință în țările în care nu există academii și ajută akademiile tinere și mici să devină mai proeminente în țările lor.

Programul IAP sponsorizează programe pentru tineri oameni de știință, ajutându-I să construiască fundații puternice pentru o carieră de succes și să implice mai eficient factorii de decizie.

Obiective primare:

- oferă consiliere independentă și de înaltă calitate pentru problemele legate de știință, guvernului și societății;
- dezvoltă programe de dezvoltare a capacităților științifice, de educație științifică, de comunicare științifică și de alte aspecte științifice de importanță globală;
- face eforturi pentru a realiza o colaborare mai strânsă între akademiile de științe și alte instituții științifice.

În calitate de membri IAP, academiile bazate pe merit primesc următoarele beneficii.

Membrii pot:

- să se conecteze cu alte academii și cu părțile interesate și învață din experiențele celuilalt;
- să dețină capacitatea de a consilia guvernele naționale și regionale cu privire la aspectele critice ale politicii științifice;
- să colaboreze cu alte academii pe teme de politică științifică la nivel național, regional și global;
- să participe la proiectele de rețele IAP și regionale, prin numirea de experți în cadrul grupurilor de lucru și al comitetelor
- să ghideze politica și proiectele IAP prin numirea academicienilor în funcțiile de conducere ale IAP;
- să creeze un impact, ca parte a unei "voci globale" unificate a academiilor independente prin intermediul rapoartelor IAP, declarațiilor și a altor rezultate. (IAP, 2019).

III. Proiecte colaborative pe tema eticii și integrității academice

III.1. PRO-RES⁷⁴ - Promoting Ethics and Integrity in Non-Medical Research

PRO-RES e un proiect finanțat de Comisia Europeană ce are ca scop crearea unei infrastructuri etice și de integritate în cercetare care să fie dezvoltată cooperativ cu partenerii din diverse domenii și să fie acceptată de toate entitățile participante. Proiectul folosește ca model cadrele de ghidare Oviedo/Helsinki din domeniul medical.

Obiectivele Strategice⁷⁵ ale proiectului sunt: identificarea actorilor și partenerilor relevanți, construcția unui cadru normativ pentru politici publice bazate pe dovezi științifice în acest domeniu. Acest cadru trebuie să fie adaptat nevoilor societății, sustenabil și adaptiv.

⁷⁴ <http://prores-project.eu/project/>

⁷⁵ <http://prores-project.eu/strategic-objectives/>

Proiectul se află încă în etapa de desfășurare, cu multiple seminare anuale și cel puțin o întâlnire anuală cu partenerii.

Cadrul va fi unul exhaustiv ce ghidează persoanele ce îl folosesc prin problemele și conceptele generale ale eticii în cercetare și către surse și arhive considerate standarde de Bune practici în cercetare. Cadrul va fi structurat în jurul unor valori generale și standarde generale⁷⁶, prezente în multiple coduri și ghiduri de etică a cercetării. Cadrul PRO-RES oferă categorii variate de asistență în probleme de etică în cercetare, de la coduri și resurse etice adaptate fiecărui tip de cercetare, metodologii specifice și până la sugestii punctuale de consultanți sau corpuri consultative pe probleme etice, exemple practice sau modele de urmat. Deoarece planul-cadru este încă în plin proces de implementare⁷⁷ mai multe secțiuni nu sunt încă la dispoziția publicului. Intenția finală e de a crea un 'document viu' - un website care să conțină cadrul alături de o serie de resurse necesare, o platformă virtuală interactivă deschisă tuturor din domeniul cercetării, ce evoluează în pas cu bunele practici.

III.2.SOPs4RI⁷⁸ - Standard Operating Procedures for Research Integrity

Este un program multianual, multi-partener finanțat de Comisia Europeană al cărui scop este „promovarea cercetării excelente și a unei culturi a integrității în cercetare, în concordanță cu Codul European de Conduită pentru Integritatea Cercetării”⁷⁹. Proiectul se desfășoară între 2019 și 2022 și dorește să stimuleze procesele transformative în toate organizațiile care produc sau finanțează cercetare în Europa. În mod particular, programul SOPs4RI va crea un „inventar” al bunelor practici și ghidurilor de integritate, inventar ce va fi la dispoziția organizațiilor care produc sau finanțează cercetare pentru ca acestea să-și poată dezvolta propria cultură internă de integritate. Principalul livrabil al proiectului va fi

⁷⁶ <http://prores-project.eu/concept-and-approach/>

⁷⁷ <http://prores-project.eu/researchers/>

⁷⁸ <https://www.sops4ri.eu/>

⁷⁹ <https://www.sops4ri.eu/#objectives>

această „cutie de unelte” (toolbox) cu Bune practici ce pot fi ușor implementate de partenerii locali.

Proiectul SOPs4RI e un proiect la nivel european ce integrează experiența generală a partenerilor și adresează nevoi ce nu pot fi localizate într-o singură regiune sau zonă. Proiectul urmărește să standardizeze procesul de luare a deciziilor ce privesc etica în cercetare sub forma unui flowchart sau arbore de decizii⁸⁰. La acestea se adaugă un set de principii solide de etică în cercetare dezvoltate de experți în domeniu. Toate acestea sunt anexe sau părți componente ale Planului de Promovare a Integrității în Cercetare.

Printre problemele vizate se află integritatea cercetării (plagiate, falsificare de date) precum și probleme de reproductibilitate a cercetării, deșeuri apărute ca urmare a cercetării dar și promovarea încrederii în știință. 2019 este primul an de derulare al acestui program din patru dar un prim draft al bunelor practici și recomandărilor e așteptat la sfârșitul acestui an.

III.3. International Contract Cheating Project (ICOP)⁸¹

ICOP e un proiect la nivel global ce urmărește o cunoaștere mai detaliată a problemei formelor de eseuri. Externalizarea eseurilor academice și a muncii academice în general către terțe părți contra cost a devenit o practică academică răspândită. Acest tip de „trișat cu contract” a fost investigat adesea doar la nivel local, pe măsură ce se identificau cazuri în campusuri universitare diferite⁸². Problema poate părea astfel localizată. Proiectul ICOP încearcă un cadru analitic internațional, bazat pe metode mixte dar cu o componentă importantă cantitativă. Autorii proiectului doresc să folosească aceleași întrebări la nivel global pentru a măsura impactul „trișatului cu contract” și a formelor de eseuri într-un mod comparativ.

Principalele obiective ale proiectului sunt măsurarea statistică a fenomenului în regiunile investigate și de a înțelege importanța și motivațiile care împing studenții spre acest gen de falsuri pe parcursul carierei lor academice.

⁸⁰ ibidem

⁸¹ <https://www.academicintegrity.eu/wp/icop/>

⁸² ibidem

III.4. TEXT Recycling Research Project⁸³

Reciclarea cercetării, cunoscută și sub numele de auto-plagiat este o practică foarte răspândită în cercetarea academică, cu precădere în anumite domenii. Datorită răspândirii sistemelor automate de control anti-plagiat în universități și publicații, numere extrem de mari de cazuri de autoplagiat au fost descoperite în ultimii ani dar nu există reguli clare etice legate de ce constituie autoplagiat și ce nu⁸⁴. Proiectul de cercetare TEXT Recycling Research Project e primul proiect ce urmărește o investigație la scară largă a fenomenului reciclării de texte.

III.5. Path2Integrity⁸⁵

Este un proiect de consorțiu H2020 care își propune dezvoltarea de acțiuni care să susțină cultura integrității în cercetare, în special prin metode narative și jocuri de rol importate în mediul academic. Obiectivele proiectului sunt de a propune instrumente de educare formală și informală: creșterea conștientizării privind date științifice legate de integritatea în cercetare; dezvoltarea de modele colaborative de învățare; crearea și diseminarea unui handbook pentru utilizarea metodelor narative și a jocurilor de rol.

Printre formele de învățare a integrității în cercetare, promovate de proiect, se află⁸⁶:

- utilizarea **video vignette-lor** pentru învățarea distribuției etice a sarcinilor în echipele de lucru;
- folosirea **exercițiilor puse la dispoziție de UK Data Service (arhivă de date sociale din Marea Britanie) pentru exersarea procedurilor și metodelor cu pași mărunți în implementarea planurilor de gestiune a datelor;**
- utilizarea cursurilor cu certificare în etica cercetării;
- folosirea resurselor jurnalistice pentru a exersa analiza etică a cercetării.

⁸³ <https://textrecycling.org/>

⁸⁴ <https://textrecycling.org/about/>

⁸⁵ <https://textrecycling.org/>

⁸⁶ https://www.path2integrity.eu/teaching-RI/methods/forms_of_learning

III.6. EnTIRE (Mapping Normative Frameworks for EThics and Integrity of Research)⁸⁷⁸⁸

Mapping Normative Frameworks for EThics and Integrity of REsearch⁸⁹ e un proiect de cercetare al cărui scop este crearea unei platforme care să popularizeze etica în cercetare și să facă regulile de Integritate și Etică în cercetare ușor accesibile și aplicabile în proiecte variate. Crearea unor standarde curatoriate și participative, la care membrii consorțiului ENTIRE contribuie.

Cele trei componente definitorii ale proiectului sunt:

1. Approach-ul participativ bazat pe angrenarea comunității în decizii și design iterativ astfel încât regulile generale de etică impuse de consorțiu să fie integrate și în concordanță cu regulile și practicile locale.
2. Accentuarea diversității practicilor de Etică și Integritate în cercetare – Proiectul își propune explicitarea diferențelor prin analiza normativă a cazurilor locale specifice și prin confruntarea și discutarea acestora în cadrul frameworkului.
3. O platformă tip wiki sustenabilă e cel de-al treilea element, open source și open data axată pe ghidatul utilizatorilor spre conținutul căutat adaptat nevoilor proiectului său. Platforma va fi deschisă și deci conținutul va fi adăugit prin intermediul tehnologiilor de data-mining.

Partenerii din cadrul consorțiului ENTIRE⁹⁰ Sunt VUmc – centrul de Medical Humanities, Institutul de Etică de La Universitatea din Dublin, Universitatea din Manchester, Gesinn.it, Universitatea Europeană din Madrid, Centrul pentru Etică Biomedicală de la universitatea catolică din Leuven, Universitatea din Debrecen, EUREC- rețeaua europeană de comitere de etică în cercetare, departamentul de cercetare în biomedicină și sănătate de la Universitatea din Split, Universitatea din Oslo.

⁸⁷ <https://cordis.europa.eu/project/rcn/210253/factsheet/en>

⁸⁸ <http://entireconsortium.eu/entire/>

⁸⁹ <https://cordis.europa.eu/project/rcn/210253/factsheet/en>

⁹⁰ <http://entireconsortium.eu/entire/>

III.7. INTEGRITY: empowering students through evidence-based, scaffolded learning of Responsible Conduct in Research (RCR)⁹¹

INTEGRITY este un proiect în cadrul Horizon 2020 al cărui scop e de a folosi metode noi pentru a educa în domeniul eticii și integrității în cercetare. Pornind de la metode demonstrabil de succes, proiectul urmărește să testeze metode centrate pe student pentru a promova un mediu academic integru încă de la începutul carierei studenților în domeniu. Pornind de la un cod etic se urmărește dezvoltarea unei întregi metodologii cu două curricule – una pentru studenți de gimnaziu și una pentru studenți de toate nivelele și cercetători tineri în diverse domenii (inclusiv domenii tehnice).

Curricula folosită e gândită să fie interactivă și adaptată la vârstele și sugestiile studenților și include o componentă de gen. Curricula nu este una cu predare ci mai degrabă una axată pe jocuri, interpretare de roluri, workshop-uri și lucru colaborativ și individual (lucrări, metode digitale). Principalul scop al curriculei e de a produce o pluralitate de răspunsuri, nu doar răspunsuri normativ „corecte” și „greșite”. Ținta finală e de a crea și contura ideea integrității academice în mintea participanților.

O a doua componentă a proiectului o reprezintă formarea unor educatori în aceste metode, educatori ce vor implementa curricula. Formarea e bazată pe o analiză a impactului și beneficiilor metodelor alternative și inovatoare și o comparație cu metodele tradiționale.

IV. Măsuri și politici la nivel internațional pentru adresarea plagiatului și a altor practici de vulnerabilizare a eticii publicațiilor

Această secțiune analizează măsuri locale și politici europene privind plagiatul pentru a evidenția practici curente de a adresa atât susținerea unei culturi universitare care promovează comportamentele și atitudinile anti-plagiat, cât și măsuri și strategii instituționale promovate de instituții de învățământ superior, autorități guvernamentale, asociații profesionale și consorții unversitare pentru a preveni, detecta și trasa o serie de

⁹¹ <https://cordis.europa.eu/project/rcn/221684/factsheet/en> , <http://h2020integrity.eu/>

sanțiuni pentru abateri, cât și de a promova dezvoltarea practicilor pozitive de scriere și autorat:

- Dezvoltarea ghidurilor, instrumentelor și a checklist-urilor pentru plagiat: COPE (Commission for Publication Ethics), ENAI (European Network for Academic Integrity), IPPEHAE (*Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe*), ETINED (The Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education), comisii universitare de etică, organisme de evaluare a integrității academice în mediul universitar
- Identificarea zonelor gri în autorat și etica publicațiilor: COPE, ENAI, Text Recycling project.

IV.1. Factori explicativi ai plagiatului

Plagiatul constituie în continuare unul dintre aspectele foarte dezbătute în învățământul superior, o serie de studii arătând că măsurile anti-plagiat pot diferi ca impact în contexte instituționale diferite, în special pentru că explicațiile plagiatului sunt diverse, existând mai mulți factori care contribuie:

1. Organizarea procesului de învățare

În unele contexte, sarcinile impuse studenților pot crea o supra-aglomerare în procesul educațional și apelul la soluția plagiatului pentru finalizarea sarcinii (Comas-Forgas & Sureda- Negre 2010). De asemenea, democratizarea accesului la informații prin noi tehnologii face mai facilă preluarea de text fără citarea surselor în mod corespunzător (Jereb *et al.* 2018), în plus, varietatea surselor de informații face mai dificilă evaluarea anti-plagiat. Adresarea plagiatului și a comportamentelor de plagiat e conectată de unele studii cu îmbunătățirea abilităților de a scrie academic (Evering și Moorman 2012), cu alte cuvinte o măsură de a adresa reducerea plagiatului este de concentra eforturile instituționale pentru îmbunătățirea abilităților de scriere academică a studenților (și a cadrelor didactice);

2. Formarea profesională a cadrelor didactice- Acestea e necesar să fie formate constant în noile schimbări din etica academică.

3. Existența politicilor anti-plagiat (reglementări prin coduri, soft-uri anti-plagiat)

4. Sancțiunile inconsistent aplicate la detectarea plagiatului

O serie de puncte slabe îngreunează procesul de formare etică în mediul academic: instrumentele de detectare a plagiatului nu sunt utilizate consistent, necesitatea dovedirii *intenției* pentru a clasifica abaterea de la conduită transmite un mesaj greșit legat de înțelegerea bunelor practici în conduită, birocratizarea excesivă a comitetelor de revizuire și evaluare etică în universități, existența unor sancțiuni care nu reflectă gradele de gravitate a comportamentelor și implicit nu funcționează consistent în a preveni ulterior producerea lor, aplicarea inconsistentă a regulilor și evaluărilor etice (Glendinning 2013).

5. Socializarea în mediul educațional (practicile existente în ciclurile anterioare de studiu)

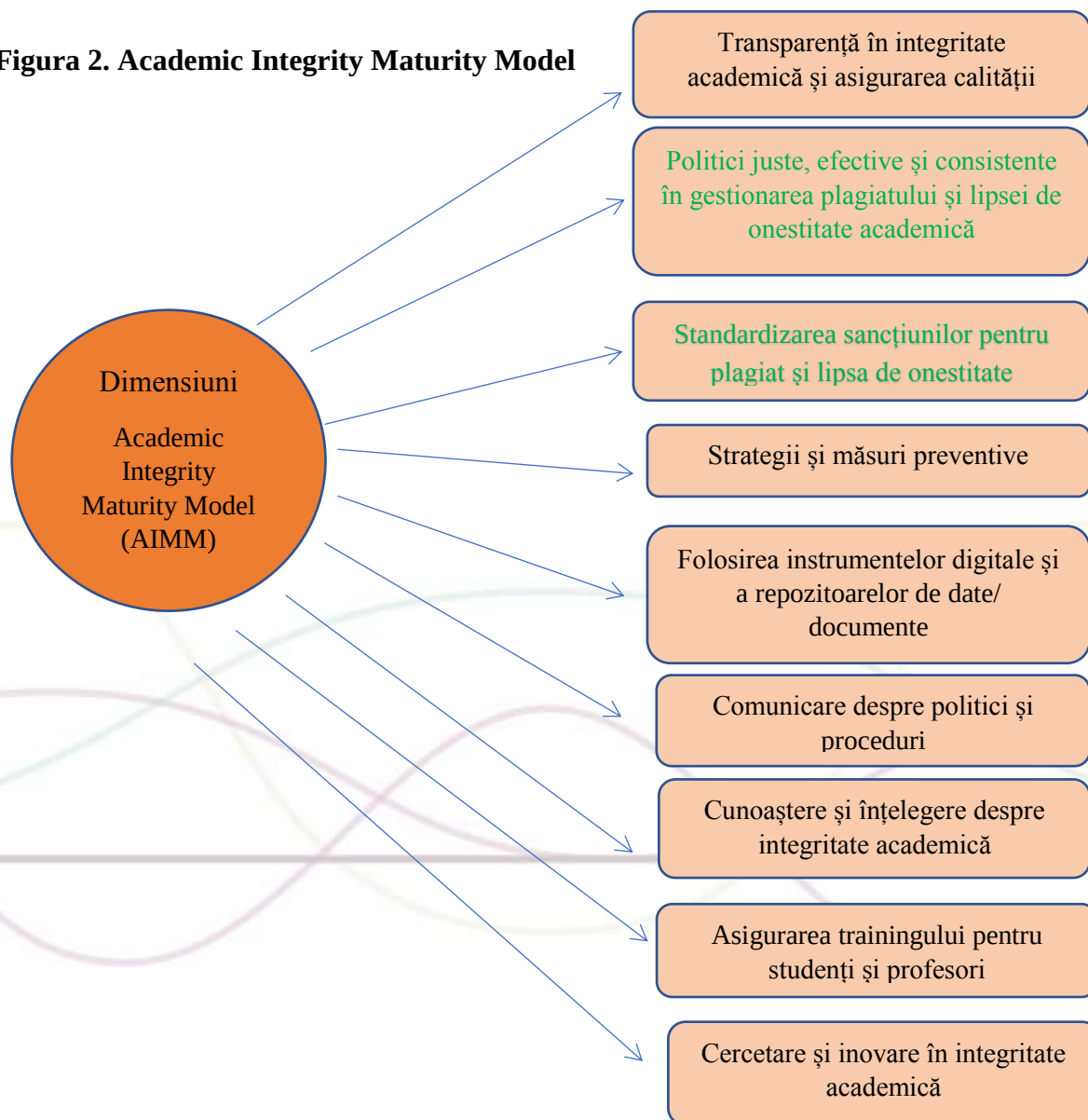
6. Normele tacite în contextul instituțional. În unele contexte sociale, recompensele și beneficiile pentru comportamentul care plagiază pot fi mai mari și cu costuri mai scăzute la nivel individual. Există analize care indică faptul că măsurile implementate pentru prevenirea abaterilor de la o conduită a integrității academice care mizează foarte mult pe explicitarea formelor de a evita plagiatul, de exemplu (prin definiții, exemplificări, exercitii de formare) se concentrează pe conținut (pe acces la cunoaștere) și foarte puțin pe a sublinia felul în care de multe ori contextul social susține subtil sau explicit plagiatul, recompensându-l sau, dimpotrivă, nepenalizându-l atunci când îl descoperă, toate aceste practici ducând la un efect mic pozitiv al programelor de training în etică și integritate academică, pentru că ele adresează mai degrabă cunoașterea diferitelor practici ne-etice, dar nu și schimbarea atitudinilor și a comportamentelor față de acestea (Ives și Nehrkorn 2018)

7. Lipsa datelor colectate/ lipsa monitorizării. Intr-un raport scurt realizat de Ana Marušić în 2017 pentru Conferința Mondială de Integritate în Cercetare, Croația (și o serie de alte țări europene dețin o infrastructură de date similară) figurează ca una dintre țările cu multe variabile instituționale necunoscute cu privire la funcționarea integrată a proceselor de evaluare etică: lipsa datelor privind numărul de cercetători implicați în integritate în cercetare, lipsa unor cerințe formale de a avea training în integritate în cercetare la intrarea în sistemul universitar, lipsa cunoașterii privind coordonarea inter-instituțională pe tema

evaluării etice, lipsa formelor explicite de protecție a avertizorilor de integritate, lipsa unor ofițeri de integritate în cercetare numiți în instituții și, în cazul în care există, lipsa informațiilor despre cum sunt formați (Marušić 2017).

În acest sens, unele proiecte colaborative internaționale au dezvoltat o serie de indecși pentru monitorizarea integrității academice, cum este *Academic Integrity Maturity Model* (Figura 2), dezvoltat în cadrul proiectului *Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe* (2010-2013)-IPPHEAE, care cuprinde și dimensiuni concentrate pe adresarea plagiatului în învățământul superior.

Figura 2. Academic Integrity Maturity Model

Sursa conceptualizării AIMM: Glendinning 2014, traducere proprie și grafic al autorilor

Unul dintre cele mai importante modele anti-plagiat este cel al celor **3D** (Sutherland-Smith 2018) (*Deterrence, Detection* și *Dealing-With-it*), care încearcă înlăturarea plagiatului în universități printr-un proces etapizat: 1) descurajarea plagiatului; 2) detectarea plagiatului atunci când apare și este identificat; 3) gestionarea plagiatului ulterior identificării. Măsurile din secțiunile următoare adresează aceste etape pentru a identifica un set de Bune practici cu scopul atât de a construi infrastructuri etice preventive, cât și de a adresa măsuri reparatorii ulterior producerii plagiatului, fie la nivel individual, fie la nivel instituțional-organizațional. Ele nu sunt exhaustive, ci reprezintă modele de bună practică cu potențial de transferabilitate. În plus, conceptualizarea plagiatului și diferitele discursuri despre plagiat afectează acest import de practici în contexte sociale diferite de contextul original al practicilor descrise. În special importul de practici din culturii ale eticii universitare distincte (așa cum au arătat secțiunile anterioare) poate avea consecințe neașteptate și un impact mai mic decât cel planificat.

Plagiatul are definiții diferite care se pot suprapune total, parțial sau deloc între actorii care le utilizează. Mai mult, nu există consens asupra a ceea ce constituie definitiv plagiat, există în schimb grade diferite de seriozitate a plagiatului (Evering & Moorman 2012, ENAI 2018-2019- instrumentul de autoevaluare a integrității academice). De aceea, e necesar ca măsurile urmărite aici să fie implementate inițial restrâns, ulterior dezvoltate sistemele de monitorizare a evoluției implementării lor, cu scopul ajustării și în cele din urmă dezvoltată o versiune a măsurilor potrivite contextului educației universitare locale, care urmăresc schimbare și un grad realist de internaționalizare a învățământului superior.

IV.2. Măsuri anti-plagiat promovate de inițiative, rețele și proiecte europene

În ultima perioadă s-a acordat o mare atenție plagiatului, fiind dezvoltate și implementate o serie de proiecte, rețele și inițiative la nivel european al căror scop a fost dezvoltarea unor instrumente care să poată fi aplicate cross-cultural pentru generarea de date comparative și pentru ajustarea transferului de politici anti-plagiat.

Dintre acestea, proiectul ***Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe*** (2010-2013)-IPPHEAE este unul dintre proiectele care au avut impact în istoria

conceptualizării și dezvoltării ghidurilor pentru integritate academică și, mai specific, pentru evaluarea acceptării sociale a plagiatului. A fost finanțat parțial de Uniunea Europeană în cadrul programului Erasmus, programului de învățare continuă și de modernizare a învățământului superior. Dintre obiectivele acestui proiect se menționează: identificarea a ceea ce s-a realizat pentru combaterea plagiatului în instituțiile de învățământ superior din întreaga Europă; adunarea studiilor de caz care să prezinte exemple de Bune practici; evaluarea noilor intervenții pentru prevenirea sau detectarea plagiatului; recomandarea de metode pentru descurajarea plagiatului și pentru detectarea și tratarea cazurilor de plagiat în mod eficient și constant; respectarea și îmbunătățirea standardelor și calității în instituțiile de învățământ superior din Europa (IPPHEAE 2010).

Cercetarea a implicat colaborarea instituțiilor de învățământ superior din 27 de țări din Europa pentru a compara și a evalua diferitele abordări ale plagiatului și comportamentelor academice, concentrându-se în special pe: strategii pentru combaterea plagiatului (conștientizare, prevenire, detectare); orice politici și proceduri implementate la nivel instituțional și național, cât de vizibile și eficiente sunt acestea; respectiv pe instrumente electronice utilizate pentru detectarea plagiatului și modul de implementare a acestora.

Un alt proiect care a studiat integritatea academică este *South East European Project on Policies for Academic Integrity* (SEPPAI). În cadrul **raportului final** privind politicile și practicile privind plagiatul și integritatea academică în universități, se menționează că în regiunea studiată, Europa de Sud-Est, pare să existe o cultură puternică a autonomiei academice în învățământul superior, cu impact asupra asigurării calității (SEPPAI 2017). În mod particular lipsește moderarea și supravegherea evaluării și notării, care are implicații asupra oportunităților de a monitoriza cazurile de înșelăciune și modul în care acestea sunt gestionate. Cu toate acestea, există unele instituții unde această autonomie nu se aplică, în special acele instituții aliniate cu parteneri din afara regiunii (SEPPAI 2017).

O serie de măsuri sunt promovate pentru a adresa efectele pe termen lung ale plagiatului. Aceste măsuri sunt rezultatul unor grupuri de lucru din mediul academic sau conex, reprezentate de asociații non-guvernamentale sau consorții inter-universitare care au ca scop dezvoltarea de instrumente transferabile în orice context cultural:

- 1. Inițierea unor grupuri de lucru pentru victimele abaterilor de conduită academice (ENAI- Rețeaua Europeană pentru Integritate Academică-)** care adresează consecințele plagiatului asupra mai multor stakeholder-i: persoana care plagiază, persoana plagiată, cei afectați de munca suplimentară ca urmare a plagiatului: cei care fac efortul de detectare, cei care fac munca de redresare prin sarcinile asociate procesului reparatoriu: notificări și solicitări de retragere de articole, avertizări de integritate. La această categorie intră fie recenzorii, fie redactorii revistelor sau a altor publicații, precum și instituția persoanei care a plagiat. Grupul se constituie astfel ca o formă de suport care ghidează prin experiența unei comunități construite în jurul cauzisticii de plagiat și alte forme de abatere de la conduita academică, în special în situații unde resursele celor interesați să adreseze aceste cazuri sunt limitate.
- 2. Checklistul de verificare a plagiatului** este un instrument util și rapid utilizat de majoritatea comisiilor universitare de etică. El indică criteriile minime de verificare a autenticității materialelor produse de autori. Un exemplu de structurare a unui checklist pentru plagiat este cel produs de Comisia de Etică a Universității din Zagreb; el include 7 criterii⁹²: 1. Utilizarea economică a citatelor și încurajarea exprimării propriilor idei; 2) utilizarea corectă a funcției “copy-paste” 3) verificarea corectitudinii referințelor și atribuirii originii ideilor prezentate atunci când munca este bazată pe contribuția altor autori; 4) referințe corecte pentru tabele, imagini, diagrame care nu sunt produsul propriei analize/ creații; 5) verificarea existenței listei de surse de date și bibliografice pentru munca produsă, la finalul acesteia; 6) recomandarea păstrării explicite a copiilor surselor folosite; 7) recomandări pentru prevenirea

⁹² Checklist pentru plagiat disponibil în 17 septembrie 2019 pe website-ul Universității din Zagreb, Croația:
<https://www.hrstud.unizg.hr/images/50014335/Izbjegavanje%20plagiranja.pdf>

utilizării muncii individuale de către altcineva și viceversa, a utilizării fără referințe a utilizării muncii altora ca muncă proprie. (Plagiarism Checklist, *Ethics Committee, University of Zagreb, Department of Croatian Studies, 2019*)

3. **Crearea unor baze de date cu exemple și studii de caz privind diferitele forme de plagiat și diferitele grade de seriozitate a plagiatului, cu exemple de soluționare**
4. **Susținerea mai ridicată a măsurilor de prevenție în detrimentul sancționării excesive**
5. **Formarea continua a cadrelor didactice, a bibliotecarilor și a studenților privind schimbările în conceptualizările legate de plagiat, inclusiv auto-plagiat (reciclare de text).**

IV.3. Zone „gri” ale eticii publicațiilor (I): Legitimitatea reciclării textelor

Un proiect recent care tratează problematica reciclării de text este *Text Recycling Research project*, discutat și în secțiunea anterioară. Reciclarea textului este unul dintre cele două exemple tratate în acest raport pentru a ilustra practicile „gri” ale eticii publicării, mai exact acele practici care sunt parțial reglementate și a căror acceptabilitate variază destul de larg între discipline, poziții ale actorilor implicați, experiența în timp cu munca de redactare, practicile generale legate de publicare într-o cultură sau alta.

Reciclarea textului (numit și auto-plagiat) este reutilizarea materialului text (proză, imagini sau ecuații) dintr-un document într-un nou document în care:

- (1) materialul din noul document este identic cu cel al sursei sau echivalent substanțial atât în formă, cât și în conținut;
- (2) materialul îndeplinește aceeași funcție retorică în ambele documente; și
- (3) cel puțin un autor al noului document este, de asemenea, un autor al documentului anterior (Moskovitz, 2019).

Reciclarea de text nu e o problemă în sine, ci poate deveni atunci când materialul este instrumentalizat pentru a obține noi beneficii și când e prezentă intenția de a ascunde că un text a mai fost scris în altă publicație (Bonnell *et al.* 2012). În acest sens, un studiu despre

poziția redactorilor cu privire la reciclarea textelor ne indică variabilitate cu privire la cât de acceptabilă e considerată practica (Harriman & Patel 2014; Pemberton, Hall, Moskovitz și Anson 2019). Astfel, unii redactori sunt de acord cu părți mici reciclate, alții au o abordare restrictivă cu privire la reciclarea textului, fiind total împotriva; în multe circumstanțe, explicațiile acestor poziționări sunt legate și de legile privind copyright-ul la care revistele respective aderă (Pemberton, Hall, Moskovitz și Anson 2019).

O explicație pentru apariția auto-plagiului este presiunea constantă pentru publicarea în mediul academic, într-un sistem foarte competitiv care cere constant noi contribuții la ideile științifice (Bonnell *et al.* 2012). În multe cazuri, reciclarea textului este asociată cu productivitatea ridicată a unui autor (Horbach *et al.* 2019).

Pe măsură ce utilizarea programelor de detectare a plagiatului de către reviste academice crește, mai multe cazuri de reciclare a textelor sunt identificate în manuscrisele prezentate și totuși nu există un consens asupra a ceea ce constituie o practică acceptabilă din punct de vedere etic sau legal (COPE 2013).

Reciclarea textului este astfel o problemă etică din ce în ce mai importantă și controversată în publicarea academică. Cu toate acestea, în ciuda proliferării editorialelor de reviste și a ghidurilor pe această temă, s-au efectuat puține cercetări reale privind reciclarea textului și rareori este abordată în formarea etică a cercetătorilor sau în manualele de scriere științifică sau site-uri web.

Proiectul de cercetare a reciclării textului este prima investigație la scară largă a subiectului. Scopul este să înțelegem mai bună și mai precisă a reciclării textului ca fenomen social și realizarea de contribuții la crearea unui consens între părțile interesate.

Ghiduri pentru tratarea reciclării textelor

Opiniile sunt împărțite cu privire la cât de mult text care se suprapune cu publicațiile anterioare ale autorului este acceptabil, iar editorii consideră că e greu de judecat dacă și când sunt necesare acțiuni, cu atât mai mult cu cât motivațiile pentru reproducerea textelor dintr-un material mai vechi într-un nou articol sunt variate și de multe ori ele însele variind ca acceptabilitate (Harriman & Patel 2014).

În încercarea de a obține un anumit consens și consecvență în această privință, editorii au elaborat câteva sfaturi (COPE 2013, BioMed Central 2013, Harriman & Patel 2014). Se poate vorbi de reciclarea textului, cunoscută și sub numele de auto-plagiat, atunci când secțiuni ale aceluiași text apar în mai multe publicații ale unui autor.

Când trebuie luată în considerare reciclarea textului? Reciclarea textului poate lua multe forme, iar editorii ar trebui să ia în considerare ce părți ale textului au fost reciclate. Duplicarea datelor trebuie să fie întotdeauna considerată serioasă (și ar trebui tratată în conformitate cu orientările COPE pentru publicațiile duplicate). Folosirea unor fraze similare sau identice în secțiuni de metode în care există modalități limitate de a descrie o metodă comună nu este neobișnuită. În astfel de cazuri, este probabil ca un element de reciclare a textului să fie inevitabil în publicații suplimentare, utilizând aceeași metodă. Un criteriu important pentru a decide acceptabilitatea reciclării textului este intenția, afirmată și transparentizată de autori pe măsura procesului de redactare și publicare (COPE 2013). În unele situații, duplicarea ideilor de fundal în introducere poate fi considerată mai puțin semnificativă decât duplicarea ipotezei, discuției sau concluziilor (BioMed Central 2013, COPE 2013). În plus, adresabilitatea reciclării textului depinde tipul textului:

→ ***Reciclarea textului într-un manuscris transmis***

Reciclarea textului într-un articol trimis spre publicare poate fi rezolvată, în cazul în care se consideră că suprapunerile sunt minore, prin rescrierea de către autori a secțiunilor care se suprapun și prin recomandarea de citare a surselor anterioare ale autorilor (COPE 2013). Decizia pentru suprapuneri mai substanțiale poate merge în direcția respingerii manuscrisului.

→ ***Reciclarea textului într-un articol publicat***

Dacă reciclarea textului este descoperită într-un articol publicat, poate fi necesară publicarea unei corecții sau retragerea articolului inițial. Această decizie va depinde de gradul și natura suprapunerii și vor trebui luați în considerare mai mulți factori (COPE 2013).

IV.4.Zone „gri” ale eticii publicațiilor (II): Predatory publishing - strategii de identificare și prevenție

Predatory publishing (publicare prădătoare) este în general definită ca o practică a jurnalelor (sau a editurilor) de a publica articole academice fără a beneficia de recenzii de la experți în domeniu, implicând afectarea asigurării calității produselor rezultate-articole, capitolele de cărți, cărți etc. (COPE 2019). Definițiile exacte ale ceea ce constituie publicare prădătoare sunt încă în lucru și sunt destul de controversate (O’Kelly *et al.* 2019), pentru că noi practici apar și pentru că jurnalele variază în câte dintre aceste criterii îndeplinesc, cât în consistența în timp a acestor practici. Un efect al acestor confuzii controversate este crearea de instrumente pentru a orienta evaluarea publicațiilor (Strinzel *et al.* 2019), atât a listelor negre (Lista lui Beall sau Cabells Scholarly Analytics), cât și a listelor albe pentru publicații legitime (the Directory of Open Access Journals’ și Cabells Scholarly Analytics).

Există mai multe criterii de identificare a jurnalelor prădătoare, conform ghidurilor oferite de Commission on Publication Ethics (COPE 2019):

- Website similar vizual cu al altor jurnale legitime și care conțin informații false (ISSN, factori de impact care în realitate și există)
- Jurnalele nu au standarde și nu au un control al calității și publică frecvent într-o perioadă de timp foarte scurtă în timp ce revendică că articolele sunt revizuite.
- Cei care publică în aceste jurnale sunt invitați pentru a deveni editori fără nicio referire la experiența relevantă pentru a-și asuma astfel de rol.
- Rapiditatea procesului (unele jurnale promit publicarea în mai puțin de 48 de ore);
- Confuzie între unele jurnale legitime de open-access peer și jurnale predatory.
- Contactarea frecventă și agresivă a posibilor autori pentru solicitarea trimiterii de manuscrise, în ciuda faptului că profilul anunțat al revistelor este foarte diferit de temele de cercetare ale celui către care se face solicitarea;
- În unele jurnale (deși depinde de contextul social) se percepe o taxă nejustificată pentru procesarea articolelor, neanunțată anterior procesului de trimitere a articolului și care poate fi în unele cazuri disproporționată.

- Unele jurnale pot avea practici ne-etice asociate: plagiat, vânzarea autoratului
- Redactorii prădători aleg frecvent nume care sunt foarte asemănătoare cu numele unor reviste legitime.

Există studii care identifică cine publică mai des în aceste jurnale și rezultatul este acela că multe facultăți din lumea în dezvoltare și din țări în care engleza este a doua limbă, aproape trei sferturi provenind din Asia și Africa (Shen și Björk 2015). Ca și cu reciclarea textelor, practica de a publica și de a susține publicarea prădalnică este legată de înăsprirea condițiilor de evaluare, în special cele care favorizează numărul ridicat de publicații în avansare (COPE 2019) sau de insistența de a publica internațional, însă fără a verifica calitatea manuscriselor (Shen și Björk 2015).

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Organismele cu atribuții în etică și integritate academică la nivel european prezintă o serie de diversificări ale practicilor de organizare, formare și consiliere care reflectă diferențele strategii organizaționale pentru implementare, dar și demersuri care sunt tributare diferitelor culturi ale eticii distincte între societăți cu modele diferite de audit. În special entitățile cu rol în evaluarea eticii la nivel supra-universitar și comisiile universitare de etică au rolul de a reflecta o serie de apartenențe locale, precum disponibilitatea spre transparentizarea totală a proceselor de revizuire etică, care prezintă diferențe substanțiale între contextele analizate, cu unele comisii și comitete dispuse să accepte doar solicitări ne-anonime, în timp ce altele dau curs tuturor solicitărilor și avertizărilor de integritate, indiferent de cunoașterea sau nu a autorilor acestor notificări.

Ținând cont că analize anterioare (SATORI, IPPHEAE) ale diferențelor culturale în evaluarea etică reflectă o distribuție generoasă a modelelor, această analiza a practicilor de Organizare și funcționare a comisiilor supra-universitare și a comisiilor universitare de etică a avut rolul de identifica o gamă diversă de opțiuni de practici susceptibile la transferabilitate în contextul învățământului superior românesc. Procesele, mecanismele și planurile de funcționare analizate se încadrează în tipologia diversă a modelelor culturale ale eticii (SATORI 2015): modele disciplinare (Croatia), modele colaborative (Danemarca,

Suedia), modele recompensatorii, modele reglementative(Austria), modele autonome (UK), iar diversitatea lor reflecta nevoia construirii unei culturi ale eticii prin trasee progresive, nu doar structurarea de cadre formale.

Astfel, etapele pentru constituirea „infrastructurilor etice” pot varia, dar ele pot fi astfel constituite:

- a) reglementări formale (politici, coduri de etică, cadre de funcționare, regulamente etc.);
- b) instituționalizarea bunelor practici după testarea modelelor internaționale
- c) educația pentru dobândirea abilităților etice a persoanelor non-experte;
- d) utilizarea experților în etică prin modele non-ierarhice în structurile decizionale;
- e) recunoaștere statutului de expert în etică și evaluarea etică;
- f) deschiderea (transparentizarea)procesului de evaluare, prin utilizarea experților externi instituției evaluatoare pentru echilibrarea potențialelor conflictelor de interese și lărgirea expertizei etice.

La nivel European, programele de cercetare în domeniul integrității par axate pe crearea unor cadre analitice transnaționale, ce pot să funcționeze în egală măsură ca standarde de Bune practici și panou de instrumente pentru dezvoltarea de noi politici publice. Acest lucru pare să fie adevărat mai ales în ceea ce privește programele de dimensiuni mari finanțate de Uniunea Europeană. Accentul în cazurile acestor cadre e pus nu atât pe probleme punctuale de etică academică cât pe procedee generale ce pot fi adaptate ulterior situațiilor locale și contextelor foarte particulare. Dimensiunea specifică a unor forme de plagiat și abateri etice relativ noi poate fi însă întâlnită la nivel global grație unor programe comparative ambițioase precum International Contract Cheating Project, TEXT Recycling Research Project și altele.

O serie de recomandări practice pentru dezvoltarea de infrastructuri etice în România pot fi astfel dezvoltate ca lecții:

1. Crearea unui ciclu de monitorizare și management al riscurilor etice
 - **Suport pentru dezvoltarea unei infrastructuri de management adecvat al datelor (accountability)**

- **Planuri de evaluare a riscurilor etice ale institutiilor (registrele de risc etic)**
- **Dezvoltarea, testarea și implementarea unui set de indicatori ai integrității academice cu scopul monitorizării (similar cu AIMM- Academic Integrity Maturity Model, dezvoltat de proiectul proiectului *Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe* sau cu AIRS [Academic Integrity Rating System](#) dezvoltat de Centrul Internațional pentru Integritate Academică (ICAI))**
- 2. **Realizarea și implementarea de de standarde și proceduri:**
 - **Dezvoltarea unui set de criterii pentru evaluarea expertizei etice** – util pentru a adresa formarea și certificarea persoanelor care au rol de a produce evaluări și monitorizări ale eticii organizațiilor/ persoanelor
 - **Crearea bazelor de date cu experți în etică** (recomandare de către PWGSE-ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics, cât și de către European Network of Academic Integrity) cu indicatori precum: competente, certificări (formări), domenii de expertiză, experiența profesională.
 - **Documente/ checklist-uri/ Ghiduri pentru politica avertismentului pentru integritate** (whistleblowing policy⁹³)- cuprind atât un checklist pentru verificarea situațiilor care necesită avertizarea, strategii și proceduri de solicitare evaluări și verificări etice într-o manieră integră și transparentă, cât și cine este îndreptățit să își asume poziții în avertizarea de integritate.
 - **Dezvoltarea de ghiduri pentru evaluarea practicilor de acordarea granturilor și a donațiilor și implicațiilor relațiilor financiare cu alte instituții/ organizații** – ex. *Guidance for the Assessment of Grants and Donations (Grants & Donations Ethics Panel, LSE)*
 - **Standardizarea raportării activității comisiilor de etică**
 - **Standardizarea procesul de luare a deciziilor ce privesc etica în mediul academic** (proiectul Standard Operating Procedures for Research Integrity)

⁹³ (<https://info.lse.ac.uk/staff/services/Policies-and-procedures/Assets/Documents/lsePubIntDisPro.pdf>)

3. Asigurarea de training-uri și alte forme de educație, cât și crearea de grupuri de lucru și de rețele profesionale:

- **Dezvoltarea de sesiuni de formare (ateliere, seminarii) in universitati, centrate pe intelegerea si aplicabilitatea codurilor etice in vigoare ale universitatilor respective (practica in varii universități-London School of Economics)**
- **Existența unor grupuri de lucru pentru victimele abaterilor de conduită academice** care adresează consecințele unor situații de plagiat (sau altfel de abateri) asupra unui grup extins, inclusiv de potențiale persoane afectate: persoana plagiată, cei care detectează plagiatul și cărorar li se recunoaște munca de a redresa situația (prin retrageri, avertizări, notificări). (European Network of Academic Integrity)
- **Dezvoltarea unor baze de date cu situatii de abatere de la conduita anonimizate, cu rol ilustrativ-de informare si educare** (cum este baza cu studii de caz COPE⁹⁴)
- **Dezvoltarea unei asociații/ rețele profesionale a comisiilor universitare de etică**

Experiența internațională heterogenă arată faptul că există riscul unei **suprareglementări** în domeniu, care poate să nu țină cont de realitățile academice, sociale și culturale ale universităților, de misiunea pe care acestea și-au asumat-o dar și de principiul autonomiei universitare, care cere în primul rând universității să abordeze într-un mod responsabil această problemă. Există însă și situația **absenței oricărei reglementări** suprauniversitare care, în baza aceleiași autonomii, ar trebui să consacre cu adevărat importanța unei universități dar care, în absența unui mediu universitar sănătos, poate predispune la o abordare superficială a unei problematici care nu întotdeauna este ușor de reglementat. Considerăm totuși că organismele centralizate de etică trebuie să aibă în primul rând un rol metodologic, de a consacra principii de bună practică, de a crea un cadrul general de funcționare și de a realiza un audit instituțional, când este cazul, responsabilitatea aplicării acestor principii urmând a fi transferată instituțiilor direct interesate.

Din experiența celorlalte universități rezultă faptul că etica și integritatea în învățământul superior și implicit în cercetarea care se realizează în aceste instituții trebuie **definită și reglementată diferit**, în raport cu subiectul analizat. Astfel, este necesară o reglementare

⁹⁴ <https://publicationethics.org/guidance/Case>

clară a **eticii cercetării științifice**, care vizează cercetarea în sine (obiective de studiu, metodologii, subiecți), și care trebuie diferențiată de reglementările de **etică privitoare la conduita academică**. Nu în ultimul rând, acestea din urmă trebuie corelate cu aspectele legislative, îndeosebi în zona conflictelor de interese capabile să genereze spețe nu doar de natură etică ci și juridică.

Este necesară o **ierarhizare** a incidentelor de etică, în funcție de impactul pe care acesta l-a produs care să aibă și un corolar practic proporțional: avertisment - sancțiune – retragere. Rezolvarea acestor incidente, dacă ele sunt izolate, este în primul rând o problemă internă a instituției și nu trebuie să devină, decât în mod excepțional, o problemă publică, care poate impacta imaginea instituției.

BIBLIOGRAFIE

1. ACADEMIA (2018) . *Advisory bodies and morality policies: does ethical expertise matter?*
2. https://www.academia.edu/37768281/Advisory_bodies_and_morality_policies_does_ethical_expertise_matter, , accesat la data de 2.06.2019.
3. ALLEA: All European Academy (2017), ‘Research integrity and Research ethics’, [online] la adresa <https://www.allea.org/allea-contributes-eneri-workshop-research-integrity-research-ethics/>, accesat la data de 01.06.2019;
4. ALLEA (2017). European Code of Conduct for Research Integrity, accesat la data de 20.09.2019 <https://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/05/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf>
5. AFMPS (2016) „De patiënt centraal: standpunt van de commissies medische ethiek” [online] la adresa https://www.afmps.be/sites/default/files/content/15.170926_de_patiënt_centraal-standpunt_commissies_medische_ethiek_ethiek.pdf, accesat la data de 31.05.2019

6. BAREC (2016) „Acte Constitution” [online] la adresa <http://www.barec.be/Documents/Statuts/Statuts%20BAREC%20.pdf>, accesat la data de 31.05.2019
7. BAREC (2016) „Advices” [online] la adresa <http://www.barec.be/association/advices.htm>, accesat la data de 31.05.2019
8. BAREC (2017) „BAREC meeting : 07 & 08/03/2016” [online] la adresa <http://www.barec.be/Documents/Meetings/BAREC%20meeting%2020170307%20CVS.pdf>, accesat la data de 31.05.2019
9. BAREC (2016) „Objectives” [online] la adresa <http://www.barec.be/index.htm>, accesat la data de 31.05.2019
10. BAREC (2016) „Ethics Committees of Belgium” [online] la adresa http://www.barec.be/association/ec_list.htm, accesat la data de 31.05.2019
11. BAREC (2019) „Workgroups” [online] la adresa <http://www.barec.be/association/workgroups.htm>, accesat la data de 31.05.2019
12. Battaglia, S. (2019). *Ethics White Paper*, Ethical Issues & Skills in the European Open Science Cloud, EOSCpilot & LIBER Webina webinar <https://zenodo.org/record/2597309>
13. BioMed Central. (2013). *How to deal with Text Recycling*, http://media.biomedcentral.com/content/editorial/BMC-text-recycling-editorial_guidelines.pdf
14. Bonnell, D. A., Buriak, J. M., Hafner, J. H., Hammond, P. T., Hersam, M. C., Javey, A., ... & Schaak, R. E. (2012). *Recycling is not always good: the dangers of self-plagiarism*.
15. Comas-Forgas, R., & Sureda-Negre, J. (2010). Academic plagiarism: Explanatory factors from students' perspective. *Journal of Academic Ethics*, 8(3), 217-232.
16. COPE 2013. *Text Recycling Guidelines* <https://publicationethics.org/text-recycling-guidelines>

17. COPE 2019. *Discussion document: Predatory Publishing*, Commission on Publication Ethics,
https://publicationethics.org/files/cope_dd_a4_pred_publishing_nov19_screenaw.pdf
18. CTC (2018) „Commissie Medische Ethiek” [online] la adresa <http://www.clinicaltrialsuzbrussel.be/CommissieMedischeEthiek.html>, accesat la data de 31.05.2019
19. EASAC: European Academies Science Advisory Council (2019), ‘Current projects’, [online] la adresa <https://easac.eu/projects/>, accesat la data de 01.06.2019;
20. Edwards, M. A., & Roy, S. (2017). Academic research in the 21st century: Maintaining scientific integrity in a climate of perverse incentives and hypercompetition. *Environmental Engineering Science*, 34(1), 51-61.
21. ENAI. (2019). General Guidelines for Academic Integrity.
22. http://www.academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2019/09/Guidelines_amended_version_1.1_09_2019.pdf?fbclid=IwAR0WqBqRbU35UBtJh5970wRkEaPK9C7EXNhmbWlWINRGWDSd98DrCcI3BEo, accesat la data 10.10.2019.
23. EUREC: European Network of Research Ethics Committees (2019), ‘Statut’, [online] la adresa http://www.eurecnet.org/statute/EUREC_Statute.pdf, accesat la data de 31.05.2019;
24. EUROPA. EU: Uniunea Europeană (2019), ‘Ombudsmanul european’, [online] la adresa https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-ombudsman_ro, accesat la data de 31.05.2019;
25. ERASME (2017) „Comité d’Ethique” [online] la adresa <https://www.erasme.ulb.ac.be/ethique>, accesat la data de 31.05.2019.
26. ETINED. (2016). Volume 3 – Ethical behaviour of all actors in education, COE publications
27. ETINED (2017). Volume 4- Codes of conduct for teachers in Europe: A background study, COE publications.

28. Evering, L. C., & Moorman, G. (2012). Rethinking plagiarism in the digital age. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 56(1), 35-44.
29. Glendinning, I. (2013). *Comparison of policies for Academic Integrity in Higher Education across the European Union*, Disponibil online la <http://plagiarism.cz/ippheae/files/D2-3-00%20EU%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20EU-wide%20report.pdf>
30. Glendinning, I. (2014). Assessing maturity of institutional policies for underpinning academic integrity. In *Sixth International Integrity and Plagiarism Conference, Newcastle*.
31. [https://www.plagiarism.org/assets/Glendinning_paper%20\(1\).pdf](https://www.plagiarism.org/assets/Glendinning_paper%20(1).pdf)
32. Halse, C., & Honey, A. (2007). Rethinking ethics review as institutional discourse. *Qualitative inquiry*, 13(3), 336-352.
33. Hammersley, M. (2008). Assessing Validity in Social Research. În Alasuutari P et al (eds.) *Handbook of Social Research Methods*. London: Sage Publications.
34. HEALTH (2009) „Belgian Advisory Committee on Bioethics” [online] la adresa https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/opinion_48_web.pdf, accesat la data de 2.06.2019
35. HEALTH (2019) „About us” [online] la adresa <https://www.health.belgium.be/en/about-us-1#composition>, accesat la data de 2.06.2019
36. Hedgecoe, A. (2016). Reputational risk, academic freedom and research ethics review. *Sociology*, 50(3), 486-501.
37. Horbach, S. S., & Halfman, W. W. (2019). The extent and causes of academic text recycling or ‘self-plagiarism’. *Research Policy*, 48(2), 492-502.
38. IAP: The interacademy partnership (2019), ‘Science Literacy: Science Communication and science outreach through sharing experiences and case studies among IAP – member academies’, [online] la adresa <http://www.interacademies.org/23027/Science-Literacy-Science-Communication->

- and-Science-Outreach-through-Sharing-Experiences-and-Case-Studies-among-IAPmember-Academies, accesat la data de 02.06.2019.
39. ISC: International Science Council (2019), 'Lithuanian Academy of Science', [online] la adresa <https://council.science/members/lithuania-lithuanian-academy-of-sciences>, accesat la data de 01.06.2019;
40. ISC: International Science Council (2019), 'Overview', [online] la adresa <https://council.science/about-us>, accesat la data de 01.06.2019;
41. IPPHEAE 2010. *Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe* <http://plagiarism.cz/ippheae/>
42. Ives, B., & Nehrkorn, A. (2019). A Research Review: Post-Secondary Interventions to Improve Academic Integrity. In *Prevention and Detection of Academic Misconduct in Higher Education* (pp. 39-62). IGI Global.
43. Jereb, E., Perc, M., Lämmlein, B., Jerebic, J., Urh, M., Podbregar, I., & Šprajc, P. (2018). Factors influencing plagiarism in higher education: A comparison of German and Slovene students. *PloS one*, 13(8), e0202252.
44. JME (2005) „The current state of clinical ethics and healthcare ethics committees in Belgium” [online] la adresa <https://jme.bmj.com/content/31/6/318>, accesat la data de 31.05.2019
45. Linková, M., & Stöckelová, T. (2012). Public accountability and the politicization of science: The peculiar journey of Czech research assessment. *Science and Public Policy*, 39(5), 618-629.
46. Macfarlane, B. (2004). *Teaching with integrity: The ethics of higher education practice*. Routledge.
47. Marušić, A. (2017). Reportcard: Croatia, <https://wcrif.org/images/2017/documents/3.%20Wednesday%20May%2031,%202017/1.%20Aula/A.%20Marusic%20-%20Accountability%20and%20transparency%20for%20research%20integrity%20via%20country%20report%20cards.pdf>

48. Moskovitz, C. (2019). Text recycling in scientific writing. *Science and engineering ethics*, 25(3), 813-851.
49. Office of Ombudsman for Academic Ethics and Procedures of the Republic of Lithuania (2015) 'Statute', [online] la adresa <http://www.etika.gov.lt/about-us/history/>, accesat la data de 31.05.2019;
50. Office of Ombudsman for Academic Ethics and Procedures of the Republic of Lithuania (2017), '*Report on the activity of the ombudsman for academic ethics and procedures of the republic of lithuania and of the office of the ombudsman for academic ethics and procedures of the Republic of Lithuania*', [online] la adresa <http://www.etika.gov.lt/wp-content/uploads/2018/05/Activity-report-for-2016.pdf>, accesat la data de 31.05.2019;
51. O'Kelly, F., Fernandez, N., & Koyle, M. A. (2019). Predatory publishing or a lack of peer review transparency?—a contemporary analysis of indexed open and non-open access articles in paediatric urology. *Journal of pediatric urology*, 15(2), 159-e1.
52. Pemberton, M., Hall, S., Moskovitz, C., & Anson, C. M. (2019). Text recycling: Views of North American journal editors from an interview-based study. *Learned Publishing*
53. SAINTLUC (2015) „Comité d'Ethique hospitalo-facultaire” [online] la adresa <https://www.saintluc.be/recherche/comite-ethique-accueil.php>, accesat la data de 31.05.2019
54. SAGEPUB (2004) „Ethics committees in Belgium” [online] la adresa <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/096973300401100311>, accesat la data de 2.06.2019
55. SATORI (2015). Country Report Spain. <http://satoriproject.eu/media/4.i-Country-report-Spain.pdf>
56. SATORI (2015). Country report Poland. <http://satoriproject.eu/media/4.g-Country-report-Poland.pdf>
57. Schrag, Z.M. (2011). The Case against Ethics Review in the Social Sciences. *Research Ethics*, 7(4), 120-131.

58. Shen, C., & Björk, B. C. (2015). 'Predatory' open access: a longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC medicine*, 13(1), 230.
59. SEPPAI.(2017). *South East European Project on Policies for Academic Integrity* Final report, http://plagiarism.cz/seeppai/Final-report_SEEPPAI.pdf
60. Stark, L. (2011). *Meetings by the minute (s)* (pp. 233-255). Chicago: The University of Chicago Press.
61. Strathern, M. (2003). *Audit cultures: Anthropological studies in accountability, ethics and the academy*. Routledge.
62. Strinzel, M, Severi, A, Milzow K, Egger, M. (2019). *Blacklists and whitelists to tackle predatory publishing: a cross-sectional comparison and thematic analysis*. mBio10:e00411-19.<https://doi.org/10.1128/mBio.00411-19>.
63. Sutherland-Smith, W. (2018). Is student plagiarism still a serious problem in universities today?. In *Student Plagiarism in Higher Education* (pp. 47-61). Routledge.
64. UH (2017) „Etichal Code” [online] la adresa <https://www.uhasselt.be/UH/Responsible-research-and-integrity/Scientific-integrity/Ethische-code.html>, accesat la data de 31.05.2019
65. UNESCO (2010) „National Bioethics Committees in Action” [online] la adresa <https://books.google.ro/books?id=8JtYCgAAQBAJ&pg=PA29&lpg=PA29&dq=Belgian+Advisory+Committee+on+Bioethics&source=bl&ots=aHm2Zj8FkW&sig=ACfU3U2XzmO40VtDgc8kyNTAMd0XNoBeSA&hl=ro&sa=X&ved=2ahUKewjeirmI1MriAhUTi8MKHZKjD384KBD0ATADegQICRAB#v=onepage&q&f=false>, accesat la data de 2.06.2019.
66. UZA (2015) „Ethisch comité” [online] la adresa <https://www.uza.be/ethisch-comite#taken>, accesat la data de 31.05.2019.
67. Van den Hoonaard, W. C. (2011). *The seduction of ethics: Transforming the social sciences*. University of Toronto Press.

Anexa1

Tabel 1. Grila de analiză comparativă a practicilor în organismele de etică la nivel internațional

Nume organism
Website
An înființare
Timeline/ Momente cheie in evolutie
Țară
Atribuții/Responsabilități/ Sarcini
Organizare
Proceduri
Procese
Coduri de conduită/etice/deontologice
Instrumente
Monitorizare și evaluare
Resurse umane/ corp experți (selecție, formare, training, carieră profesională în organizație)
Indicatori
Rapoarte de activitate (teme majore și distribuția lor)
Rezultate
Factori facilitatori – cadrul legislativ, politici
Gradul de centralizare/descentralizare managementului etic
Provocări/ Obstacole în implementare
Impact pe termen scurt și lung (inclusiv Ethical impact assesement)
Observatii

Anexa 2

Lista organismelor cu rol în etică și integritate academică

NR.	Nume organism	Țară
1	Office of Ombudsman for Academic Ethics and Procedures of the Republic of Lithuania	Lituania
2	Comitetul de bioetică lituaniană (LBC)	Lituania
3	German Ethics Council- National Ethikrat	Germania

4	German Council of Science and Humanities (Wissenschaftsrat).	Germania
5	National Council of Bioethics	Marea Britanie
6	United Kingdom Ethics Committee Authority (UKECA),	Marea Britanie
7	Teaching Regulation Agency	Marea Britanie
8	Ethics Committee of the Spanish National Research Council	Spania
9	Network of Ethics Committees in Universities and Public Research Centres in Spain	Spania
10	The Higher Education Appeals Board	Suedia
11	Central Ethical Review Board	Suedia
12	National Committee on Medical Research Ethics (TUKIJA)	Finlanda
13	National Advisory Board on Social Welfare and Health Care Ethics – ETENE	Finlanda
14	National Advisory Board for Research Ethics (TENK)	Finlanda
15	The Danish Council of Ethics	Danemarca
16	The Danish Committees of Scientific Dishonesty	Danemarca
17	VSNU - The Association of the Universities in the Netherlands	Olanda
18	National Board for Scientific Integrity (Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit; LOWI)	Olanda
19	Committee for Ethics in Science and Higher Education /Agency for Science and Higher Education	Croatia
20	Ethics in Science Commission Polish Academy of Science	Polonia
21	The Convent of Disciplinary Officers (ex The Ministerial Panel on Good Academic Practices)	Polonia
<u>22</u>	Belgian Advisory Committee on Bioethics – BACB	Belgia
<u>23</u>	Association of Belgian Ethics Committees BAREC	Belgia
<u>24</u>	Austrian Agency for Research Integrity	Austria
<u>25</u>	Ethics committees of the Medical Research Council of Hungary(ETT)	Ungaria

<u>26</u>	National Ethics Committee for Human Reproduction (HRB) - Comitetul Național de Etică pentru Reproducere Umană	Ungaria
<u>27</u>	National Scientific and Ethical Committee (TUKÉB) - Comitetul științific și etic național	Ungaria
<u>28</u>	Regional Scientific and Ethical Committees (RKEBs) - Comitetele științifice și etice regionale	Ungaria
<u>29</u>	Institutional Research Ethics Committees (IKEBs) - Comitetele de etică în domeniul cercetării instituționale (IKEB)	Ungaria
<u>30</u>	Committee on Academic Ethics - Comisia pentru Etică Academică	Bulgaria